

ÉSZAKI EVANGÉLIKUS
EGYHÁZKERÜLET

2022

KERÜLETI KRÓNIKA

A MAGYARORSZÁGI EVANGÉLIKUS EGYHÁZ
ÉSZAKI EGYHÁZKERÜLETÉNEK ESEMÉNYEIBŐL

Tartalom

Újra közösségben	2
Az év témái	6
Háború és béke	6
Találkozó Veled	14
„Elindult, nem tudva, hova megy” (Zsid 11,8)	17
Kapcsolatban vagyunk	20
Így élünk mi: egyházmegyéink életéből	25
Borsod-Hevesi Egyházmegye	25
Budai Egyházmegye	28
Dél-Pest Megyei Egyházmegye	32
Észak-Pest Megyei Egyházmegye	36
Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye	41
Nógrádi Egyházmegye	48
Intézményeink híreiből	54
Diakónia	54
Oktatás	56
Országos Gyűjtemény	58
Konferenciák és lelkigyakorlatok	60
Szemelvények a Budavári Evangélikus Szabadegyetem előadásaiból	65
Pillanatfelvételek a püspöki szolgálatokból	69
Éves jelentések	75
Közgyűlések	75
Püspöki jelentés a 2022-es évről	77
Fabiny Tamás 2022. évi publikációi	81
Egyházkerületi felügyelői jelentés a 2022-es évről	83
Személyi változások	87
Lelkészszentelések az egyházkerületben	89

Előszó

Közösségben

FABINY TAMÁS PÜSPÖK

Az Északi Evangélikus Egyházkerület kiadványaként 2009 óta jelentetjük meg évről évre a *Krónikát*. Ha érdeklődő testvéreink, utódaink évek vagy akár évtizedek múlva kézbe veszik, vagy a monitoron megjelenítik ezeket a nagy alakú füzeteket, akkor a 2020-tól kezdődő évek történetét felölelő köteteket biztos különös figyelemmel fogják olvasni. Ezekben az években a korábbi időszak nyugodtságához képest rendkívüli külső körülményekkel kellett szembenéznie a világnak, benne egyházunknak is. Alighogy többé-kevésbé kikecmergettünk a koronavírus-járványból, háború tört ki a közeliünkben, amikor Oroszország 2022. február 24-én megtámadta Ukrajnát. Ennek következtében menekültek áradata érkezett – többnyire átutazóként – hazánkba, ezért az ő befogadásuk, megsegítésük sürgető feladattá vált. Jó volt megtapasztalni, hogy gyülekezeteink és evangélikus intézményeink mennyire megmozdultak, és milyen önfeláldozóan vettek részt a segítségnyújtásban. Fogadni kellett az érkezőket (többnyire édesanyákat és gyermekeket), jelen kellett lenni a határon, de akár ukrainai, kárpátaljai területen is, és persze a fizikai segítség mellett lelki támogatást is kellett nyújtani. Milyen jó, hogy ezen az esztendőn végigkísért minket az Útmutató évi igéje: „Aki énhozzám jön, nem küldöm el” (Jn 6,37). Híveink sokasága mozdult meg, és segített önzetlenül: köszönet érte!

Ugyanakkor a háború mellett fokozódtak a gazdasági nehézségek, az energiaárak különösen is elszabadultak. Mindez újabb komoly terheket rótt a gyülekezeteinkre. Az országos egyház a források átcsoportosításával, pályázatok kiírásával igyeke-

zett és igyekszik segíteni, de fontos, hogy a maga területén mindenki keresse a megoldásokat.

Ennek a háttérnek az ismeretében különösen is sokat jelentenek a *Kerületi Krónika* beszámolóit a gyülekezetek és intézmények életéről. Az *Újra közösségben* cím alatt gyülekezeti tagok és lelkészek szólnak a járvány miatti korlátozások utáni újbóli személyes találkozások áldásairól. Életünk és évünk egyik legmeghatározóbb témájával, a háború és béke kérdésével evangélikus, református és katolikus teológiai reflexiók foglalkoznak. Az év legnagyobb eseménye a Találkozó Veled missziói nap volt Óbudán. Számos írás és nagyszerű fénykép segít felidézni a közösen átélt élményeket. 2022-ben emlékeztünk meg arról, hogy egyházunkban ötven éve szentelünk nőket lelkésszé. Erre az alkalomra egyházkerületünk egy szép kiadványt is megjelentetett.

Amost kézben tartott *Krónika* arról is tanúskodik, hogy a nehézségek ellenére milyen színes és sok áldást kínáló események zajlottak az egyes egyházmegegyekben, az intézményeinkben és a külkapcsolatokban is. Hagyományainknak megfelelően közöljük az egyházkerületi közgyűlésen elhangzott püspöki és felügyelői jelentéseket, valamint felüntetjük az esztendő fontosabb személyi változásait is.

Reméljük, hogy a *Kerületi Krónika* egyszerre lesz az olvasó lelki épülésére, és segíteni fogja egymás jobb megismerése által a testvéri összetartozás érzésének megélését.

S mikor az olvasás végére érünk, közös meggyőződéssel mondhatjuk: járvány, háború, gazdasági válság ellenére közösségben lehetünk. Nemcsak egymással, hanem a mi Urunkkal is. Áldott legyen az ő neve!

Újra közösségben

Arcok, szavak, ölelések

KOPCSÁNDI KÁROLYNÉ (FELÜGYELŐ, BÉNYE)

„A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által.” (Róm 10,17)

Amikor a templomban vagyunk, akkor halljuk, aztán magunkkal visszük, de mi történik akkor, ha nem halljuk, ha nincs, aki mondja, ha nem mehetünk oda?

Többször hallottam már ezt a mondatot: Én nem megyek templomba, én otthon imádkozom, egyedül is tudom olvasni a Bibliát. Ezekon a kijelentéseken mindig megütköztem kissé, és szomorúsággal töltött el és tölt el mind a mai napig, ha valaki nem tudja igazán otthonának érezni az Úristen hajlékát, nem találja meg a helyét Isten gyermekeinek, a gyülekezetnek közösségében.

A covid-járvány után újra megnyílt templomunk ajtaja, és amikor könnyes szemmel, elérzékenyülve beléptem, ezt gondoltam, és így adtam hálát az én mennyei Atyámnak: Istenem, de jó, hogy itt lehetek! Ahogy érkeztek a testvérek, mindenkinek volt egy-egy kedves szava: Jó, hogy már jöhetünk templomba. Jó látni benneteket. Hiányzott a közös éneklés, az orgona hangja, a prédikáció, az úrvacsora... Éreztem a presbitereken, a szolgálattevőkön és a gyülekezet tagjain is, hogy minden-

kinek nagyon hiányzott, hogy együtt, közösségben legyünk, és így találkozhatunk az Úristennel. Számunkra megerősíti mindezt, hogy egyre többen járnak templomba, vasárnapról vasárnapra szinte mindig köszönthetünk egy új testvért, aki-kért hálát adunk Istennek.

A gyülekezet közösségén túl újra részesülhettem abban az ajándékban, hogy megrendezésre került az Északi Egyházkerület missziói napja – a Találkozó Veled. A helyszín Óbuda Fő tere volt. Közel ezer résztvevő volt jelen ezen az alkalmon, ahol a felebaráti szeretet volt a központi téma. Megható volt, hogy az ukrainai német evangélikus püspök úr jelen volt, és láthattuk, érezhettük, hogy milyen szeretettel fordult felénk.

Rendkívül tartalmas volt ez a nap, számomra nagyon sokat jelentett, hogy újra találkozhattam az egyházkerületünk többi felügyelőjével, presbitérével, lelkészével, hiszen a járvány alatt erre nem volt lehetőségünk. Felemelő érzés volt beszélgetni a társaimmal, osztozni egymás örömeiben

és bánatában, vigasztalást nyújtani egymásnak. A személyes találkozásokon túl egyházkerületünk egyházmegyei is bemutatkoztak. Jó volt hallani, hogy nem vagyunk egyedül, mindenhol újraindult az élet, és lehetőségünk volt a tapasztalatok megosztására.

Hálatelt szívvel tértem haza, hiszen újra átélhettem a találkozás örömét.

Ezután részt vettem az ősszel megrendezett evangélikus presbiterok országos találkozóján. Nagyon vártam ezt a találkozót, és úgy érzem, hogy ezzel nem voltam egyedül, hiszen 1600 fő vett részt a rendezvényen.

Nagyon színes programkínálattal készültek a szervezők, ezekből ki szeretném emelni a lehetőségek piacát. Az egyház intézményeinek kínálatát találhattuk meg a standokon, és mindenhol megállhattunk nézegetni, beszélgetni, új kapcsolato-

kat kialakítani és együtt játszani. A közös istentiszteletről meg szeretném említeni Fabiny Tamás püspök úr prédikációját és az illusztrációként szolgáló homokanimációt. Nagyon látványos volt, és segítette a hallott ige befogadását. De az az érzés, amikor 1600 hang, társ együtt imádkozik és énekel, leírhatatlan... Ezt tetőzte be, amikor közösen járulhattunk az Úr szent asztalához.

Hatalmas ajándék az Úristentől, hogy ezeken az alkalmakon a testvérekkel együtt, a szolgatársaimmal együtt jelen lehettem, és így egymás arcában, szavában, ölelésében tapasztalhattuk meg a mi mennyei Atyánk jelenlétét és gondoskodását.

Ezt elmondani szinte nem tudom, nem lehet. Ezt átélni, megtapasztalni és érezni kell.

Ahogy Krisztus Urunk is mondja: „*Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük.*” (Mt 18,20)

Krisztushoz tartozni – egymáshoz tartozni

HORVÁTH-HEGYI ÁDÁM (LELKÉSZ, SALGÓTARJÁN)

Gyülekezeti lelkészként kiemelten fontosnak tartom, hogy közösségünk tagjai csendes napokra, országos egyházi találkozókra is eljussanak. Különleges alkalmak ezek, amelyeken a gyülekezet és lelkésze egyaránt résztvevőként tud jelen lenni. A hitmélyítő táborokon, evangelizációkon, csendes heteken kívül 2022-ben ilyen volt például az egyházkerületi csendes nap Óbudán, az EPOT a Hungexpon vagy a nógrádi missziói nap Sámsonházán. Salgótarjánból mindegyikre nagy létszámban mentünk.

Úgy gondolom, a misszió magában foglalja a gyülekezeti tagok megbecsülését, szolgálatba állítását is, ezek az alkalmak erősítik ezeket a törekvéseket. Isten különböző karizmákkal, lelki ajándékokkal áldott meg minket embereket, amelyeknek különböző formái a fizikai és az igei szolgálat. A közös bennük, hogy lelki munkát bármely szolgáltató végezhet. A presbiter, a gondnok, a gyermekek vagy idősek közt szolgáló, a felújításokkal foglalkozó, a kántor, a pénztáros, a könyvelő, a kertben szorgoskodó, a pályázatíró és még a lelkész is. Igen, „még a lelkész” is, mert bizony oda kell figyelnünk, hogy az egyéb teendőink mellett a ránk bízott, elsősorban lelki feladatokat is ellássuk.

Ezért közösségünk tagjainak fontosak az országos találkozók, amelyek megerősítik őket a gyülekezeti tevékenységükben, szolgálatukban. Értékes munkájuk direkt vagy indirekt módon, teljesen összhangban lehet Jézus missziói parancsával: „...tegyetek tanítvánnyá minden népet...” (Mt 28,19)

Pál apostol úgy beszél az egyházról, mint egy testről, amelynek tagjai összetartoznak, és egymást kiegészítik. Minden tagra szükség van, és senki sem lehet hasznos csak önmagában. Az ösgyülekezetről azt olvassuk, hogy egygyé lettek (ApCsel 4,32). Itt egy Isten által munkált egységről van szó, nem pedig ember alkotta szervezetről. Az egyház ugyanis olyan szervezet, amelyet a Szentlélek tart egyben. Az EPOT témája pedig az ebben való részvételre buzdított: „*Elfogadtál és elhívtál...*” Istennek terve van velünk, és békességet ad az, ha bele tudunk simulni az Ő missziói munkájába.

Mindig nagy élmény, amikor az ország különböző részeiről találkozunk evangélikusokkal, hívő emberekkel. Legyen szó egy lendületesebb, fiatalosabb Szélrózsáról vagy egy csendesebb, az idősebb korosztályokat is megmozgató missziói napról. Ezek az összejövetelek inspirálhatnak a továbblépésre, aminek következtében a kapott örömhírt, lelkesedésünket elvihetjük magunkkal – mint egy

kis lángot – gyülekezetünkbe. Találkozás Jézussal, az igével, találkozás a hasonló cipőben járókkal. Építő és elgondolkodtató. Környezetemben többeknek azért jelentettek sokat ezek a konferenciák, mert a szolgálat iránti motivációjuk annak hatására erősödött meg, hogy láttak/hallottak más

presbitereket, hívő embereket beszélni, bizonyosságot tenni. Ezt is jelenti a hitben való növekedés.

Jóízűen gondolok vissza az országos evangélikus megmozdulásokra, amik gazdag hitbeli muníciót adtak, erősítve bennünk, hogy Krisztushoz tartozni azt is jelenti, hogy egymáshoz tartozunk, embertársainkat szolgáljuk.

Végre itthon!

HOMOKI OLGA (FELÜGYELŐ, BUDAFOK)

Amikor megkaptam ezt a címet: „Újra közösségben”, óhatatlanul is eszembe jutott az előző kicsit több mint két esztendő a covid-járvánnyal és annak minden bezártságával, nehézségével és áldásával. Igen, nem elírás a részemről, hogy a járvány kapcsán áldásról beszélek. Az valahogy egyértelmű számunkra, hogy mennyi nehézség, fájdalom, gyász, pótolhatatlan veszteség, lemondás, bezártság ért bennünket ezen időszak alatt, de arról nagyon keveset beszélünk, hogy ez idő alatt is bőven volt részünk áldásokban is. Előfordulhat, a sok-sok negatív tapasztalat hatására talán észre sem vettük az apró örömeket, csodákat, áldásokat pedig ilyeneket is kaptunk teremtő Urunktól.

Számomra ilyen volt gyülekezetünkben a KiFLi gyülekezeti kamarakórus megalakulása. A K(kántor) a F(felügyelő) és a L(lelkész) triójából összeálló kórus nekem egy nagy csoda. Akkor, amikor az énekarok, zenei együttesek elsőként függesztették fel a szolgálatukat a karantén időszaka alatt, a mi gyülekezetünkben akkor hallgatott meg a közel évtizedes imádság, és született meg a KiFLi. Az emberileg leglehetősebb időszakban és helyzetben. De miként tudjuk, az Istennél semmi sem lehetetlen. Első szolgálatunkon 2020. március 29-én zárt diplomajátók mögött tartott online istentiszteletünkön a Ne aggodalmaskodjál! kezdetű kánont énekeltük. Majd hétről-hétre fejlődöttünk, és mára már 3 szólamú kórusművekkel is tudjuk gazdagítani az istentisztelet zenei életét, ahol dicsőítjük az Istent.

Amikor a 2022-es esztendőben lehetővé vált, hogy újra személyes megjelenéssel kerülhettek megrendezésre az alkalmak, számomra először nagyon nehéz időszak következett. Addigra a folyamatos otthonlét miatt, teljesen elszoktam a járvány előtti mozgalmas életemtől, a kötött időbeosztástól. A nyitás utáni első időszakban folyton

a naptáramat nézegettem, hogy valóban ma „csak” ennyi helyre kellett mennem? Mindent elintéztem? Nem felejtettem el valamit? Folyamatosan olyan érzésem volt, hogy valamit még nem csináltam meg, amit meg kellene, hogy valahová nem mentem el, pedig kellett volna, hogy valamit elfelejtettem.

Miközben vágytam arra, hogy mehessek, hogy találkozhasak rég nem látott testvérekkel, ismerősökkel, aközben nehezemre is esett az elindulás otthonról. Kényelmessé váltam. Jól emlékszem, az egyik ilyen első nyitott alkalom számomra az ökumenikus imahét megnyitó alkalma volt, melyet a Deák téri templomunkban tartottak. A Lutheránia énekar (melynek tagja vagyok) hosszú bezártság után először szolgált ezen az istentiszteleten. Miközben utaztam a villamoson a Deák térre 2022. január 16-án, egy hideg téli vasárnap délután, azon dohogtam magamban, miért csinálom én ezt? Miért kell nekem vasárnap este hidegben bevillamosozni erre az alkalomra? Ehelyett csücsülhetnék otthon kényelmesen és nyugodtan a meleg otthonomban. De mikor elkezdődött az alkalom, és megszólalt az ének, majd felhangzott az imádság, és végre talákoztam rég nem látott kórustársaimmal, már az fogalmazódott meg bennem, hogy milyen hálás vagyok, hogy itt lehetek. Hiszen VÉGRE ITTHON vagyok!

Ez az érzés hatott át tavasszal az egyházkerület missziói napján, a Találkozó Veled óbudai, szabadterén megrendezett alkalmán is. Itt nagyon tettett az egyházkerülethez tartozó egyházmegyék egyedi bemutatkozása.

De ez az érzés kerített hatalmába nyáron is (a civil életben óvodapedagógus vagyok) az édes-

anyám szülővárosában, Szarvason megrendezésre kerülő NYEPA programjain, ahol nemcsak hitünkben válhattunk gazdagabbá, hanem a hivatásunkat érintő pedagógiai-szakmai kérdésekre is fókuszálhattunk, és nem utolsósorban fizikailag is sokat erősödhattünk. Nagyon kedves emlék marad a több mint 15 km-es kerékpártúra.

Ősszel az EPOT-ot már kifejezetten vártam. Mert a korábbiakban megrendezésre kerülő ilyen alkalmakról nagyon kellemes emlékeim voltak, és előzetesen számba vettem, hogy akkor ott kikkel találkoztam, és reméltem, hogy ez ezúttal is így lesz. Nem csalódtam, sokakkal találkoztam, és

a profi szervezés, a gördülékeny lebonyolítás, lehetővé tette, hogy a találkozó rendkívül gazdag tartalmára figyelhessünk: „Elfogadtál és elhív-tál...”

Jó volt megélni abban a nagy közösségben, hogy az Úristen mindannyiunkat elhívott a presbiteri szolgálatra. Megtapasztalni, hogy: *„A kegyelmi ajándékok között ugyan különbségek vannak, de a Lélek ugyanaz. Különbségek vannak a szolgálatokban is, de az Úr ugyanaz.”* (1Kor 12,4–5) Hogy karanténban vagy újra közösségben a szívünket át kell járja a HÁLA.

Az év témái

Háború és béke

Szentségtörő szövetségek
A háborúról teológus szemmel

GONDA LÁSZLÓ (EGYETEMI DOCENS,
DEBRECENI REFORMÁTUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM)

6

Sokan és sokféleképpen reflektáltak már a háborúra, amelyet az agresszor Oroszországi Föderáció indított – de facto 2014-ben, de a teljes eszkalációt tekintve 2022. február 24-én – Ukrajna ellen. Természetesen konszenzus van azzal kapcsolatban, hogy a háborút, amely mérhetetlen, rettenetes szenvedést okoz, és már eddig is több ezer halálos áldozatot szedett, mielőbb be kell fejezni egyszerűen azért, hogy az emberi szenvedés mértéke csökkenjen. Azzal kapcsolatban már kevésbé egységesek az álláspontok, hogy mi lehet a fegyvernugvász feltétele, hiszen az azonnali tűzszünet az agresszor területszerzési igényeinek, ha nem is elismerését, de hallgatólagos elfogadását jelentheti, s ez pedig a második világháború után kialakult, törekény és korántsem tökéletes nemzetközi rend végletes megroppanását jelentené.

Hosszú évtizedek – részben egyébként alaptalan – biztonságérzete után újra reális közelségbe került a nukleáris háború kitörése, ez pedig ráirányítja

a figyelmet újra az emberiség azon képességére, hogy el tudja pusztítani önmagát és a földi életet. Mivel ezek az emberi élet alapkérdései, ezért a rájuk való teológiai reflektálás természetszerű és szükséges is.

A számos felmerülő kérdés közül ezúttal egyet szeretnék kiemelni, amely bár a béke feltételei vagy a nukleáris pusztulás réme mellett eltörpülni látszik, mégis nagy jelentőséggel bír.

A háború kitörése után alig több mint két héttel ortodox teológusok egy nyilatkozatot adtak ki. A görögországi Volosz Teológiai Akadémia és az amerikai Fordham Egyetem teológusai által kezdeményezett állásfoglalás utal az 1934-ben kiadott *Barmeni Teológiai Nyilatkozatra*. Megfogalmazói úgy ítélték meg, hogy az Orosz Ortodox Egyház viszonyulása az ukrajnai háborúhoz hasonló súlyú kérdéseket vet fel, mint amilyenek a második világháború előtti Németországban voltak napirandén. A *Voloszi Nyilatkozat* így foglalja ezt össze:

„Az, hogy a Moszkvai Patriarchátus klérusához tartozók közül sokan támogatják Vlagyimir Putyin háborúját Ukrajna ellen, egyfajta ortodox etnofiletista vallási fundamentalizmusban gyökerezik, amely természete szerint totalitárius s amelyet »russzkij mir«-nek, azaz »orosz világnak« neveznek. Az »orosz világról« szóló tanítás hamis tanítás, amely sok követőre talál az ortodox egyházban, s amelyet szélsőjobboldali illetve katolikus és protestáns fundamentalista körök is magukévá tesznek.”¹

Néhány héttel később egy oxfordi teológiai konferencia résztvevői is csatlakoztak a Voloszi Nyilatkozat támogatói köréhez, és szélesebb kontextusba helyezve értelmezték az abban megfogalmazottakat:

„...tiltunk a »keresztyén nacionalizmus«, a »keresztyén Európa« és az »orosz világ« ellen. Oroszország és a szélesebb Európa a történelem során vallási, etnikai és nyelvi közösségek sokaságának adott otthont. A keresztyén tanúságtétel épségét sérti a politikai erőszak, a testi bántalmazás, a szenvedés és méltánytalanság és azon közösségek jogainak, önbecsülésének csorbítása, amelyekkel együtt élünk - történjék mindez akár a keresztyén nacionalizmus, akár az úgynevezett »orosz világ« (Szent Rusz) nevében.”²

Ezek a nyilatkozatok erőteljesen hívják fel a figyelmet a keresztyén nacionalizmusnak nevezhető jelenségre. Míg az Orosz Ortodox Egyház egyes vezetői – köztük Kirill patriarcha – a „Szent Rusz” és az „orosz világ” kifejezésekkel írják le a háborút legitimáló ideológiát, hazánkban a „keresztyén Európa” védelméről és egy „keresztyén Magyarországról” hallunk egyre többet hivatalos csatornákon is. Nemrég egy prominens magyar politikus azzal indokolta elkötelezettségét az Amerikai Egyesült Államokkal való szövetség fenntartása mellett, hogy az „keresztyén ország.”

A teológiai probléma abban áll, hogy a politikai diskurzus a „szent” vagy a „keresztyén” jelzővel illet politikai entitásokat vagy konstrukciókat. A kérdés lényeges, mert a „szent” és a „keresztyén” jelzők definícióját érinti. Vajon lehetséges-e egy politikai entitást „szentnek” vagy „keresztyénnek” nevezni?

Meggyőződésem szerint nem lehetséges. A keresztyén, azaz: krisztusi jelző csakis a Krisztusban hívő és az ő tanítását követő személyeket jelenti. Ők azok, akik hit által részesülnek Krisztus tökéletes szentségében. Ők alkotják a szentek közösségét, a *communio sanctorumot*, ami az egyház. Teológiai értelemben tehát ezek a jelzők „foglaltak”, használatuk bármilyen más entitásra illegitim, mert megalapozatlan. Ahogy az egykor létezett vagy mai ideológiai konstrukciókban tovább élő Rusz sem lehet „szent”, úgy nem beszélhetünk „keresztyén” Európáról, Magyarországról vagy Amerikáról sem. Csakis arról, hogy Oroszországban, Ukrajnában, Magyarországon, Amerikában vagy máshol a világon élnek keresztyén emberek, és élnek és szolgálnak – esendően és küzdelmek között – szentek közösségei: teológiai értelemben vett egyházak. A szentek közössége pedig hiszi és vallja, hogy különbséget kell tenni az Isten országa krisztusi jellemzői (*ultima*) és az ahhoz képest másodlagos dolgok (*penultima*) között. A szentek közössége teljes mértékben ebben a világban él, és minden ember ügyét sajátjának tekinti – hiszen Mestere az emberré lett Isten Fia –, de sohasem felejt el, hogy polgárjoga a mennyekben van (Fil 3,20).

Abban a pillanatban, ha az egyház akár hallgatásával, akár aktív közreműködésével teret enged annak, hogy a „szent” és „keresztyén” jelzőket avatlatlanul, ideológiai elemként használják közéleti szereplők, hozzájárul ahhoz, hogy vallási legitimitációt nyerjenek olyan politikai programok, amelyek komoly társadalmi veszélyeket hordoznak. Az 1990. márciusi marosvásárhelyi magyarellenes pogrom és a ’90-es évek délszláv háborúi már leckét adtak számunkra arról, hogy hová vezethet az újra felszínre törő és a politikai fősodor meghatározó elemévé tett nacionalizmus. Oroszország ukrajnai háborúját ébresztő kiáltásnak kell tekintenünk: idejében fel kell emelni a szavunkat az *Oxfordi Nyilatkozat* által a „keresztyénség és a politikai hatalom közötti szentségtörő szövetségeknek”³ nevezett jelenségek ellen. Lehetséges, hogy körünkben ez az egyik legfontosabb előttünk álló teológiai kihívás.

1 *Nyilatkozat az „orosz világ” (Russzkij Mir) tanításról.* <https://www.polygonwsvolos.org/2022/03/26/egy-nyilatkozat-az-orosz-vilag-russzkij-mir-tanitasrol/> (letöltve 2023. 04. 20.)

2 *Szolidaritásnyilatkozat.* <https://www.evangelikus.hu/hireink/nagyvilag/nyilatkozat-akereszteny-hitrol-es-az-agresszio-ideologiajarol> (letöltve: 2023. 04. 20.)

3 *I. m.*

OROSZ GÁBOR VIKTOR (EGYETEMI TANÁR,
EVANGÉLIKUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM)

Kirill pátriárka vízkereszt ünnepén mondott prédikációjában a moszkvai Megváltó Krisztus-székesegyházban így fogalmazott: „sok örült azt gondolja, hogy Oroszország legyőzhető vagy átformálható. Imádkozzunk az Úrhoz, hogy világosítsa fel ezeket az örülteket, és segítsen nekik megérteni, hogy ha így folytatják, katasztrófába vezetik az egész világot.”⁴ E sorok tragikusan modern példái a politikai fanatizmus és az egyházi pszichopátia egymással átszőtt megnyilvánulásának. Az orosz ortodox egyház episzkopális fennhatóságának elvesztése Ukrajna felett nem egyszerűen egybefonódott az „orosz birodalom” területi igényeivel, hanem a „két birodalom” vezetőinek apokaliptikus víziókat felsorakoztató vesszőfutásává is vált. Hogyan nézheti szenvtelenül a 21. században egy egyházi vezető milliók szenvedését, tízezrek halálát, aranyló palástja védelme alól, miközben éppen az ártatlanok szenvedésében, az ilyenekben jelenik meg Jézus előtte? Hogyan engedheti egy politikai vezető biztos halálba fiatal emberek tömegét? Létezik-e erre elfogadható indok? Politikai talán ...

A bibliai hagyományban a „békét” kifejező szavak („shalom” és „eiréné”)⁵ nem egyszerűen a fegyverekkel vívott háború hiányát jelentik, hanem az egyén és a közösség átfogó boldogságát, egészségét és jólétét, a rendezett és eleven kapcsolatot Istennel. A béke az ép társadalmi rendszer állapota, a hatalmi visszaélésektől, a kizsákmányolástól és az elnyomástól mentes közösségé. A 85. zsoltár 11. verse szerint a béke és az igazság szorosan összetartozik, mint a szerelmesek, úgy osztoznak, részesednek egymás létében: „Szeretet és hűség találkoznak, igazság és béke csókolgatják egymást.” Az igazság és béke találkozása nem érzéketlen, kényszeres, álságos egymáshoz érkezés, hanem éppen érzelmmel teli, olyan, ami boldogságot eredményez. Ez a kapcsolat nem jöhet létre ideológiai igazságérzet, a béke mögé bújtatott törekvés által. A szerelem nem tűri meg az ilyet. Az

Újszövetségben a „béke” mindenekelőtt az önmagától és társaitól elidegenedett, távolságtartó ember istenkapcsolatának helyreállása – szerelmes kapcsolat, az Isten emberre találásának élménye, boldogító együttlét, a közelség légköre (Lk 1,79; Lk 2,14; ApCsel 10, 36): „»békességet hirdetett nektek, a távoliaknak, és békességet a közelieknek«” (Ef 2, 17; vö. Ézs 57,19).

Az emberiség teopolitikai álmait az „új világról”, valamint a mindenkit egyaránt megillető emberi jogok érvényesüléséről a 20. század két világháborúja és a totalitárius rendszerek kiépülése, majd teljes vagy részleges összeomlása könyörtelesen megcáfolták. Auschwitz és Hiroshima – e két szó jelzi az ember „önmegváltásának” és „öntökéletesítésének” erkölcsi és politikai katasztrófáját, miközben azt tudatosítják, hogy sem az emberi méltóságukban sértett és a hatalom kényének kiszolgáltatott emberek, sem a kizsákmányolt természet nem hagyják jelen állapotában a világot, mert sóvárogva várják az Emberfia eljövését.⁶ Ha csak szimbolikusan értelmezi is valaki ezt az eljövételt és váradalmat, akkor is az igazságos béke politikai fogalmához érkezik, amelynek beteljesülése kétségtelenül utópia. Nincs igazságos béke, ám az arra való törekvés olyan folyamat, amelyben a részvétel saját érintettségünk okán sem mellőzhető.

Az evangélikus teológia még napjainkban is meríthet Luther Márton politikai rendszereken átívelő bölcsességéből, aki a békét egyrészt személyes megelégedésként (vagy belső békességeként) értelmezte, ami a Jézus Krisztusba vetett hit által tud megvalósulni, mert az megszabadítja az embereket attól a farizeusi vallási nyomástól, hogy saját cselekedeteik által határozzák meg kilétüket Isten színe előtt. Másrészt a reneszánsz álláspontja szerint a politikai, gazdasági és társadalmi béke biztosítása a világi uralomra tartozik, ők azok, akik felelősséggel tartoznak a közösség jólétéért. Ideális esetben az állam erőmonopóliummal rendelkezik.

4 <https://index.hu/kulfold/2023/01/20/kirill-patriarka-vlagyimir-putyin-orosz-ukran-konfliktus-vizkereszt-haboru/> (Megtekintve: 2023. 01. 23.)

5 RÓZSA Huba: *Üdvösségközvetítők az Ószövetségben*. Szent István Társulat, Budapest, 2001. 70. o.

6 MOLTSMANN, Jürgen: *Isten van a dolgok végén*. <http://bocs.hu/k81104co.htm> (A letöltés dátuma: 2021. január 4.)

delkezik, törvényes jó rend alapján működik, és ezzel polgárainak védelmet és biztonságot kínál életfolytatásuk számára, azaz megteremti a külső béke feltételeit. Úgy tűnik, hogy a külső és belső béke találkozásának megvalósulása máig délibáb maradt. Aki külső békétlenséget lát, az nem lehet önmagában békés – kivéve a pszichopatákat. Aki belső békétlenséget rejt, az nem szolgálhatja a külső békét. Jézus Krisztus azonban éppen ezt az emberi lét mélyén lakozó feszültséget kívánta feloldani a kereszten. Ha a keresztre frontálisan tekintünk, akkor csak a szenvedést, az elhagyatottságot látjuk. Ha keresztre oldalról tekintünk, akkor megláthatjuk a rejtett, de a hit számára nyilvánvaló dimenziókat is: a valódi erő erőszak mögé rejtett egyszeri szolgálatát, amelynek célja volt, hogy a külső és belső, politikai, gazdasági, nemzeti erőtlenséggel küzdők többé ne egymás ellen forduljanak békességük megteremtése céljából, hanem könyörülettel tekintsenek egymásra, ahogyan Jézus is tette. Lehet, hogy a kölcsönös könyörület lenne az a politikailag is korrekt magatartás, amely a békét szolgálhatja?

A keresztény könyörület kifejezésének nem kevesebbre kell irányulnia az orosz–ukrán konfliktusban, de a helyi közösségek tekintetében is, mint az emberi jogok tisztelete, a tartós politikai, szociális és gazdasági helyreállítás és a fejlődés támogatása.⁷ Ugyanakkor:

„A biztonság igénye és a béke iránti vágy szembe találja magát a biztonság és a szabadság, a jólét és a kockázat, az önérdék és a szolidaritás közötti feszültséggel. Gyakran azok a technológiák válnak új fenyegetések forrásává, amelyeknek a biztonságot kellene garantálniuk.”⁸

Így amit a keresztény egyházak a béke és az igazságosság érvényesülése téren tehetnek, abban a

7 FISCHL Vilmos: The Role of the Ecumenical Council of the Churches in Aiding persecuted Christians In: Ujházi, Lóránd – Kaló, József – Petruska, Ferenc (szerk.): *Budapest Report On Christian Persecution 2019*. Háttér Kiadó, Budapest, 2019. 259-272. o.

8 REUSS ANDRÁS – OROSZ Gábor Viktor: *Meghívás egy közös útra. Az Ausztriai Egyházak Ökumenikus Tanácsának szociális nyilatkozata*. Luther Kiadó, Budapest, 2005. (Eszmezsere sorozat 2.) 102. o.

kérdésben foglalható össze, hogy miként és milyen eredménnyel tudnak fellépni a társadalom hátrányos helyzetű csoportjainak érdekében? Az egyházak fontos közvetítői a Föld háború dúlta és szegényebb országaiban élő embereket támogató projekteknek. Az emberek és a környezet kizsákmányolása önző érdekek és célok miatt, összeegyeztethetetlen az „oikumené” víziójával, az elmentében áll az evangélium felszabadító üzenetével, a könyörülettel.

Nemcsak a társadalmi és politikai tér szorul könyörületre, de a teremtett világ is: békéjének megőrzése az ember felelősségére lett bízva. Ennek a felelősségnek a gazdaság és a társadalom szemléletformálásában, a hitoktatásban, a politikai véleményformálásban is kifejezésre kell jutnia.

A béke ugyanakkor a keresztények számára Jézus Krisztus kozmikus és evilági békét teremtő munkája által értelmezhető, és jelent az evilági békétlenségen is túlmutató reményt, amely elővételezi a jövőben kiteljesülő békét. A keresztény ember tekintettel erre a békére alakítja önmagához, Istenhez, embertársaihoz és a teremtett világhoz fűződő kapcsolatát. Erről a békéről valójában csak a költészet nyelvén lehet mindannyiunkat egyaránt megérintő módon szólni, amit legszebben talán még mindig Reményik Sándor fogalmaz meg *Béke* című versében:

*Valami furcsa összehangolódás,
Valami ritka rend –
Széthúzó erők erős egyensúlya,
Mély belső bizonyosság idebent –
Bizonyosság arról, hogy élni jó,
Szenvedni elkerülhetetlen,
Szeretni tisztán: megistenülés,
Meghalni szép –
S a Kifejezést meglegelni mindezekhez,
Megtalálni a felséges Igét:
Az Igét mindezekhez:
A Béke ez.
Orkán ordíthat aztán odakünt,
Robbanhat ezer bomba: kárbament,
De kárt nem okozott.
Bent:
Csend.*

SZOCSKA A. ÁBEL
(MEGYÉSPÜSPÖK, NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE)

A jóléti társadalomban a sérült, törött tárgyakat haszontalannak tartjuk, és kidobjuk. A japán emberek másképp gondolkodnak: ha egy porcelánt, cserépedényt vagy üvegvázát eltörnek, azt nagyon látványosan, díszesen kijavítják. Ez a szokás már több évszázados hagyományra tekint vissza, és az eredmény mindig lenyűgöző, mert általában arannyal reparálnak. Így az eredeti ép tárgynál sokkal szebbé, díszesebbé válik a sérült tárgy.

Vajon tényleg ilyen egyszerű kijavítani egy csorbát, egy hibát? Vajon a lelki élet is úgy működik, hogy a sérült lelkünket még ragyogóbbá varázsolja egy törés? A megbocsátás is lehet olyan, mint a japán technika?

Az orosz–ukrán háborúban elesettek hozzátartozói hogyan dolgozzák fel a veszteséget? Hogyan dolgozzák fel a családtagok a szeretteiken elkövetett bármilyen erőszakos cselekedetet? Érezhetik úgy, hogy vérző szívvel magukra vállalják a megbocsátás terhét? „A szív nem tud megbocsátani, míg a sebe vérzik” – olvashatjuk Gárdonyi Gézától.

Hogyan tudnak megbocsátani az érintettek az ellenséges katonáknak? Kire haragszanak? Ki a bűnös a háborúban – tehetjük fel a kérdést –, aki parancsot teljesít, vagy aki kiadja a parancsot? Hogyan viselkednek az ellenséges felek egymással? Nehéz kérdések, talán a történelemben kereshetjük a választ. Hallhattunk, láthattunk beszámolókat arról, hogy mennyire tisztelték egymást a harcoló felek 1914. december 25-én. A rendhagyó

esemény híre bejárta a világot: az emberi méltóság, szeretet és jóság működött ezen a napon. Karácsonyi fegyverszünetet tartottak, és az ellenséges katonák együtt énekelték a *Csendes éjt*.

Többször jártam személyesen is az orosz–ukrán háború kitörését követően Kárpátalján, és nagy feszültséget tapasztaltam, Izajás szavaival élve: „a béke követői keservesen sírnak” (Iz 33,7). Én azonban bízom a Jóistenben, hogy az emberek meg tudják bocsátani egymásnak az elkövetett bűnököt. Hiszek a Jóisten segítségében és az imádság erejében.

Jézus Krisztus egyik tanítványának ez volt a kérése: „Uram, taníts meg minket imádkozni” (Lk 11,1). Ugyanezt tapasztaltam magam is Kárpátalján egy fiatalemberrel beszélgetve, aki ezekkel a szavakkal fordult hozzám: „Most nagy bajban vagyok, de nem tanultam meg imádkozni. Atyám, imádkozhatnánk együtt?” Imádkoztunk.

Bízom a szeretet erejében, bízom abban, hogy az emberek meg tudnak bocsátani egymásnak, a hegek begyógyulhatnak, mint ahogyan a japán csorba tárgyakat összeragasztják arannyal, és ebben rejlik majd a szépségük, egyediségük, az értékük.

EGYHÁZUNK A MENEKÜLTEK SZOLGÁLATÁBAN

Saját otthonaikban biztosítanak szállást

10

Így segítik a menekülteket a ceglédi evangélikusok

Cegléd – Huszonhárom kárpátaljai menekültnek biztosítottak eddig szállást a ceglédi evangélikus gyülekezet tagjai. A segítségnyújtás első lépéseként a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel és a nyíregyházi Oltalom Szeretetszolgálattal vették fel a kapcsolatot. Az ő koordinálásuk mellett érkeztek a menekültek. Mivel a gyülekezetnek nincs

olyan ingatlanja, ahol el lehetett volna helyezni a menekülteket, így gyülekezetünk tagjai saját otthonaikban biztosítottak nekik szállást. Különböző adományokat, tartós élelmiszert, tisztálkodószereket és ruhákat is fogadnak, illetve segítenek ezek célba juttatásában. Jól fel tudták használni a mostani helyzetben a korábbi, „Egy táská nő” elnevezéssel indított akciójukat, amelynek keretében régi, megunt táskákba gyűjtöttek higiéniai termékeket. Ezeket most a háború miatt otthonaikat elhagyni kényszerülőknak adták át. Az Ukrajnából menekülőket a gyülekezeti tagok által összegyűjtött adományokból látták el.

„Végre van küldetése a templomunknak”

Menekült gyerekek tanítását vállalta fel a vecsési gyülekezet

Vecsés – Az egyházközség civil szervezete, a Sátor Egyesület régóta működteti a Sátor sulis programot, ami hátrányos helyzetű gyerekek korrepetálásával foglalkozik. Az orosz–ukrán háború kitörése után a szervezet a menekült gyerekek iskolájává változott. Hétfőn, csütörtökön és pénteken délelőtt, kedden és szerdán délután tartottak a templomépületben órákat, áprilisban 26 diákjuk volt, akik a családjukkal vecsési munkásszállókon laktak. A javarészt roma családok mindannyian Kárpátaljáról jöttek, a többségük Nagydobronyól.

Életeket menthetünk

Szervezett evangélikus segítség az ukrán határnál és az országban

Példátlan összefogás tanúi lehettünk a magyar–ukrán határ közelében. Az oroszok támadása nyomán kitört ukrán háború óta folyamatosan érkeztek a menekült Magyarországra. A sokszor kilátástalan helyzetben lévő emberek megsegítésére számos szakmai szervezet és sok civil önkéntes is érkezett a keleti országrészbe. Laborczy Géza a

nyíregyházi Oltalom Szeretetszolgálat intézményvezetője, a Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyházközség igazgató lelkésze és Zsarnai Krisztián a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperese, a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség lelkésze koordinálták a menekültek segítségét. Ebben a szolgálatban a Joób Olivér Szeretetintézmény, az Oltalom Szeretetszolgálat, az Élim Evangélikus Szeretotthon és az Emmaus Evangélikus Szeretotthon, valamint a Luther Márton Evangélikus Kollégium és az Evangélikus Roma Szakkollégium fogott össze. Utóbbinak a hallgatói önkéntes munkával segítenek, a Luther Márton-kollégium átmenetileg szállást nyújt a menedékkérőknek.

Biztonságot nyújtó iskola

Ukrán gyerekek tanultak az evangélikus egyház székházában

Budapest – Életteli zsidongástól volt hangos 2022 április vége óta egyházunk országos központja, mivel ukrán gyerekek tanultak székházunkban. A hatvan fiatal érkezése a megszokotthoz képest másfajta élettel töltötte meg az Üllői úti épületet. A háború elől a magyar fővárosba menekült iskolásokkal a szintén menekültekből álló pedagógusok és más önkéntesek mellett az országos iroda munkatársai is foglalkoztak. Irina Fedur, az iskola koordinátora elmondta, hogy az ukrán iskolát azért hozták létre, hogy a menekült gyerekeknek legyen hol tanulniuk, ahol jól érezhetik magukat, ahol biztonságban lehetnek. Az országos iroda helyet,

szakembert, pénzt biztosított annak érdekében, hogy ez az iskola minél magasabb színvonalon működhessen.

Telt ház as jótékonysági hangverseny a Deák téren

Az Ukrajnából menekülőknek gyűjtöttek

Március 6.

Budapest – Az ukrajnai háború miatt menekülni kényszerülők megsegítésére, a „*Kardjaikból ekéket kovácsolnak...*” mikeási igeszakasz (Mik 4,3) jegyében szervezett a Magyarországi Evangélikus Egyház jótékonysági koncertet. Finta Gergely orgonáját követően Pröhle Gergely, a Magyarországi Evangélikus Egyház országos felügyelője köszöntötte a jelenlévőket, köztük a Bajorországi Evangélikus Egyház magas rangú képviselőit, Heinrich Bedford-Strohm tartományi püspököt és Michael Martin egyházfőtanácsost. A koncert Bach-darabokkal indult, a Lutheránia ének- és zenekart Kamp Salamon vezényelte. Áhítatában Fabiny Tamás püspök a koncert mottójául választott mikeási igeszakaszról beszélt. Az áhítatot követően előbb Fassang László orgonaművésznek egy ukrán dallamot felelevenítő orgonaimprovizációját hallhatta a közönség, majd a Gryllus fivérek és barátaik műsora következett. Őket követte Both Miklós, akit ukrajnai népzene gyűjtései, a Polyphony projekt kapcsán is különösen megrázott a háború híre. Szalóki Ági énekes előbb egy Kányádi-fordítást, majd a *Mi lennék?* című verset Lamm Dávid gitárkíséretével szólaltatta meg. Lakatos Mónika és Rostás Mazsi Weöres Sándor *Ó ne vidd el* című versét adták elő. A koncert utolsó fellépői Pál István Szalonna és családja voltak. Az ő közreműködésükkel énekelte a közönség a *Himnusz*t is, mind a nyolc versszakot a „*Hallod-e te szelidecske...*” kezdetű népdalra hangszerelve. Zárásként Smidéliusz Gábor, a Deák téri evangélikus gyülekezet parókus lelkésze és Heinrich Bedford-Strohm bajor püspök mondott áldást az egybegyűltekre.

Tanévzáró az ukrán iskolában

Ünnepség a biztonság és a nyugalom evangélikus szigetén

Július 1.

Budapest – Különleges eseménynek adott otthont a Magyarországi Evangélikus Egyház országos központjának udvara: itt tartották meg a székházban működő ukrán iskola ünnepélyes tanévzáróját. A háború elől családjaikkal Budapesten menedéket talált iskolásokkal ugyancsak menekült pedagógusok, önkéntesek és az evangélikus egyház országos irodájának munkatársai is foglalkoztak ebben a rendhagyó tanévben. Az ünnepség felvezetéseként álmaikról, mindennapi apró örömeikről, nagy terveikről, az erős családi kötelékekről és a hazatérés vágyáról énekeltek azok az ukrán gyerekek, akik a háború elől menekülve nem csupán menedékre leltek Budapesten, hanem a Magyarországi Evangélikus Egyház és intézményei, valamint számos támogató jóvoltából létrehozott iskolában anyanyelvükön tanulhattak az elmúlt hónapokban. Fabiny Tamás püspök a Magyarországi Evangélikus Egyház nevében köszöntötte a különleges tanévzáró ünnepségen megjelenteket, és elmondta: szeretné, ha a gyerekek és a szülők úgy emlékeznének vissza az evangélikus egyháznak erre a régi épületére, mint ahol biztonságot találtak, ahol jó volt lenni. Miután az iskolában tanuló gyerekek egy-egy ajándékosomaggal együtt megkapták a bizonyítványukat, Irina Fedur a tanároknak mondott köszönetet, akik – mint fogalmazott – a stabilitás szigeteiként végezték munkájukat ezekben a nehéz időkben. Az iskola koordinátora a pedagógusok, a szülők és a gyerekek nevében megköszönte az evangélikus egyháznak a szívélyes, barátságos fogadtatást, a rengeteg segítséget, türelmet és törődést, valamint ugyancsak kifejezte háláját azoknak a szervezetteknek és cégeknek, amelyeknek a támogatása nélkül nem valósulhatott volna meg ez az iskola-projekt.

Dévai Fogadó: ahol nem csak papolnak a segítségnyújtásról

Komplex programmal állnak a menekültek mellé a józsefvárosi evangélikusok

November 30.

Budapest – A Budapest-Józsefvárosi Evangélikus Egyházközséghez kötődő menekültsegítő központ, amely Budapest XIII. kerületében, a Dévai utcában nyitotta meg kapuit az eddig a gyülekezet központjának számító VIII. kerületi Mandák-házban folytatott tevékenységet integrálja. A menekülteket segítő közösségi ház és komplex szolgáltatóközpont ünnepélyes átadását szatmári táncok és a Deák Téri Evangélikus Gimnázium diákjainak adventi énekei színesítették. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke a testi és lelki segítség fontosságára mutatott rá Jak 2,15–16 alapján. A jakabi tükrök nagyon kemény próba elé állít bennünket: csak papolni tud-e az egyház, szép szavakat hirdetni, vagy pedig valóban tud meleg ruhát és szállást adni? – fogalmazott az egyházvezető, majd Isten áldását kérte a házra és a fogadóban folyó munkára. Az alkalmazottak a bérét

az ENSZ Menekültügyi Főbiztosságának, a UNHCR-nek a partneri támogatásából finanszírozza a szervezet. A Dévai Fogadó által kitűzött célok megvalósulását egyházunk is támogatja. Az új helyszín új fejezetet is jelent a közösség életében: egyre inkább a társadalmi integrációra helyeződik a hangsúly. A csoportos foglalkozások mellett egyéni ügyfélkísérést is végeznek a Dévai szociális munkatársai. A közösségi és egyéni családsegítő szolgálaton túl oktatási program fejlesztése is várható.

Találkozó Veled

A felebaráti szeretet volt a fókuszban az Északi Egyházkerület missziói napján

KÉZDI BEÁTA (FŐSZERKESZTŐ, EVANGÉLIKUS ÉLET)

A főváros III. kerületének, Óbudának a Fő tere adott otthont az Északi Evangélikus Egyházkerület idei missziói napjának. A május 28-i, Találkozó Veled elnevezésű rendezvényen mintegy ezren vettek részt. A hangulatos, ikonikus helyszínen Pavlo Shvarts, az Ukrajnai Német Evangélikus Egyház püspöke prédikált, bemutatkoztak az egyházmegyék, valamint a norvég testvér-egyházkerület is. A színes eseményen egyházunk ukrán menekültek között végzett szolgálatának támogatására gyűjtöttek adományt.

„Jézus Krisztus mondja: Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el” – emelte ki az év igéjét (Jn 6,37), az esemény mottóját Fabiny Tamás püspök. Az Északi Egyházkerület vezetője köszöntőbeszédében úgy fogalmazott: „Ha Jézus nem küldi el az őhöz érkezőt, akkor mi sem küldhetjük el azt, aki hozzánk érkezik és segítséget kér. Aki pedig a mai találkozóinkra érkezik, azt biztos, hogy nem küldi el »üres kézzel és szívvel« az Úristen.”

Felebaráti szeretet

A missziói nap nyitó istentiszteletén Pavlo Shvarts ugyancsak az év igéje alapján prédikált – a jelenlegi ukrán háborús helyzet miatt a testvéri szeretetről, a félelem legyőzéséről, a nemzet és a család védelméről, az új élet kezdéséről, az irgalmasság gyakorlatáról.

„Ne csak szavakban szeressük egymást, hanem cselekedetekben is. Szeresd felebarátodat – halljuk gyakran, de nem könnyű ezt megvalósítani. Tudniillik amikor a másik embert elfogadjuk, akkor nem csak azokat fogadjuk el, akik tetszenek – mondta az Ukrajnai Német Evangélikus Egyház püspöke. Segít-

ségre szorulnak ugyanis olyanok is, akiknek kellemetlen a jellemük, visszataszító szokásaik vannak, vagy olyanok, akik hozzászoktak a követelőzéshez vagy mások manipulálásához. Ha azért segítünk, hogy dicsérjenek minket, akkor hamar csalódnunk fogunk. Ha pedig azért segítünk, hogy nevet szerezzünk magunknak, akkor az irgalmasságra való keresztény elhívásunkhoz leszünk méltatlanok. Ha pedig abban reménykedünk, hogy a kapott segítséget mindenki helyesen használja fel, és hálás lesz érte, akkor túlzottan jó véleménnyel vagyunk az emberekről, és megfélemezünk arról, hogy ők is csak éppolyan bűnösök, mint mi.”

A kérdés, amelyet rendszeresen fel kell tennünk magunknak: hogyan segítsünk, hogy segítségünk ne legyen a másik kárára? És mi az én személyes indíttatásom, amikor segítek? Mert bármilyen furán hangzik is, de a segítség is lehet káros, ahogy a szülői szeretet is lehet mérgező és megkötöző. A legjobb szándékkal adott segítség is szoktathat önállótlanosságra, és leszoktathat a saját magunk életéért vállalt felelősségtudatról – emelte ki Pavlo Shvarts.

Irgalom és valódi segítség

Semmi sem mutatja jobban azt, hogy valójában milyen keresztények vagyunk, mint irgalmas cselekedeteink. Éveken keresztül lehet testvérnek szólítani a másikat, de csak a bajban derül ki, valójában ki a felebarátom. „Az ugyanis a felebarátom, aki nem bújlik kegyes szólások mögé, nem mentegeti

az útonállók erőszakosságát, és nem kisebbíti az áldozat szenvedését, hanem nyitott szívvel a segítségére siet, hogy az irgalmas samaritánushoz hasonlóan gyógyítsa a sebeket” – fejtette ki az ukrán püspök. Ezért az a kérdés, hogy ki az én felebarátom, úgy is megfogalmazható, hogy kinek lehetek én a felebarátja.

A háborús helyzetre utalva Pavlo Shvarts úgy fogalmazott: akiknek menekülniük kellett az otthonaikból, azokra ne menekülteként, hanem emberként tekintsünk. Ők sem tökéletesek, ők is bűnösök, akik Isten kegyelmére szorulnak. Végezetül a püspök a keresztényeknek a krízisekben való felelősségvállalásáról, az evangélium hirdetésének fontosságáról szólt.

Az istentisztelet liturgiájában részt vett Cserhátiné Szabó Izabella püspökhelyettes, valamint Tormod Remøy, a norvégiai, mørei testvér-egyházkerület egyik lelkésze. Az istentiszteleten az úrvacsorai közösséget is együtt ünnepelheték a jelenlévők.

Az igei program után egyházmegyék bemutatkozása következett. Az érdeklődők személyes beszámolók és zenei szolgálatok által ismerhették meg a Nógrádi, a Dél-Pest Megyei, a Hajdú-Szabolcsi, a Borsod-Hevesi, a Budai és az Észak-Pest Megyei Evangélikus Egyházmegyéjét.

A bemutatkozások között a menekülteket segítő munkáról is gazdag beszámolókat hallhattak a

jelenlévők, illetve egy fiatal ukrán menekült nő, Barbara megrázó, személyes beszámolója által egészen közvetlen tájékoztatást kaphattak arról, miként segít egyházunk a bajbajutottaknak.

Mindezek után a norvégiai Mørei Evangélikus Egyházkerület delegációja állt színpadra, hogy bemutassa a közösségüket, a területet, ahol élnek, valamint a testvérkapcsolatot és a zarándokutát, amelyen legutóbb részt vettek.

Hol az egyház helye?

A világban, de nem ebből a világból címmel zajlott a délutáni időszak kiemelt programja. A kerekasztal-beszélgetés címét János evangéliuma 17. fejezetének 15–16. verse adta: „Nem azt kérem, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a

gonosztól. Nem a világból valók, mint ahogy én sem vagyok a világból való.”

A diskurzust Fábri György egyházkerületi felügyelő vezette, résztvevői pedig Fabiny Tamás püspök, valamint Tóth Sára, a Harmat Kiadó alapító szerkesztője, a Károli Gáspár Református Egyetem Bölcsész- és Társadalomtudományi Kara Anglisztika Intézetének docense voltak. A beszélgetés három kérdéskörre épült: milyen a világ körülöttünk? Van-e a dolgunk, és ha van, akkor keresztényként mi az ebben a világban? Mennyire vagyunk képesek keresztény egyénként, közösségként, egyházként jelen lenni ebben a világban?

Az igen színes és magas színvonalú zenei szolgálatot a nap folyamán Ecsedi Zsuzsának, az Evangélikus Kántorképző és Egyházzenei Intézet tudományos főmunkatársának a vezetésével kórus, míg Johann Panna vezetésével rézfúvószenekar látta el. Mellettük felléptek még Albertné Joób Emese, Bolya Mátyás és Szitha Miklós népzenei és egyházzenei műsorral, Gryllus Dániel és zenésztársai, valamint a Lift! és az Imperfektum együttes. A programpontok közötti időben egyházunkat, munkánkat bemutató kisfilmeket, valamint biznyságtételeket nézhetek a kivetítőn az érdeklődők.

A színpadot körülölelő sátrakban számos gyermek- és kézművesprogram várta a missziói nap résztvevőit. Több intézmény – köztük a Luther Kiadó és az Ökumenikus Segélyszervezet –, illetve szervezeti egység (így például a gyülekezeti és missziói osztály, az Ararát munkacsoport és az Evangélikus Pedagógiai Intézet) is bemutatkozott. Az elcsendesedésre vágyókat lelkisátor várta. Az étkeztetés lebonyolítását – ingyen – a Magyar Honvédség vállalta. Az egész nap során kiemelt figyelmet fordítottak a teremtésvédelemből fakadó környezetvédelmi szempontokra, például a műanyagmentességre, mely az ebédeltetésnél is megvalósult.

A missziói nap zárásaként Fabiny Tamás püspök úti áldása után a jelenlévők közösen énekelték el az *Erős vár a mi Istenünket*.

Az Északi Egyházkerület missziói napjának helyszínt adó Budapest III. kerület Óbuda-Békásmegyér Önkormányzat jelentősen támogatta az eseményt, az önkormányzat munkatársai is segítettek a rendezvény előkészítését.

(A cikk forrása: <https://www.evangelikus.hu/hireink/itthon/a-felebarati-szeretet-volt-a-fokuszban-az-eszaki-egyhazkerulet-misszioi-napjan>)

„Elindult, nem tudva, hova megy” (Zsid 11,8)

A nők ordinációjának története
és ötvenéves évfordulója
a Magyarországi Evangélikus Egyházban

ANGYAL-CSEKE CSABA
(TEOLÓGUSHALLGATÓ, EVANGÉLIKUS HITTUDOMÁNYI EGYETEM)

Amilyen természetességgel fogadják el ma a nők lelkészi szolgálatát a Magyarországi Evangélikus Egyház gyülekezetei, és amilyen megkérdőjelezhetetlen tény az, hogy jelenlétük nélkül egyházunk szolgálata igencsak megnehezülne, éppen olyan tény az is, hogy a női ordináció kérdésének rendezéséhez a 20. században nem vezetett problémamentes út. E folyamat, mivel egyszerre jelentette teológiai problémák, egyházjogi kérdések, valamint egyházpolitikai helyzetek tisztázásának feladatát, kiváló keresztmetszetet kínál a 20. századi evangélikus egyháztörténetet alakító tényezők belső dinamikájának vizsgálatára is.

Az első női evangélikus teológiai hallgató, Aczél Anna 1920-ban jelentkezett a soproni teológiai fakultásra.¹

A két háború közötti időszakban egyre nőtt a női hallgatók száma, de az egyetem aligha lehetett felkészülve fogadásukra. A nők csak a professzorral együtt mehettek be az előadásokra, és vele is kellett távozniuk, és a szünetekben is külön helyiségben kellett várakozniuk. A végzett női hallgatók legtöbbször a hitoktatás területén végezték a szolgálatukat.²

A 2. világháború után tovább nőtt az érdeklődés a teológiai tanulmányok iránt a női egyháztagok körében, ennek hátterében a korábbi években virágzó, országos egyházi keretben és egyesületi szinten zajló belmissziói munka és az evangelizációs mozgalom nyomán elindult ébredési mozgalom állt. Az 1948–1950 közötti időszakban tíz női hallgató kezdte meg teológiai tanulmányait az akkor a – mai nevén – Pécsi Tudományegyetemhez tartozó soproni teológiai fakultáson. A kötelező iskolai hitoktatás megszüntetése azt eredményezte, hogy

a teológiát végzett nők szolgálatának a színtere a gyülekezetekre koncentrálódott, a falusi gyülekezetek körében azonban ebben az időben még szinte elképzelhetetlen volt, hogy elfogadják egy nő lelkészi szolgálatát.

Az akkori egyházvezetés jelentős része elzárkózott a nők ordinációjának engedélyezésétől. De ez ekkorra a nők lelkészi szolgálatát ellenző közegyházi vélemények ellenére is tarthatatlanná vált. Az egyházra nehezedő állami nyomás, a tragikusan alacsony fizetések és az egyház körüli általános bizonytalanság a férfi teológiai hallgatók számának csökkenéséhez vezetett, melynek következtében az egyháznak lelkészhiánnyal kellett szembenéznie. A következő években, ahogy egyre több nő fejezte be teológiai tanulmányait, a püspökök gyülekezeti közösségekbe küldték ki őket a lelkészek szolgálatának segítésére.³ Elnevezésük nem volt rögzített: hol segédlelkészként, hol gyülekezeti vagy lelkészi munkatársakként hivatkoztak rájuk, de a helyzetük egyházjogilag is tisztázatlan volt, így ezt a szerepet a szolgálatukat felügyelő

1 BOZÓKY Éva: Az első magyar teológus. *Evangélikus Élet* 52. évfolyam (1987) 41. szám, 4. o.

2 B. PINTÉR Márta: A nők ordinációjának története a Magyarországi Evangélikus Egyházban. *Lelkipásztor* 79. évfolyam (2004) 5. szám, 163. o.

3 ANDORKA Eszter: The History of Women's Ordination in the Hungarian Lutheran Church. *Journal of the European Society of Women in Theological Research* 2003/11., 146. o.

különböző esperesek és lelkészek igen sokrétűen értelmezték. Hivatalos kibocsátás nélkül szószéki szolgálatra alkalmanként kaphattak lehetőséget, de az oltártérbe nem léphettek be, a szentségeket sem szolgáltathatták ki. Az egyházi jövedelmet kiegészítő állami támogatásban, a kongruában is csak alkalmanként részesülhettek. Ez a helyzet valójában nemcsak az állami nyomás egyházra gyakorolt hatását és következményeit mutatta, hanem azt tükrözte, hogy mind az egyházvezetés, mind a lelkészi kar tagjai az 1950-es években teljesen megosztottak voltak a nők egyházi szolgálatát illetően.⁴

A helyzet rendezésére tett országos kísérlet első lépéseire az 1956 nyarán, Fóton tartott segédlelkész-konferencia adott lehetőséget. A konferencia megállapította, hogy a tíz egyházi szolgálatot végző nő munkáját a gyülekezetek örömmel és megelégedéssel fogadták, így módon ők a lelkészi szolgálat új típusú első nemzedékének tekintendők, de helyzetük sem teológiai, sem egyházi tekintetben nem tisztázott.⁵ A konferencián kibontakozó vita nyomán a teológiát végzett nők státuszának rendezésére tíz pontból álló javaslatot fogalmaztak meg a konferencia résztvevői, amelyet a Lelkeszi Munkaközösségek országos vezetőjének, Dezséry László püspöknek címeztek.

Az 1956-os eseményeket követő enyhülés, és az ezzel járó, egyházakkal szemben mutatott tolerancia egyúttal azt a hamis reményt is keltette, hogy az állam újra engedélyezi az iskolai hitoktatást, így sok, korábban elbocsátott teológiát végzett nőt hívtak vissza egyházi szolgálatba. Bár ez a remény később alaptalannak bizonyult, a lelkészhiány arra kényszerítette az egyházvezetést, hogy nagyobb teret engedjenek a nőknek a lelkészi szolgálatban. Az 1950-es évek végén fokozatosan lehetőséget kaptak arra, hogy szinte minden lelkészi munkát végezzenek a szentségek kiszolgáltatása és a kazuális szolgálatok kivételével, azonban liturgikus öltözetet továbbra sem viselhettek. A lelkészhiány azonban az 1960-as évek elejére olyan mértéket öltött, melynek következtében ellehetetlenült a szolgálatok olyan irányú szervezése, amiben a nők csak alkalmanként prédikálnak, lelkipásztori látogatásokat végezzenek és gyerekekkel foglalkozzanak, ezzel együtt egyre több női hallgató kérte felvételét a lelkészképzésbe. Az 1966-os egyházi

törvények a férfi lelkészhez beosztott munkatársként határozták meg a teológiát végzett nők helyzetét. Ugyanezen törvény egy későbbi szakasza azonban a nők ordinációjának jogalapját is megteremtette egyházi szükséghelyzetre hivatkozva.

Azok a lelkészek, akiknek teológiát végzett nők a közvetlen munkatársai voltak, egyre inkább szorgalmazni kezdték, hogy a nők minden lelkészi szolgálatot végezhesse. A hatvanas évek közepére püspöki engedéllyel több teológiát végzett nő is teljeskörű gyülekezeti szolgálatot végezhetett, azonban továbbra is liturgikus öltözet nélkül. Ugyanakkor egészen 1964-ig a teológiát elvégző nők semmiéle kibocsátó áldást nem kaptak, amikor is egy végzős férfi avatásakor két évfolyamtársnője úgynevezett kibocsátásban részesülhetett. Nőként először, önállóan – tehát nem csupán egy ordináció függelékeként – 1972-ben Csepregi Zsuzsanna részesülhetett kibocsátó áldásban.⁶

Az Országos Presbitérium 1972. október 17-én az akkor már tíz éve lelkészi munkatársként Csöglén szolgáló Kovács Etelka teljes jogú szolgálatba állításáról tárgyalt. Mivel a már említett, 1966-os törvényben megjelölt szükséghelyzet fennállt az egyházvezetés javaslatot tett az Országos Presbitériumnak, hogy éljen a törvényerejű rendelet alkotásának jogával, és döntsön úgy, hogy Kovács Etelkát 6 B. PINTÉR 2004, 164. o.

4 SÁRKÁNY TIBORNÉ HORVÁTH Erzsébet: *Elindult, nem tudva hova megy. Feljegyzések az evangélikus női lelkészi szolgálat kezdeteiről.* Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerülete. Budapest, 37-38. o.

5 Országos segédlelkész-konferencia Fóton. *Evangélikus Élet* 21. évfolyam (1956) 28. szám, 1. o.

teljes jogú lelkészi szolgálatba állítja, és kérje fel az Északi Egyházkerület püspökét Ottlyk Ernőt, hogy a csöglei gyülekezetben avassa fel teljes jogú lelkésszé. Az egyházvetetés azonban az Országos Presbitériumot arra is kötelezte, hogy nyilvánítsa ki, hogy döntése nem teremti meg valamennyi lelkészi munkatársként szolgáló nő teljes jogú lelkészi szolgálatba állításának jogalapját a presbitérium a későbbiekben csak abban az esetben hozhat hasonló döntést, ha a szükség fennáll. Így került sor az első női ordinációra 1972. november 19-én Csöglén a Magyarországi Evangélikus Egyházban, amely azonban az egyház nyilvánossága elől szinte teljesen elzárt esemény volt, az *Evangélikus Élet* tudósításai között csak az Országos Presbitériumi döntés szövegét,⁷ és egy rövid hírt olvashatunk, amely azonban arról is tájékoztatott, hogy „Magyarországi evangélikus egyházunkban [sic!] ez az első női lelkészavatás.”⁸

A fokozódó lelkészhiány azonban egyre több, főként vidéki gyülekezetben eredményezte a törvényben megjelölt szükségállapot kialakulását. Másodikként 1976. október 24-én Ózdon avatták lelkésszé Pintér Károlynét.⁹ Az országos egyház harmadik, a déli egyházkerület első ordinált női lelkésze Nobik Erzsébet volt, akit 1977. március 20-án avatott fel Szarvason Káldy Zoltán püspök.¹⁰ Majd 1982. március 21-én a Budapesten a fasori templomban Dóka Zoltánnét, dr. Takácsné Kovács-házi Zelmát és dr. Muntag Andornét avatta lelkésszé Káldy Zoltán püspök.¹¹ A női ordináció magyarországi történetében azonban csak öt évvel később, 1987-ben lett általánosan elfogadott, hogy minden teológiát végzett nő teljes jogú lelkészi szolgálatba léphet: 1987. július 20-án Nagy Gyula püspök 13 lelkésznőt¹² avatott fel együtt a Deák téri templomban.¹³

7 *Evangélikus Élet* 37. évfolyam (1972) 47. szám, 1. o.
8 I. m. 4. o.

9 O. M. [Ottlyk Márta]: Lelkészavatás Ózdon – beiktatás Putnokon. *Evangélikus Élet* 41. évfolyam (1977) 50. szám, 3. o.

10 TÁBORSZKY László: Lelkészavatás Szarvason – Lelkésziktatás Csabacsúdon. *Evangélikus Élet* 42. évfolyam (1977) 19. szám, 3. o.

11 SZIRMAI Zoltán: Megerősítve a szolgálatban. Lelkészavatás a fasori templomban. *Evangélikus Élet* 47. évfolyam (1982) 18. szám, 1. o.

12 Bachorecz Katalin, Brebovszky Éva, Brebovszkykyné Pintér Márta, Buczolicz Márta, Fabulya Hilda, Deméné Gede Erika, Szeker Éva, Kovácsné Tóth Márta, Luptákné Hanvay Mária, ifj. Magassy Sándorné Csonka Zsuzsanna, Pathóné Kepenyés Erzsébet, Piri Magdolna, Verrasztóné Mosoni Edit.

13 „Egyháztörténeti esemény” Tizenhárom lelkésznő avatása a Deák téren. *Evangélikus Élet*

A Magyarországi Evangélikus Egyházban 2022-ben ünnepeltük Kovács Etelka ordinációjának 50. évfordulóját. Erről november 12-én Budapesten, a Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon épületében az Országos Presbitérium által szervezett Márton-nap keretében emlékezett meg az egyház közössége. Ezen az alkalmon Kovács Etelka évtizedes példaértékű és hűséges szolgálatát egyházunk vezetése a legmagasabb lelkészeknek adható kitüntetéssel, az Ordass-díjjal ismerte el. Ezen az ünnepen mutatták be Sárkány Tiborné Horváth Erzsébet *Elindult, nem tudva, hova megy* című, az evangélikus női ordináció magyarországi történetét bemutató, személyes visszaemlékezéseket is felidéző kötetét, amelyet e sorok írója szerkesztett és rendezett sajtó alá. A könyvbemutatót kerekasztal-beszélgetés követte Németh Zoltán lelkész, a Gyülekezeti és Missziói Osztály vezetőjének moderálásával, aki három lelkésznőt kérdezett a női lét és a lelkésznőként betöltött hivatás szépségeiről és nehézségeiről: Voelkerné Kovács Mártát, a vönöcki, Ihász Beatrix esperest, a beledi és Kovács Barbarát, a kecskeméti gyülekezet lelkészét.¹⁴

Összegezve elmondhatjuk, hogy a nők lelkészi szolgálata mára nemcsak természetes jelenség a Magyarországi Evangélikus Egyházban, hanem egyházunk arculatának elmaradhatatlan része.

52. évfolyam (1987) 27. szám, 12. o.

14 <https://www.evangelikus.hu/hireink/itthon/menneyi-es-foldi-kincsek-hirdetoi> (Utolsó megtekintés: 2023. április 28.)

Kapcsolatban vagyunk

Az egyházkerület külügyi vonatkozású hírei

Ausztriai látogatás

A szomszédságról a szomszédban – Elnök-püspöki látogatás ausztriai evangélikusok között

Május 21–22.

Bécs – Az ausztriai magyar gyülekezeteket látogatta meg Fabiny Tamás elnök-püspök. A látogatás szeretetvendégséggel kezdődött a bécsi Feltámadás-templomban. Nyitó áhítatában a püspök az összefogás fontosságára hívta fel a figyelmet. Az áhítat után néhány fontos, a Magyarországi Evangélikus Egyházat érintő kérdés került elő irányított beszélgetés keretében, de szó esett történelmi, egyház-

történelmi témákról is. Másnap, Rogate vasárnapján előbb a főváros ottakringi (osztrák) gyülekezetében – ahol Wagner Szilárd igazgató lelkészként szolgál –, a Márk-templomban a délelőtti istentiszteleten folytatódott a szomszédság tematikáját feldolgozó prédikációsorozat. A látogatás záróakkordjaként Fabiny Tamás a grazi magyar gyülekezetben tett látogatást. Ezen az úrvacsorai istentiszteleten került sor Szeitl-Eibinger Zita lektori szolgálatának kibővítésére is – ezután önálló igehirdetéssel és az úrvacsorai ünnep vezetésével is szolgálhat a közösségben.

Bajor-magyar történelmi pillanat

Meghosszabbították az együttműködési szerződést
Május 26.

Budapest – Harminc éve ápol testvérkapcsolatot egymással egyházunk és a Bajorországi Evangélikus Egyház. A partnerség kereteit rögzítő szerződést az Üllői úti székházban hosszabbították meg újabb öt évre a két egyház vezetői. A hazai evangélikusokat az országos elnökség – Fabiny Tamás elnök-püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő – képviselte, a bajor egyház részéről Heinrich Bedford-Strohm tartományi püspök és

Michael Martin egyházfőtanácsos vett részt az ünnepségen. Az alkalmat háromnapos kétoldali konzultáció előzte meg Visegrádon. Ezen a két egyház vezetői mellett az egyházak illetékes osztály- és munkaágvezetői, szakmai felelősei is jelen voltak. A testvérkapcsolat meghosszabbításáról a Magyarországi Evangélikus Egyház Zsinata február 26-i ülészakán hozott határozatot, míg a Bajorországi Evangélikus Egyház Zsinata márciusban döntött erről. Az ünnepélyes aláírás előtt Fabiny Tamás tartott kétnyelvű áhítatot. Heinrich Bedford-Strohm tartományi püspök a harmincéves testvérkapcsolat fontosabb állomásait elevenítette fel köszöntőjében. A szerződés aláírását Michael Martin is történelmi pillanatnak nevezte, és kifejezte, hogy hálás azért az örökségért, amelyet a kölcsönöség, illetve az egymástól és egymással való tanulás jelent. Pröhle Gergely az eseményt záró beszédben történelmi és kultúrtörténeti szempontból világított rá a bajor–magyar testvérkapcsolat fontosságára.

Zarándokok az úton

Találkozások ölelésében a norvég testvérekkel
Május 23–29.

A járvány idején tapasztalt bezártság után különösen nagy öröm volt, hogy a norvég testvérek egy kis csoportját láthatta vendégül az Északi Egyházkerület. A norvég kapcsolattartó és csoportvezető, Tormod Remøy, a Kleivei Evangélikus Egyházközség lelkészének javaslatára a programot egy zárándoklat keretében tervezték meg. Esztergomban Klimentné Ferenczy Andrea, Szentendrén Horváth-Hegy Olivér, Pesthidegkúton Gregersen-Labossa György és Fodor Viktor, Budaörsön Endreffy Géza lelkészekkel találkoztak. A lélekhez szólt Váray Ritának, az Evangélikus Hittudományi Egyetem egyházzene szakos doktorandájának az előadása a Luther-korálokról, csakúgy mint Bácskai Károly egyetemi docens ihletett gondolatai arról, miként beszél a Szentírás a kicsinyekről. A norvég testvérek programjának egyházi vonatkozásairól Jasper-

Makay Emese gondoskodott, míg az utazásszervezésben a Pannon Pilgrim vezetője, Hernády Attila segítette a találkozózt. A látogatás végül május 28-án az Északi Egyházkerület Óbudán tartott, Találkozó Veled elnevezésű missziói napján teljesedett ki, ahol Tormod Remøy lelkész együtt szolgált az istentiszteleten Fabiny Tamás püspökkel és Pavlo Shvarts ukrán püspökkel.

Az együttlét öröme

Újra ülésezett a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület
Június 7–8.

Budapest – A határon túli magyar nyelvű evangélikus istentiszteleteket tartó lelkészek 2006 óta rendszeresen találkoznak és tanácskoznak, hogy egymás szolgálatát megismerve erősítsék és építsék a magyar nyelvű evangélikusságot. A Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület tagjai két napot töltöttek a Klebelsberg-kastélyban testvéri közösségben, hogy megismerkedjenek egymás jelenlegi helyzetével. Szemerei Jánosnak, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspökének az áhítata után Cselovszkyné Tarr Klára Klebelsberg Kunó egykori vallás- és közoktatásügyi miniszternek a Trianon utáni konszolidációt kialakító kultúrpolitiká-

járól tartott előadást. Az evangélikus láthatóság kérdéséről Zászkaliczky Anna Eszter beszélt. A Fabiny Tamás elnök-püspök által moderált napon a tanácskozó testület tagjai beszámoltak a határon túli evangélikus gyülekezetek helyzetéről. A romániai magyar gyülekezetek aktuális körülményeit Fehér Attila, a Romániai Evangélikus-Lutheránus Egyház Kolozsvári Egyházmegyéjének esperese, a püspöki hivatal főtanácsosa ismertette. A bécsi és a grazi gyülekezet életéről Wagner Szilárd bécsi lelkész beszélt. Gémes Pál, az idén hetvenöt éves Württembergi Magyar Protestáns Gyülekezet pásztora tájékoztatót a közösség jelenéről, valamint szólt a Németországi Magyar Ajkú Protestáns Gyülekezetek Szövetségének működéséről. A Svédországi Magyar Protestáns Egyházi Közösség szerteágazó szolgálatáról Pócze István lelkész beszélt. A tanácskozásba online csatlakozott be Tamásy Éva egyesült államokbeli lelkész. Andrejek-Györfi Judit a szlovéniai szolgálatról számolt be. A felvidéki, szlovákiai magyar nyelvű evangélikus gyülekezetek életéről Nagy Olivér alsószéli lelkész és Lóczy Tibor lelkészjelölt adott átfogó tájékoztatást. Tölgyesi Ágnes, az ökumenikus és külügyi osztály diaszpórareferense a venezuelai magyar ajkú gyülekezet életéről beszélt. A tanácskozás második napján Kondor Péter déli egyházkerületi püspök és Pröhle Gergely országos felügyelő elnökölt. Mészáros Attila menekültügyi referens egyházunk segélyezési hálózatáról nyújtott széles körű áttekintést, míg Krámer György országosirodaigazgató az egyházunk székházában működő ukrán iskolát mutatta be.

Német fiatalok látogatása

2022. augusztus 3.

Budapest – A Németországban működő Aktion Sühnezeichen Friedensdienste nevű szervezet évek óta szervez – nevének megfelelően az engesztelés jegyében – magyarországi táborokat német fiataloknak. Céljuk, hogy a náci rémtettekre is em-

lékezve zsidó temetőkből és egyéb közösségi helyeken dolgozzanak, egymáshoz közelebb hozva a különböző nemzetiségű, kulturális hátterű, történelmi örökséget hordozó társadalmi csoportokat Európában. A Magyar Zsidó Kulturális Egyesülettel és a Magyarországi Evangélikus Egyházzal együttműködve idén nyáron a Kozma utcai és a tolcsvai zsidó temető rendbetételén és munkaszolgálatosok síremlékeinek ápolásán fáradoztak. A 18 fiatallal a Deák téri Evangélikus Országos Múzeumban találkozott Fabiny Tamás püspök, ahol a magyarországi egyház múltjáról, a zsidósággal való kapcsolatáról és a mai kihívásokról beszélgetett a fiatalokkal.

Isten és ember ölelésében

Látogatás norvég testvéreinknél

Október 3–10.

Újabb mérföldkövéhez érkezett a Norvég Evangélikus Egyház Mørei Egyházkerülete és a Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerülete közötti testvérkapcsolat. Ingeborg Synøve Midttømme püspök meghívására kilencfős magyar delegáció képviselte a magyar evangélikusokat az őszi lelkészkonferencián. A magyar látogatók bepillantást nyertek a norvég egyházban aktuális szervezeti és teológiai kérdésekbe, megismerték a lelkészek és egyházi munkatársak munkáját. A küldöttség tagjai ugyanígy bemutatták a gyülekezetben és az egyházban végzett munkájukat, és külön is szóltak az ukrán–oroszháború menekültjeiért végzett munkáról. Fábri György elméleti-teológiai felütése után Zsarnai Krisztián esperes számokkal és képekkel alátámasztott hiteles beszámolóját hallgatta meg a norvég közönség. A központi egyházi összefoglalóban Jasper-Makay Emese a menekültek megsegítésére tett széles körű intézkedéseket mutatta be. Fabiny Tamás püspök fórumbeszélgetés keretében reflektált a krízishelyzetben való felelős fellépés szükségességére. A beszélgetés után a jelen lévő mintegy hetven norvég lelkész

rögtönzött adománygyűjtéssel fejezte ki elismerését; ennek eredményeképpen több százezer forinttal támogatták gyülekezeteink menekültekért végzett erőfeszítéseit. Fabiny Tamás püspök a keresztség szentségéről tartott plenáris előadást. A látogatás egyházdiplomáciai szempontból is jelentős volt. A partnerkapcsolatban számos lehetőség rejlik, ezeket a lezáró-értékelő szakmai beszélgetésben nevesítették is: egy hónapos csereprogram kidolgozása a lelkészek számára; az egyházi munkát bemutató lelkészkonferencia szervezése Magyarországon; szakmai eszmecsere a 2023. év témájában – konfirmáció és elköteleződés –; ifjúsági munkát segítő-építő közös projektek megvalósítása; nem lelkész munkatársak bevonása a partnerkapcsolati programokba; az oslói teológiai fakultással való kapcsolat újrafelvétele.

Szeressünk szívből, tegyünk jót!

Száz éve önállósodott a muravidéki evangélikusság
Október 31.

Muraszombat (Murska Sobota) – A szlovéniai evangélikusok önállósodásának, egyházzá szerveződésének, a Muravidéki Evangélikus Esperesség megalakulásának századik évfordulóját ünnepelték a Luther Mártonról elnevezett evangélikus templomban. Az egyúttal a reformációról is megemlékező alkalmon a népes gyülekezet előtt beszédet mondott Fabiny Tamás, egyházunk elnök-püspöke és Borut Pahor, a Szlovén Köztársaság elnöke is. A liturgiában a Szlovéniai Evangélikus Egyház lelkészei működtek közre, igehirdetéssel Leon Novak püspök szolgált. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökeként és a németországi székhelyű Luther Márton Szövetség (Martin-Luther-Bund) elnökeként is köszöntötte a hallgatóságot. A nap második felében a magyarul is kiválóan tudó Mitja Andrejek

szlovén evangélikus lelkész és felesége, Andrejek-Györfi Judit lelkésznlő látta vendégül Fabiny Tamást Domanfosán (Domanjševci). A magyar gyülekezet néhány tagja is csatlakozott, érdeklődéssel hallgatta a püspök reformációi áhitatát.

Hazánkban köszönthettük a Lutheránus Világszövetség elnökét

Október 20–25.

Budapest – Panti Filibus Musa a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) meghívására Pozsonyból, az LVSZ kelet-európai egyházvezetői konzultációjáról érkezett hazánkba. Magyarországi programja keretében október 21-én részt vett a Pannonhalmi Főapátság által szervezett, *Tevékeny részvétel a közösségben – Ökumenikus tapasztalatcsere a szinodalitás lehetőségeiről* című nemzetközi konferencián, ahol *Egy lutheránus gondolatai a szinodalitásról és a keresztyén egységről* címmel tartott előadást. Másnap is gazdag program várt az LVSZ elnökére, immár Budapesten. Délelőtt az Evangélikus Diakónia Integrációs Szolgálata Karácsony Sándor utcai menekültügyi központjában András Júlia és munkatársai várták. Ezt követően – ugyancsak diakóniai fókuszú programként – a Sztello Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat Sarepta Otthonában járt. Itt a közös imádságot követően Gregersen-Labossa György intézményi lelkész, az MEE Diakóniai Bizottságának elnöke szólt az evangélikus diakónia teológiai háttéréről, valamint a különféle diakóniai képzetésekről. Az érsek ezt követően Budakeszi új evangélikus templomát tekintette meg Lacknerné Puskás Sára helyi lelkész, Lackner Pál nyugalmazott tabori püspök, az Evangélikus Országos Gyűjtemény igazgatójának kalauzolásával. Másnap igehirdetéssel is szolgált a budapesti evangélikus templomban, ahol az Újszövetség német nyelvű fordításának 500. évfordulójáról, valamint az 1956-os forradalom és szabadságharcról is megemlékezett. Az ünnepi istentiszteleten a nigériai érsek mellett Fabiny

Tamás elnök-püspök és Nagy Szabolcs beosztott lelkész, az LVSZ munkatársa szolgált. A hazautazása előtti napon, október 24-én az MEE székházában tett látogatást. Itt áhítatot tartott az országos iroda munkatársainak hagyományos hétkezdő alkalmán.

Visegrád mellett Kőszeg is összeköt

A lelkészutánpótlásról egyeztettek a V6-ok egyházvezetői

November 29–30.

Kőszeg – A beszélgetésekben a lelkészutánpótlás kihívásait és az egyes egyházak által alkalmazott stratégiákat járták körül ez alkalommal a cseh, lengyel, szász, szlovák és magyar résztvevők, aminek a kőszegi evangélikus középiskola és a helyi gyülekezet biztosította a vendégszerető háttérét. Pavel Pokorný cseh zsinati elnök elsősorban a lelkészi hivatás elismertségének hiányát és a lelkészek más egyházakba történő „átigazolását” emelte ki problémaként. Jerzy Samiec lengyel elnök-püspök azt vetette fel, hogy lelkészi vezető híján nagyobb a gyülekezetek önszerveződési hajlandósága, a „túlklerikalizálódás” tehát bizonyos esetekben akár káros is lehet. A magyar stratégiáról, a másoddiplomás lelkészképzés, valamint a tervezett egyéb új formák (lektor- és diakónusképzés) adta lehetőségekről Krámer György országosiroda-

igazgató számolt be. Carsten Rentzing, a Németországban Egyesült Evangélikus-Lutheránus Egyházak kelet-európai megbízottja, korábbi szász püspök saját egyházának több évtizedes tapasztalatából vont mérleget. A bő huszonnégy órás találkozó során Fabiny Tamás és Kondor Péter püspökök szolgáltak áhítattal, Baranyay Csaba kőszegi lelkész személyesen, Mesterházy Balázs intézményvezető külföldi távolléte miatt pedig írásban köszöntötte a vendégeket. Az alkalmat Szemerei János egyházkerületi püspök nyitógondolatai és záró úti áldása keretezte.

★ ★ ★

Így élünk mi: egyházmegyéink életéből

BORSOD-HEVESI EGYHÁZMEGYE

„Mindennek rendelt ideje van...” (Préd 3,1)

BUDAY BARNABÁS (ESPERES, ARNÓT)

Hogy hogy vagyunk? Igen-igen, megkoptunk egy kicsit. Odakaptuk az ütést, ahol nagyon fáj. És nem is egyet. Nem veszítettünk csatát, de elfáradtunk, és menet közben kell regenerálódni. No de minek panaszkodjunk? Bármilyen nehéz ezzel szembe-sülni, a sokáig tartó panaszkodás nemhogy nem visz előre, de még a maradék erőt is tovább pusztítja. Nézzük inkább a dolgok jó oldalát!

Vajon tényleg mellébeszélés, nem sokkal inkább tisztességes próbálkozás, ha a hálaadás felől közelítünk eseményeket? Köszönöm, Uram, hogy annyi minden jót, ajándékaidat, erőt és békeségedet megtapasztalhattam és átélhettem. Annak ellenére és mégis. Még a fájdalmat is köszönöm, hiszen élek és érzek!

A 2022-es év őszinte vizsgálata sokféle megfigyelt hozott elénk. Eddigi tendenciák fel-erősödését, megfordítani kívánt folyamatokban megtorpanást. A végvári vitézség nehéz feladat! Ugyanakkor – és jó, ha ezt is tudatosítjuk – átélhet-

tük a lassú újraindulást is! Mintha egy nagy kéz rostába rakott volna minket, és miután kihullott, aminek ki kellett, megláthatjuk, hogy mi maradt. Nem emberekre, inkább lehetőségekre gondolok. Nyilván nem annyi maradt, mint előtte, de ezzel azért újra nekiindulhatunk.

Hiszen olyan sokszor újrameztük már. Erre tanít minket közösségeink, gyülekezeteink története. Sok száz éves története. Erre tanít minket saját történelmünk is. Mi másért lenne értelmese foglalkozni a múlt eseményeivel, ha nem azért, hogy abból erőt merítsünk? Esetleg még tanuljunk is.

Sok évszázaddal ezelőtt egy ember megfogalmazta a kiábrándultnak ható mondatot: Mindennek rendelt ideje van! Kiábrándult? Inkább bizalommal teli! Mert ebből a mondatból az következik, hogy jót és rosszat is köszönettel kell vennünk, Istenre, a mennyei Atyára bízva, hogy mikor lebenteli fel előttünk a meg nem értés függönyét. Hiszen az ő békessége minden értelmet meghalad!

Féltett kincsek „kölcsönbe”

Orgonát és keresztelőkutat adott szórványainak a tokaji gyülekezet

Május 1.

Tokaj – Orgonát és keresztelőkutat szenteltek május 1-jén két tokaj-hegyaljai evangélikus gyülekezetben. A tokajiak kölcsönadták egykori templomuk műemlék hangszerét, ami nemrég esett át teljes felújításon, a sátoraljaújhelyi szórványnak, amíg a gyülekezet nem költözik ismét olyan istentiszteleti helyre, ahol újra fel tudják majd állítani. A keresztelőkút pedig hasonló okból Monokra került. A sátoraljaújhelyi alkalmon Gerlai Pál lelkész határon túli szolgálata során kialakult kapcsolatnak köszönhetően a sajógömöri evangélikus énekkar szolgált kórusművekkel. Carsten Rentzing korábbi drezdai püspök, jelenleg a Németországi Egyesült Evangélikus-Lutheránus Egyházak kelet-közép-európai evangélikus egyházakkal való kapcsolatainak előmozdításával megbízott lelkésze a vasárnap jellegéhez híven a jó Pásztorról prédikált, majd Fabiny Tamás püspök felszentelte az orgonát, amelyet Ecsedi Zsuzsa, a sárospataki gyülekezetből származó egyházzenei szólamtatót meg. Kende Gusztáv, az egyházzenei bizottság elnöke közreműködésével bemutatták a régi-új hangszert, amelyet ebben a formában nyilvánosan megszólalni évszázadokkal ezelőtt hallhattak csak a hívek. Az istentiszteleten megjelentek a történelmi egyházak képviselői is a városból, valamint Enghy Sándor, a Sárospataki Református Teológiai Akadémia rektora és Fodor Ferenc és felesége, Fodorné Nagy Sarolta oktatók is tiszteletüket tették, akikkel a gyülekezet évek óta jó kapcsolatot ápol.

26

Miskolci intézményjubiläum

Az egykori tanítóképzőre emlékeztek

Június 1.

Miskolc – Az Evangélikus Tanítóképző Intézet kényszerűségből kezdte meg működését Miskolcon,

mivel eredeti székhelye, Eperjes a trianoni döntés értelmében a határon túlra került. Az 1920. évből már vannak feljegyzések arról, hogy a jogászképzés után a tanítóképzés is megindult a városban. Erre emlékeztek csendes nap keretében június 1-jén – a járványhelyzet miatt ez évre halasztva a századik évforduló megünneplését – a Kossuth Lajos Evangélikus Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium és Pedagógiai Szakgimnáziumban, amelynek főépületében egykor a tanítóképző működött. A jeles alkalomból a miskolc-belvárosi evangélikus templomban istentiszteletet tartottak Fabiny Tamás püspök és Pethő Judit iskolalelkész szolgálatával. Csák Csilla, a Miskolci Egyetem Állam- és Jogtudományi Karának dékánja részletesen bemutatta a Miskolci Evangélikus Jogakadémia történetét; az egykori akadémia emlékezetét hűségesen ápolja a helyi jogászképzés mai intézménye. Csepregi Zoltán egyháztörténész, az Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora méltatta az Eperjesi Evangélikus Kollégium magas színvonalú oktatási tevékenységét. Vígh Roland, a Kossuth igazgatója beszédében arról szökölt, hogy az ünnepnap a visszaemlékezésre is lehetőséget kínál.

A teremtésvédelmet nem lehet elég korán kezdeni

Ifjúsági tábor

Arnót – Július közepén immár hetedik alkalommal szervezték meg a teremtésvédelmi nyári tábor Arnóton, amit az előkészítő stáb több hónapon átnyúló kreatív tervezése előzőtt meg. A programban

jutott hely és idő a fizikai erőpróbára is, a bükki magaslatok megmászása megjutalmazta a fiatalokat a panoráma csodálatos látványával. Egy másik napon a miskolci kutyamenhelyet keresték fel, ahol a nagy csoportlétszámnak köszönhetően, egyszerre több mint 50 kutyát tudtak megsétáltatni a gáton. Még ugyanazon a délutánon eljutottak a miskolci szeméttelpre is, ahol a szeméthegek

között testközelből érezhették az általunk is termelt hulladék feldolgozatlanságának fenntarthatatlanságát. A következő napokban egy mai paraszti gazdasággal ismerkedtek meg. A napirendet imádságok tagolták, reggelente énekelve indultak el a templomból. A szabadidő kézműveskedéssel és szabadtéri játékokkal telt.

Egy százéves lelkészi barett és sétapálca nyomában

Evangélikus Élet-cikk volt az összekötő kapocs
Október 22–23.

Tokaj – Gyula – A Tokaj és Környéke Evangélikus Egyházközség tizennyolc fős csoportja az október 23-i hétvégén Gyulán járt. Az utazás előzménye az volt, hogy Liska András, a Kelet-békési Evangélikus Egyházmegye felügyelője az Evangélikus Élet egyik riportjából tudta meg, hogy Gerlai Pál az egyik dédunokája annak a Bartos Pál egykori szarvasi lelkésznek, akinek sétapalcáját és barettjét mintegy harminc éve őrzi. Liska András a Szélrózsán fogalmazta meg a szándékát, miszerint ezeket a relikviákat a dédunokának szeretné ajándékozni. Felvetődött, hogy ez az esemény összeköthető lenne a gyülekezetek találkozásával is. Az ötlet 2022 októberében valósult meg, amikor a Tokaj környéki evangélikusok kétnapos kirándulás keretében ellátogattak a gyulai Almásy-kastélyba és a várba, ahol Liska András részletes idegenvezetést tartott. A vasárnap délelőtti istentiszteleten pedig Pápai Attila, a gyulai gyülekezet lelkésze látta vendégül a Tokaj környéki testvéreket. Ezen az alkalmon történt meg a két személyes tárgy ünnepélyes átadása is.

A közösségi élet ajándéka

KECZKÓ PÁL (ESPERES, BUDAHEGYVIDÉK)

Nem tudom megmondani, mikor fogalmaztam meg magamban először azt, hogy mintha kezdenénk visszatérni a pandémiát megelőző életünk kereteihez. Az a bizonytalanság, amely ezt az időszakot jellemezte, kezdett alábbhagyni bennem. Az érzés, lehet, hogy a megszervezett programból semmi sem lesz, egyre ritkábban gyötört. Egyre kevesebb emberen láttam maszkot, egyre több felszabadult mosolyt vettem észre magam körül. Számomra a nyár közepén megszervezett Szélrózsa jelentette a fordulópontot, amikor talán már teljesen felszabadultam, felszabadultunk az ottani élmények megélésére, semmi sem akadályozott abban, hogy átadjuk szívünket, lelkünket az egymással és a Krisztussal való közösség megélésének.

Az egyházmegyénkben a 2022-es volt az az év, amikor újra meg tudtuk tartani a budai énekünnepet. A covid a gyülekezetek minden csoportját megpróbálta, de talán legjobban az énekkarokat, hiszen a közös éneklés kiemelt helyen szerepelt a „tiltólistákon”. Hónapoknak kellett eltelnie, hogy ez a közösségekre ráerőltetett csend véget érhesen, hogy újra hangozhasson az Istent magasztaló ének. Novemberi találkozónkon így örülhettek egymásnak a kisebb és nagyobb zenével szolgáló közösségek, így hangozhatott a közös darab, amelynek ereje, öröme a mai napig ott van a szívemben.

A járványhelyzet enyhülése után sokaknál jelentkezett a posztcovid-szindróma: nagyon nehezen nyerték vissza régi egészségüket, hónapokig panaszkodtak fáradtságra vagy például szellemi teljesítményük csökkenésére. Nagy kérdés, vajon közösségi szinten milyen utóhatásai maradtak

ennek a – reménység szerint – lezárult időszaknak gyülekezeteinkben. Sok lelkéssel beszélgettem arról, mintha a fáradtság abban mutatkozna meg, hogy sokan inkább az online közvetítést választják, akkor is, amikor már nincs veszélyhelyzet. Többen beszámoltak arról, mennyire nehéz volt lelkészként azt realizálni, hogy sokan úgy tekintettek közösségi alkalmainkra, mint veszélyforrásra, ahol a súlyos kórt – amúgy teljesen reálisan – el lehet kapni. Mintha egyesek lelkében ezek az érzések mély nyomot hagytak volna, s talán ezek az érzések még mindig erősebbek lennének, mint a közösség iránti vágy. Igen, sajnós ez is a jelenünk kihívása, miként tudunk ebben segíteni a ránk bízottaknak, hogy ezt a félelmet felülírják más, jó élmények.

S talán azért is, hogy bevezetóm ne csupán a nehézségekről szóljon, s valahogy a reménységünkre is odatereljem a gondolatainkat, a posztcovid-szindróma egy más, pozitív érteleméről is írnék. Hiszen éppen ez a mögöttünk lévő megpróbáltatás, az izoláció hozta felszínre sokunkban azt a felismerést, mekkora ajándék a közösségi élet. Azt hiszem éppen ezek, a rossz élmények utáni első örömeink nyitották fel szemünket az Isten iránti háálára, hiszen a rossz elmúlhatott, s újra együtt örvendezhettünk Ő előtte igazi testvéri közösségben. Többszörösen is megélhettük, milyen nagy ajándék számunkra, hogy vannak az életünkben útítársaink, nemcsak a hozzánk legközelebb élők, de még nagyon sokan, akikkel találkozhatunk, akikkel úton lehetünk! Kívánom azt, hogy a 2023-as évben sok hasonló élmény gazdagítsa közösségeink életét!

Menekülteket fogadtak be a piliscsabai Béthelben

Piliscsaba – Az egyházközség március 14-én fogadta be az első menekülteket, amikor a gyülekezet egyik önkéntese a Nyugati pályaudvarról magával hozott egy harkivi családot. A Hóreb-épületben azután átutazó családokat fogadtak, míg három család tartósan a szolgálati házban élvezte a gyülekezet támogatását. A menekültek között végzett munkához a gyülekezeti tagoktól és más piliscsabaiaktól, akik kérés nélkül ajánlottak támogatást, is érkezett segítség. Élelmiszer-, pénz-, ruha- és játékadomány gyűlt össze. A solymári Waldorf-iskolából is rendszeresen kaptak meleg ételt. Helyi kereskedők pékáruval, zöldséggel és gyümölcssel támogatták a menekült családokat. Odaadó tolmácsok időt és anyagi áldozatot nem kímélve segítettek, és olyan is volt, aki a magyart mint idegen nyelvet tanította az egyik fiatal ukrán menekültnek.

Isten ígéje szenzációs!

Ígéretes plántálás Budakalászon és Pomázon

Szentendre–Budakalász–Pomáz – Pest megyében, a Szentendrei Evangélikus Egyházközséghez tartozó Budakalászon elkezdődtek a jelenléti istentiszteletek és bibliaórák, Pomázon is újraéledtek az alkalmak. Itt már a hetvenes évek óta zajlik a

lelki élet vendégségben a reformátusoknál. Budakalászon január 2-án tartották meg az első istentiszteletet. Horváth-Hegyi Olivér 2016-ban kért segítséget az egyházmegye akkori esperesétől, Bence Imrétől, aki elmondta, hogy zsinati döntés nyomán lehetőség nyílik a gyülekezetplántálásra, amit a szentendrei presbitérium is támogatott. 2017-ben így érkezett Bence Áron beosztott lelkész, aki egy évig mentesítette Horváth-Hegyi Olivért a szentendrei feladatainak egy része alól, hogy el tudja kezdeni a plántálást, így a budakalászi óvoda megépítésének előkészítését is, amelynek központi missziói szerepet szánt. 2021. március 1-jén előzetes egyeztetések után iktatta be Fabiny Tamás püspök szolgálatába Győri János Sámuel nyugalmazott lelkészt, aki jelenleg is részt vállal a missziós munkában.

Reformációi kalandozások

*A hegyvidéki és a kelenföldi ifi Wittenbergben
Március 11–15.*

Budahegyvidék – Kelenföld – Wittenbergbe látogatott a budahegyvidéki és a kelenföldi gyülekezet ifjúsága. Az utazás során megálltak Lipcsében is, ahol Ecsedi Zsuzsanna budahegyvidéki kántor tartott rövid előadást Johann Sebastian Bachról. Másnap Wittenbergben Yadegar Asisi ausztriai képzőművész hatalmas festményét tekintették meg a 16. századi Wittenbergről, majd az óvárosban tettek sétát, melynek alkalmával a városi templomba és a Luther-házba is eljutottak. Másnap a vártemplomi istentisztelet után Keczkó Szilvia lelkész vezetésével az egész város területén zajló csoportos vetélkedőn vehettek részt a fiatalok. A következő napon Torgauba utaztak, ahol Bölcs Frigyes választófejedelem egykori székhelyét is megtekintették. A hazafelé vezető úton Prágában is megálltak.

Egyházmegyei felügyelőtalálkozó

Május 7.

Budakeszi – Az egyházmegye új templomában találkoztak az egyházmegye felügyelői. Lacknerné Puskás Sára lelkész áhítata után Benczúr László, a gyülekezet felügyelője – egyszersmind a templom tervezője – beszélt az épület tervezésének és építésének küzdelmeiről, majd bemutatta a megépült templomot. A találkozó a templomhoz tartozó oldalsó közösségi teremben beszélgetéssel folytatódott az elmúlt év gyülekezeti tapasztalatairól. Az ebédet követő beszélgetésben pedig a misszió kérdéseiről esett szó.

Keresők, menők, lúzerek – avagy Jézushoz menő emberek

Nyári tábor

Június 19–25.

Budavár – A szigetszentmártoni Mártoni Táborban, a Ráckevei-Duna-ág mellett szervezett az év igéjéhez („*Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el.*” Jn 6,37) kapcsolódóan nyári tábort a budavári gyülekezet, összesen 88 fő részvételével. A táborozók között több korosztály is képviseltette magát, a vezetést és a programok lebonyolítását egy lelkészekből, hitoktatókból, teológushallgatókból és önkéntes felnőtt ifjúsági tagokból álló munkacsoport végezte. Első este ismerkedős játékokat játszottak, hétfőn pedig táncház volt. Délelőttönként áhítatokat és előadásokat tartottak sok énekléssel, de voltak liturgikus és igehirdetési alkalmak is, majd hat

csoportban dolgozták fel az érintett témákat. Ebéd után egyénileg beosztható és irányított szabadidő is színesítette a programot, amelyben sport és ügyességi játék is szerepelt. Az esti áhítatok alapját az Énekeskönyv 121. éneke adta: „*Ó, maradj velem, az est közelget...*”. A hét folyamán két nagyobb játékra is sor került: egy éjszakai játék és egy vetélkedő résztvevői is lehettek a családok. Az imaösvény pedig egyéni elcsendesedésre, elmélkedésre, lelki töltekezésre hívott mindenkit. Spontán szerveződött Ki mit tud? is volt, amelyben inkább a kisebbek jeleskedtek ügyesen betanult színdarabbal vagy a közepes ifisek sportteljesítménnyel, vers- és viccmondással. Csütörtökön sárkányhajózásra nyílt lehetőség, a pénteki záróest fénypontjaként pedig a családok humoros jelenetei szolgáltak.

Hegyek a Bibliában

Nyári napközis tábor

Június 24–27.

Budahegyvidék – Közös bibliai utazásra indultak a nyári napközis tábor résztvevői, amelyben a Szentírás hegyeit fedezték fel. Az első állomásuk az Ararát hegyéhez vezetett, ahol az alagsori Noé-rajz segítségével ismerkedtek meg Isten és ember szövetségének jelével. A második nap ez a szövetség erősödött meg a Hórebbe, ahol Isten törvényéről tanultak. A harmadik napon a Normafára való kirándulás során Jézus legfontosabb (hegyi) beszédében mélyedtek el a gyerekek. Bár a tábor a magasságokról szólt, a negyedik napon mégis a mélységet élték át, hisz az Olajfák hegyén történő búcsúzással, Jézus imádságával és elfogásával foglalkoztak. A tábor utolsó napja a hit lényegét helyezte a középpontba azzal, hogy a golgotai kereszthalál és az azt követő feltámadás történetét hallgathatták meg. A tábor – már megszokott módon – örömhírt közvetítő áhítatokkal, felszabadító énekléssel, hitmélyítő foglalkozásokkal és soha véget nem érő játékkal telt. Igazi ajándékként élték meg a gyerekek a tábor „különleges” programjait: a normafai kirándulást, a vízcsatát, a hangfelismerést vagy a gyümölcsös játékot.

Szagrális művészet Budakeszin

Kiállítás az *Ars Sacra Fesztivál* keretében

Szeptember 19–25.

Budakeszi – Balogh Éva, Beliczay Zsófia, Bukrán Edit és Kisteleki Margit alkotásaiból nyílt kiállítással és kulturális programokkal várta az érdeklődőket a Budakeszi Evangélikus Egyházközség a XVI. *Ars Sacra Fesztivál* keretében. A látogatók egy héten keresztül a művészet oldaláról ismerhették meg az örök üzenetet a templom- és kiállítótérben. A kiállítást Harmati Béla László művészettörténész, az Evangélikus Országos Múzeum igazgatója nyitotta meg, aki beszédében elmondta, hogy bár a kiállító művészek különböző technikával és lelkeséggel alkotnak, munkásságukat „*mégis összeköti a transzcendens iránti tisztelet, a teremtő Isten szolgálatainak igyekezete.*”

Ifihétvége Nagyvelegen

Október 7–9.

Budahegyvidék – Nagyveleg – A budahegyvidéki gyülekezet fiataljainak mintegy negyven tagja vett részt az ifjúsági hétvégén, melynek alkalmával Isten országának titkairól gondolkodtak. Péntek este a közös pizzázás után Gregersen-Labossa Mátyás teológushallgató tartott áhítatot, majd a csoport idősebb tagjai vezettek közösségépítő játéko-

kat. Szombaton a Szélrózsa emlékeit idézték fel, és kisebb csoportokban dolgozták fel a nyári találkozó témáját. A délelőtt a megigazulás evangélikus tanításának összegzésével zárult, míg a délután folyamán a sporté és a játéké volt a főszerep, este pedig imaösvényen vehettek részt a fiatalok. Az elcsendesedést Slezák Bence hatodéves teológushallgató meditációja zárta. A vasárnapi istentiszteleten a nagyvelegi gyülekezet lelkésze, korábbi budahegyvidéki hatodéves Szemerei Benjámín igehirdetéssel, a budahegyvidéki ifjúság pedig énekkel szolgált.

KiFLitől Kodályig

A Budai Evangélikus Egyházmegye kórusainak seregszemléje Örök élet vasárnapján

November 20.

Budahegyvidék – Két év kényszerű kihagyás után ismét kórusokkal telt meg a templom a budai énekünnepen. Hét együttes is vállalta a zenei szolgálatot, és a zenés áhítat zárásaként mindannyian együtt kérték Mendelssohn hangjaival: „*Adj békét a mi időnkben*”. Az összkari számokat Ecsedi Zsuzsa egyházmegyei zenei felelős és Bence Gábor kelenföldi karvezető-kántor vezényelte. Nagy élményt jelentett a budafoki KiFLi (kántor, felügyelő és lelkész) bemutatkozó szolgálata: a három tag összhangja nemcsak zeneileg, de gyülekezetvezetői szempontból is példaértékű volt. A budahegyvidéki együttes Hikisch Zoltán vezényletével a klasszikus gyülekezeti énekkari repertoár gyöngyszemeiből válogatott. A budavári gyülekezet két színnel is gazdagította a találkozót: a gospelkórus Szuhai Mónika vezényletével és Elek Norbert zongorakíséretével szívből jövő, igényesen kidolgozott örömmel magasztalta az Urat, míg a nagy hagyományokra visszatekintő Schütz Kórus Hacknauer Bettina vezetésével az evangélikus és az anglikán kórusirodalom alapműveit szólaltatta meg. A Pap Kinga Marjatta vezette Fővárosi Protestáns Kántorátus egy kortárs kötetből énekelte Horváth Márton Levente kiváló katolikus szerző művét, majd az első ukrán függetlenség idején Leontovics által írt *Miatyánkkal* kapcsolódott az alkalom témájához.

Új utak a szívekhez

GYÓRI PÉTER BENKJÁMIN (ESPERES, SZOLNOK)

Az első pünkösöd magasra tette a mércét: egy igehirdetésre háromezer megtérő! Magunk is ilyen hatékonyságról álmodozunk. Arról azonban megfeledkezünk, hogy az első gyülekezet rögtön a születése után micsoda terheléseknek volt kitéve: üldöztetések, morális válság, az apostoli tanítás tisztaságának megőrzése érdekében folytatott küzdelem. És arról is, hogy a misszió sikerében milyen nagy szerepe volt ezeknek a tehertételeknek. Jézus azzal búcsúzott a tanítványaitól, hogy elküldte őket, hogy tanúskodjanak róla „...Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt a föld végső határáig.” (ApCsel 1,8). Jeruzsálemben valóban létre is jött a hatalmas gyülekezet, de a város határán túli szolgálatról nemigen hallunk. Viszont azt olvassuk az Apostolok cselekedetei 8. fejezetében, hogy „Azon a napon – István kivégzése után [Gy.P.B.] – nagy üldözés kezdődött a jeruzsálemi gyülekezet ellen, és az apostolok kivételével mind szétszóródtak Júdea és Samária területén. [...] Akik pedig szétszóródtak, elmentek, és hirdették az igét.” (ApCsel 8,1.4.) Vagyis az üldöztetéseken, a próbatételeken keresztül Isten mintegy kikényszerítette az egyházból a missziót. Nyomás alatt egyrészt felszínre jön, hogy mi van a szív mélyén. Tesztelés alatt derül ki, hogy mit is hiszünk valójában. Mit tartunk igazán fontosnak? Abba kapaszkodunk, ahhoz ragaszkodunk, az éltet, az visz át a nehézségeken. Ilyenkor kívülálló számára is tisztán láthatóvá válik, hogy az egyház az-e, aminek lennie kell. Valóban hiszi-e, hogy igazából Krisztusra van szükségünk, ő az életünk. Önkéntelenül is megindul a misszió – jó esetben a Krisztusról tanúskodó, evangéliumot hirdető misszió. Rá is kényszerül a hívő közösség, hogy új utakra lépjen, az otthon kényelméből kilépve idegen helyen, más kultúrákban is megtalálja a módját, hogy az evangéliumot élje, hirdesse.

Érdemes ennek hátterén szemügyre venni az elmúlt évek terheit, próbáit: a koronavírus-járvány és a háború okozta válság közepette hogyan sikerült helytállnunk?

Ami tény: Isten valóban új utakra kényszerített bennünket a válságok eszközével.

A „Maradj otthon!”-kihívása sok gyülekezetet késztetett arra, hogy belépjen a világháló útvesztői-

be. Egyházmegyénkben külön pályázati rendszert is létrehoztunk, és az ötletgazda lelkész testvér – fogalmazzunk így – kisebb kurzusokat is tartott, hogy segítse a gyülekezeteket az ő helyzetükhöz leginkább illeszkedő technikai megoldások kiépítésére, és felkészítse őket azok használatára. Volt, ahol az a keresztyén összefogást is erősítette, ahogy a helyi médiában ökumenikus istentiszteletekkel jelent meg a lelkészi kör. Ezeknek az új megoldásoknak a hatása maradandó. Új képességekre tettek szert a közösségek, addig nem használt csatornák nyíltak meg. Van, ahol a járvány alatt elindított kora reggeli online imaközösség azóta is rendszeresen „találkozik”. Máshol arról számolnak be, hogy a helyi tévében elindított istentiszteletek olyanok számára is betekintést nyújtottak a hívő közösség életébe, akik addig templomban nem jártak, de most személyesen is megjelentek a gyülekezetben.

A háború szele is elért bennünket. Egyrészt gyülekezeteink közül több is nagyon gyorsan reagált a menekültek szükségleteire: napközi foglalkozásokkal, gyűjtéssel, az étkeztetéshez való rendszeres hozzájárulással. De tudunk olyanról is, hogy a gyülekezetek részt vettek segélyszállítmányok összeállításában, és a háborús övezetbe juttatásában. A háborúnak azonban nemcsak a menekültek érkezésében vált láthatóvá a közelsége, hanem az árak – különösen is az energiaárak – emelkedésében. Ez újabb megterhelést jelent a gyülekezetek, egész egyházunk számára.

Az idei *Kerületi Krónika* mottója: Újra közösségekben. Ez sugallja, hogy micsoda öröm, hogy a covid-járvány okozta bezártság után végre újra személyesen találkozhattunk, együtt lehettünk. Azonban őszintén el kell mondanunk azt is, hogy az otthonokba zárkózás bizonyos értelemben el is kényelmesítette a tágabb emberi közösséget. Mint ha nem is olyan nagyon hiányoznánk egymásnak. Gyülekezeteink arról számolnak be, hogy nagyon lassan és nehezen tudják visszanyerni tagjaik korábbi aktivitását. A közösségi programok igen nehezen szervezhetőek. Talán érdemes erre a jelenségre is úgy tekinteni, mint újabb próbára. Újabb isteni kényszerre, amellyel rá akar venni bennünket arra, hogy megint új utakat keressünk az em-

beri szívekhez. Feltűnő a *Bibliában*, hogy Isten soha nem végzi el a hitre vezető munkáját emberi szolgálat nélkül. Hívó közösség nélkül nincs hit. Prófétákat, tanítványokat – az Egyházat – küldi el. A Szentlélek nem egyéni megvilágosodásra hív, hanem egyházat gyűjt. Egy sajátos közösséggé formál.

Kárpát-medencei Magyar Találkozó Maglódon

Február 20.

Maglód – Az Apáink nyomdokain – XV. Kárpát-medencei Magyar Találkozó alkalmából ökumenikus istentiszteletet tartottak a maglódi evangélikus templomban 2022. február 20-án. Igehirdetéssel Mudi Róbert, a felvidéki Berzéte református lelkipásztora, a liturgiában Solarik Vilmos a gömörhosszúszói evangélikus testvérgyülekezet lelkésze szolgált.

Élő szlovák tradíció Maglódon

Pünkösdi zöldágazás és népviseletes esküvő

Maglód – 2022-ben is megtartották a pünkösdi templomdíszítő ünnepet Maglódon. Igét hirdetett Gulácsiné Fabulya Hilda, az országos szlovák evangélikus lelkészi szolgálat vezetője. A szellemi kulturális örökség nemzeti jegyzékére felvett tavaszköszöntő egyházi szokást Szentendrén a Skanzenben is bemutatták a maglódiak. Szeptember 3-án kérték Isten áldását Veres Violetta és Szentesi Zoltán házasságkötésére. A helyi hagyományokat és őseik örökségét nagyra tartó fiatal pár 300 fős esküvője igazi látványosság volt, hiszen maglóditót (szlovák) népviseletben léptek az evangélikus templomban az Úr oltára elé.

A következő esztendő nagy kérdése tehát az lesz, hogy vajon Krisztus népe hiszi-e, hogy amire – Akire – igazán szükségünk van, azt éppen az ő szolgálata révén teszi elérhetővé Isten, és hogy küldetését hajlandó-e új utak kiépítésével, a szeretet kreativitásával hűségeen betölteni.

Isten közben mosolyog

Évzáró-nyárnyitó délután a Bizsu-házban Pilisen
Június 17.

Pilis – A Bizsu-ház szakmai és önkéntes közössége olyan családokat támogat, akiknek az iskolával, a lakhatással, az egészségügyi ellátással vagy akár a hivatali ügyek intézésével kapcsolatos tennivalók szinte megoldhatatlan nehézséget jelentenek. E szakmai közösség szervezésében egy csapat gyerekek hetente közösen alkotott és edzett a tanév fo-

lyamán. Schopp Ildikó művészetpedagógus egész évben foglalkozott a gyerekekkel, így összegyűlt annyi alkotás, amennyit már érdemes volt kiállítani. Fabiny Márton teológushallgató, az Erős Vár FC vezetője pedig április óta járt ki hetente edzeni a fiúkkal, akik most a helyi labdarúgócsapattal játszottak barátságos mérkőzést. A délután célja volt a kiállítás megnyitása is, mindenki nagy öröme sokan elfogadták a meghívást. Jelen volt az evangélikus egyház néhány vezetője, a helyi gyülekezet lelkésze és tagjai is. Az évadzáró alkalmon a megnyitó és a barátságos focimeccs mellett egy táncprodukció is volt, amit a frissen alakult Pilisi Csillagok tánccsoport mutatott be.

Dániel-tábor

Július 14–17.

Bénye – Dániel próféta életét dolgozta fel a gyülekezet nyári tábora. Minden nap újabb fejezet történetével ismerkedtek meg a gyermekek, amelyet már a reggeli áhítat alkalmával felolvasott Buday Zsolt lelkész. A táborban fontos szerep jutott a kézművesfoglalkozásoknak is: oroszlánmintás festett pólók, agyag nyakláncok és oroszlános álarcok készültek, de született egy közös kézlenyomatokból összeállt nagy oroszlános kép is. A kreatív napirendet Erőss-Loy Veronika állította össze Bagdy Judit és Vámos Ágnes segítségével. A tábor idején két csapat mérhet-e össze erejét: Abéd-negó és Dániel csapata. A csapatok a sikeres feladatokért oroszlánfogakat gyűjtögettek. A feladatok közt szerepelt csapatinduló-írás, de (papír)kardozás is. Sportra is jutott idő: a mindennapi reggeli torna mellett pingpongcsaták és vizes játékok is voltak. A szombat este pizzapartival zárult, a vasárnapi istentiszteleten pedig egy rövid jelenetet mutattak be a gyermekek Dániel életéből a gyülekezet tagjainak, akiknek egyúttal megtanították a tábor himnuszát is.

A jó közösség erőt ad

Kínába „utaztak” a Bizsu-ház gyermekei

Pilis – Bakonykoppány – Nagy Panka vezetésével és önkéntesek (budapesti gimnazisták, volt nevelőotthonos fiatalok, pszichológus- és teológushallgatók) közreműködésével zajló hagyományos nyári tábor jelentette a Bizsu-házhoz kötődő gyermekek számára az év legfontosabb programját. A Bakonykoppányban tartott, egyhetes program tematikájának középpontjában a kínai kultúra állt.

Templomszentelési emlékűnnep

Augusztus 28.

Péteri – Hálával emlékezett meg temploma felépítéséről, és örömmel ünnepelte felszentelésének 192. évfordulóját a gyülekezet. Várócziné Elekes Aranka festményeivel a Magdala kórus pedig énekekkel dicsérte és magasztalta az Urat. Lengyel

László és Emőke verssel és hárfával szolgált. Az alkalom után szeretetvendégség keretében lehettek együtt a hívek. Lehetőség volt közös alkotásra, képfestésre is.

Kerek évfordulók Albertiben

Ünnepi hálaadó istentisztelet

Október 9.

Alberti – 100 éve, 1922. július 10-én látta meg a napvilágot Szarvason Roszík Mihály evangélikus lelkész, aki több mint négy évtizedig küzdött azért, hogy az Alberti Evangélikus Egyházközség a településen igazi missziói jelentőséggel bírjon. Az általa átvett szeretetotthon a diakónia, az evangélikus óvoda és iskola pedig az oktatás területén biztosítja ma is, hogy Albertirsa városában az evangélium széles körben terjedhessen. Az Alberti Evangélikus Egyházközség Óvodája immár 30 éve (1992) működik, a Káldy Zoltán Evangélikus Szeretotthon pedig 80 éves (1942) fennállását ünnepelte. Az ünnepi istentiszteleten Bácskai Károly evangélikus lelkész, teológiai tanár hirdette Isten ígését, valamint Roszík Gábor nyugalmazott lelkész szolgált. Az istentisztelet zenei háttéréről a Roszík Mihály Evangélikus Általános Iskola gyermekkórusa Hepp Éva, valamint az Albertirsai Gospel Kórus Iker Borbála karvezetésével gondoskodott. Roszík Mihály emléke, személyisége és töretlen útkeresései bátorítják az alberti gyülekezet mai tagjait arra, hogy az evangélium terjedésére meg lehet találni minden időben a megfelelő felületet.

Tornyot kapott az alberti templom

November 13.

Alberti – A hálaadó istentiszteleten Győri Péter Benjámín esperes és Veczán Zoltán lelkész hirdették az ígét. Az esperes kiemelte, hogy a gyülekezetnek az építés idején hatályos szigorú megkötések miatt kellett több mint 20 évet várnia arra, hogy szeretett templomukhoz torony is épülhessen. Az istentisztelet második felében ünnepi köszöntők hangzottak el. Beszédet mondott Fürjes Zoltán egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkár, Pogácsás Tibor országgyűlési képviselő, Fazekas László Albertirsa polgármestere, Bárdossy Tamás, a Dél-Pest Megyei Egyházmegye felügyelője, valamint Iker Ferenc, az Alberti Evangélikus Egyházközség felügyelője. Veczán Zoltán köszönetet mondott Kassik Károly gondnoknak, presbiternek, akinek áldozatos munkája nélkül nem valósulhatott volna meg a torony felújítása. Az ünnepi köszöntőket követően sor került a nemzeti színű szalag átvágására.

Belekapaszzkodva Isten kezébe

MEKIS ÁDÁM (ESPERES, ACSA)

2019 szilveszterén, mint ahogyan annyi más gyülekezetben is, mi is elénekeltük a 175. éneket, amelynek egyik versszaka így szól: „*Köd fedí még a holnapot / Ha jövőbe nézünk. Istenünk csak / Te tudhatod, hova, meddig érünk.*” Akkor nem tudhatuk, hogy milyen valóban soha nem látott idő vár ránk 2020 és 2021 után 2022-ben is. A járvány tudat alatt arra tanított, hogy félnem kell minden embertől, és ezért távolságot kell tartanom tőle, mert potenciálisan veszélyezteti az életemet. A kórt csak úgy lehet megállítani, ha mindennemű közösségi élet megszűnik. De mivel az ember közösségre van teremtve, ezért ez a járvány emberi létezésünk alapjait érintette. Az ember az emberségét családi, munkahelyi és baráti közösségeiben tudja megélni, ezért ezek megvonása mindenképpen megpróbáltatásnak számít.

Így volt ez egyházi közösségeinkkel is. Az istentiszteletek, gyülekezeti alkalmak, egyházi rendezvények teljes szüneteltetésére nemigen volt példa még a legkeményebb háborús időkben sem, igaz, hogy a háború az életnek teljesen más típusú veszélyeztetése. Akkor a közösség tartása egymással nem veszélyeztetést, hanem megerősítést jelentett.

Az egyház ugyanolyan elszenvedője a járvány megannyi negatívumának, mint minden emberi közösség. Bár tudjuk, hogy az egyes hívek hitéletének alakulása nem feltétlenül az alkalmakon való részvételen múlik, de mégis alapvető igény az, hogy az alkalmaink szabadon látogathatók legyenek. Ezt akadályozta meg a járvány. Azt, hogy a járvány egyházra gyakorolt hatásának következményei mennyire lesznek maradandóak, nehéz lenne megjósolni, de a jelenlegi helyzet alapján elmondhatjuk, hogy az istentiszteleti részvétel a járványt megelőző időhöz képest mintegy 30%-kal csökkent.

Sokan egyetértenek abban, hogy a mostani európai helyzet a 2. világháború óta nem tapasztalt nehézségek elé állítja az embereket. Most ne menjünk bele abba a kérdésbe, hogy kinek a hibájából kerültünk ide – legyen ez a nagypolitika dolga –, de tény, hogy ami történik, az senkit nem fog érintetlenül hagyni. Repkednek körülöttünk a félelmetes szavak: járvány, gazdasági hanyatlás, energia-

válság, háború, infláció. És nem látszik a vége. Haladunk befelé a ködbe.

És az egyházban úgy tűnik, még extra anyagi nehézségek is lesznek. A gyülekezetek nagy többségének költségvetései eddig is borotvaélen táncoltak. Az ingatlanok rezsiköltségei nőttek. Hatalmas, több száz éves templomok; hatalmas, gyakran száz évnél idősebb parókiák, gyülekezeti termek, esetleg irodák, konyhák és egyéb helyiségek. Esély sincs rá, hogy a rezsiköltség a lakossági fogyasztók országos átlaga alatt maradjon.

Erre nyilván senki sem volt felkészülve. A nyugati típusú világ elkényelmesedett, és azt gondolta, hogy a jólét az idők végezetéig fog tartani. És erre volt is okunk, mert a második világháborút követően a folyamatos gazdasági növekedés azt az illúziót keltette, hogy itt minden az ember jólétéről, gazdagságáról és kényelméről szól. Az ember már azt is mogorván nézte, ha nem nőtt az életszínvonal, hanem csak egyszerűen stagnált. De azt, hogy anyagi téren vissza kell lépnie, valóságos tragédiaként éli meg. Sikertelennek, szerencsétlennek, vesztesnek érzi magát.

A Biblia első lapjain olvassuk, hogy az ember bűnének következménye a munka verejtéke és sikertelensége. Az ember mindent gépesített, hogy a verejtéket megspórolja, és a saját kényelmét növelje. Döbbenetes mennyiségű energiát kell emiatt fogyasztanunk.

Az ember nagy végzete az egymáshoz való hasonlítás. Azért érezzük szerencsésnek vagy szerencsétlennek magunkat, mert a másik emberhez képest sok vagy kevés adatott nekünk. A megelégedettség a legritkább fogalom a mai ember gondolkodásában, értékrendjében. Mindig többet és többet. Erre tanít minket a világ. Verseny van, nem állhatsz meg, mert alul maradsz. De tényleg arra vagyunk teremtve, hogy mindig a dobogó tezején álljunk?

Keresztyénként nem úszhatjuk meg annak a vizsgálatát, hogy van-e abban személyes felelősségünk, hogy ide jutottunk? Egyszerű lenne azt mondani, hogy nincs. De lelkünk mélyén homályosan érezzük, hogy akarva-akaratlanul mi is belekerültünk a nagy gépezetbe. Kis csavarként

ott vagyunk valahol, és fogyasztunk és kívánunk és szenvedünk, és nem tudunk és nem is akarunk igazán kilépni ebből. Nem szabad kikerülnünk a bűnbánatot.

Mégis érezzük, hogy ezeknek a kérdéseknek a megoldása rajtunk kívül van. Nem tudunk kilépni ebből a világból, ebből a korból. Nekünk ez adatott, ezzel kell kezdenünk valamit. „Köd fedi még a holnapot” – szoktuk szilveszterkor a templomban énekelni. Néha kevésbé, néha jobban át is éljük, hogy hogyan lépünk a ködben egyik napról a másikra. És a ködből előbukkan hirtelen hol egy betegség, hol egy lelki megpróbáltatás, hol egy járvány, hol egy háború.

Megerősítésünkre hadd mondjak két bibliai példát. Amikor Jézus a hegyi beszédben arról szól, hogy ne aggódalmaskodjunk, akkor nem a jólétben élőkhez, a céltalan, hedonista életvitelt folytatókhoz beszél, hanem azokhoz, akiknek volna okuk az aggódalmaskodásra. És mégis azt mondja, hogy ne féljete, ne aggódjatek, ne panaszkodjatek foly-

ton, mert nem szabad az életet folytonos rettegésben tölteni. Igen, mindig találhatunk olyan okot, ami miatt félhetnénk. Jézus azt mondja, hogy az Isten nélküli ember aggódik folyton, mert csak magában bízhat, de nekünk van külső segítségünk. Luther reggeli és esti imádságában olyan szépen látszik az Istenre való ráhagyatkozás: „Mert én magamat, testemet, lelkemet és mindenemet kezedbe ajánlom. Szent angyalod legyen velem, hogy a gonosz ellenség erőt ne vehessen rajtam.”

Ugyancsak a hegyi beszédben Jézus arra tanít, hogy csak a bajban és megpróbáltatásban (eső, árvíz, szél) derül ki, hogy kősziklára vagy homokra építettük-e az életünk házát. Addig, amíg nincs baj, látszólag egyforma a két ház. Paradox módon pont a bajban mutatkozik meg igazán Isten megtartó szeretete.

Haladunk a ködben. Nincs más lehetőségünk, mint belekapaszkodni annak a kezébe, aki teremtett, aki megváltott, és aki ma is szeret.

Emlékezés id. Zászkaliczky Pálra

Augusztus 8.

Fót – 1962. augusztus 8-án búcsúzott a fóti gyülekezet 28 éven át hűséges esperes lelkipásztorától, az akkor mindössze 57 éves Zászkaliczky Páltól. Halálának 60. évfordulóján temetői istentiszteleten emlékezett meg róla egykori gyülekezete. Hatvan évvel ezelőtt arról szólt az igehirdetés, amit a haldokló Izrael mondott Józsefnek: „Én már meghalok. De az Isten veletek lesz” (1Móz 48,21). 2022-ben a család és a gyülekezet az ószövetségi ígélet és Jézus szavának igazságába – „...én veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20) – kapaszkodva a kegyelem mindig valóságos, megtartó erejéről tett bizonyosságot.

Falu és város, észak és dél

Június 20–24.

Penc – Harmadik alkalommal tartotta együtt nyári hittanos napközis tábort az Északi Egyházkerülethez tartozó csővári és a Déli Egyházkerülethez tartozó pestújhelyi-újpalotai gyülekezet a penci Cserhátliget Általános Iskola területén. A közel hatvan résztvevővel megtartott tábor központjában a helyi értékek és egymás reménységének felfedezése állt. Így a résztvevők megismerkedhettek az állattartással, a helyi múzeummal, a borászattal, de láthattak igazi múmiákat is. A cél az volt, hogy a falusi és a városi gyerekek jobban megismerjék egymás életterét és hitét.

Testvérgyülekezet Texasban

Augusztus

A nagytarcsai gyülekezet fiatal felnőttekből álló 19 fős csoportja látogatott el Texasba, a dentoni Szent Pálról elnevezett evangélikus gyülekezetbe. A texasi testvérek ezt megelőzően négy alkalommal voltak tevékeny résztvevői a Nagytarcsán rendszeresen megrendezett angolos hittanos táboroknak. Ezt követően hívták meg azokat a fiatalokat, akik rendszeres segítők voltak ezekben. Dentonban a nagytarcsai gyülekezet tagjai sokféle missziói munkát ismerhettek meg: például segítettek élelmiszerosztásban, vagy részt vehettek egy olyan alkalmon, ahol szenvedélybetegek tettek bizonyosságot szabadulásukról, az evangélium erejéről. La Grande-ban pedig egy ifitáborban végezhettek önkéntes munkát. A dentoni gyülekezetben egyetemista korosztályú fiatalok vezettek egy kisebb gyermektábort. A magyar gyülekezet lelkésze, Baranka György pedig igét hirdetett a vasárnapi istentiszteleten, valamint bemutatták a nagytarcsai gyülekezet 2022. évi krónikáját.

Evangélikus nyugdíjasok kirándulása

Szeptember 22.

Első alkalommal szervezett kirándulással egybekötött egész napos programot kifejezetten nyugdíjasok számára a dunakeszi gyülekezet. A presbitérium tagjai által gondosan megtervezett nap során a résztvevők felkeresték a Városligetben a Magyar Zene Házát, majd megtekintették a Deák téri evangélikus templomot. Hazatérve a dunakeszi gyülekezeti teremben a Sztelho Gábor Evangélikus Szeretetszolgálattól rendelt ebéd fogadta a mintegy húsz fős közösséget. A gyülekezet ezzel a programmal igyekezett kifejezni köszönetét a nyugdíjas testvéreknek mindazért a szolgálatért,

amelyet eddigi hosszú életük során a közösségért végeztek. Téli folytatásként egy ádventi ebéd mellett körülbelül harminc nyugdíjas testvérnek adhatták át a karácsonyi gyülekezeti szeretetsomagot. A jól sikerült alkalmak folytatása sem várat sokáig magára, ugyanis a dunakeszi presbitérium 2023-ban folytatni szeretné ezt a szép, sok idősebb testvért megmozgató kezdeményezést, hiszen egyházunk oszlopainak is szüksége van a megerősítő támaszra és gondoskodásra.

Megújulás Gödön

Október 16.

Alsógöd–Felsőgöd – Pest Vármegye Önkormányzatának csaknem 14 millió forintos támogatásával külső és belső felújításban részesült az alsógödi templom és a felsőgödi imaház. Mindkét istentiszteleti hely hőszigetelést kapott. A templomban új villamosenergia-rendszer épült ki, megújult a sekrestye és a teljes templombelső, valamint megszüpült a kis templomkert is, amely így a későbbiekben szabadtéri istentiszteletek, szeretetvendégségek méltó helyszínéül is szolgálhat. Ezenkívül elkészült a kicsiny imaház külső és belső festése, energiatakarékos fűtési rendszerének kiépítése, és új kerítés is épült a 2018 óta Bolla Árpád fasor-

nak nevezett utcában álló telek körül. A hálaadó alkalmakon Cserhátiné Szabó Izabella püspök helyettes hirdette Isten igéjét. Az alsógödi alkalmat követően a megújult, hangulatos templomkertben szeretetvendégségen gyűltek össze a vendégek és a helyi evangélikusok.

Templomfelújítás után hálaadás

Október 30.

Dunakeszi – A reformáció ünnepének előestéjén családi istentisztelet keretében adtak hálát a dunakeszi evangélikusok 83 éves templomuk külső és belső megújulásáért. A külső homlokzat javítását és festését, valamint a bádогоzási munkák elvégzését Magyarország Kormányának a templomfelújítási programja (14 millió Ft), és Pest Vármegye Önkormányzatának kiegészítő támogatása (3 millió Ft), Dunakeszi Város Önkormányzatának hozzájárulása, valamint a gyülekezet áldozatkészsége és az egyházmegye GAS-adománya tette lehetővé. A belső festés és a torony zsalugáttereinek cseréje egy-egy gyülekezeti tag adományából valósult meg. A hálaadó istentiszteleten népes gyülekezet körében Mekis Ádám esperes hirdette Isten igéjét. A liturgiában Petriné Chikán Katalin, a gyülekezet lelkésze és Gregersen-Labossa György, a Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat vezető lelkésze vett részt, az ünneplő gyülekezetet és a vendégeket Ittész Máté felügyelő köszöntötte. Az alkalmat a templomkertben tartott szeretetvendégség zárta.

Templomszentelési emlékűnnep Őrbottyánban

Október 30.

Őrbottyán – Temploma felszentelésének 60 éves emlékűnnepét tartotta a gyülekezet. Az alkalmon Mekis Ádám esperes hirdette az igét a 127. zsolttár

alapján. A gödöllői Forrás kórus közel húsz tagja szolgált hat kórusművel. A gyülekezeti tagok közül hárman vállaltak verses szolgálatot. Az alkalmon a közösség Isten áldását kérte, hogy az Úr igéje továbbra is hirdettessék az imádság házában, és legyen igehallgató és azt megélt gyülekezet is. A templom melletti óvoda nagyterme adott otthont a szeretetvendégségnek, a kötetlen beszélgetéseknek, egymásra találásoknak, az örömeink és a terített asztaloknak.

A harmadik

November 20.

Csomád – Az egyházmegye legtöbb temploma három haranggal rendelkezik. Ebbe a sorba állhatott be a csomádi gyülekezet is, amikor egy gyülekezeti tag adományának segítségével 1878 és 1920 után 2022-ben egy új 120 kg-os bronzöntvény harang került a toronyba. A közösség leánygyüle-

kezetének területén, Órbottyánban működik a Gombos Kft., amely az egyetlen harangöntéssel foglalkozó cég az országban. A haragszentelő ünnepi istentiszteletre Örök élet vasárnapján gyűltek össze a hívek. Versszolgálatok mellett itt debütált a gyülekezet ifjúsági zenekara is Jansik Tamás vezetésével. Az együttesben klasszikus-, szóló-, basszusgitárral, hegedűvel és cajonnal dicsérték az Urat. Mekis Ádám esperes hirdette Isten igéjét, és ő végezte a haragszentelés szolgálatát is. Az alkalom a gyülekezeti teremben szeretetvendégséggel és testvéri beszélgetésekkel zárult.

Találkozások a hegyen – lelkigyakorlat lelkészeknek

Reális igényre adott adekvát válasz volt, amikor Johann Gyula lelkész 2009-ben hagyományteremtő

célzattal elindította az Észak-Pest Megyei Egyházmegye lelkészei számára azt a háromnapos lelkigyakorlatot, amely azóta is évről évre megrendezésre kerül, és amely sokat segít abban, hogy valódi testvéri közösséggé formálódjon az egyházmegye lelkészi kara. A program az önismeretben, a spiritualitásban és a szolgálat hétköznapi kérdéseiben próbálja segíteni a lelkészeket beszélgetések, egyéni elvonulás, illetve meghívott előadók segítségével. A 2022-es évben Czöndör István és Sággy Balázs lelkészek vezették ezt a programot, valamint Thoma László református lelkész bibliodráma-foglalkozásán is gazdagodhatott a közösség.

Isten háza – otthonosabban

A Fóti Evangélikus Egyházközség temploma 150 éves lesz 2023 szeptemberében. Az évfordulóra a belső felújítással már 2022-ben elkészült a gyülekezet. Padlófűtés, új világítás, új kényelmes padok teszik hívogatóvá, otthonosabbá Isten házát.

★ ★ ★

„Aki énhozzám jön, azt én nem küldöm el” (Jn 6,37)

ZSARNAI KRISZTIÁN (ESPERES, NYÍRGEGYHÁZA)

A 2022-es esztendő ígéje igen aktuálissá vált számomra. Éppen hogy kiheverte a világ a járványt, és minden igyekezetével azon volt, hogy talpra álljon, újraépítse közösségeit, begyógyítsa a magány okozta sebeket, a veszteségeket feldolgozza, akkor újabb kihívás állt elő, a háború kirobbanásának megrendítő híre sokkolta az egész világot. Mindenki feszülten figyelte az eseményeket. Mindenkinek fel kellett ocsúdni a sokkból, és gyorsan kellett reagálni, mert emberek tízezrei, majd százazrei indultak útnak, hagytak hátra családot, egzisztenciát, munkát, otthont, hazát. A járvány alapjaiban rengette meg a közösségeinket, s most azt láttuk, hogy a háború alapjaiban veri szét egy egész társadalom közösségét. A covid után két évvel a saját közösségeink építését tűztük ki célul, de azonnal észre kellett vennünk, hogy e mellett az építő munka mellett a háború borzalmait által szétzilált közösségeket is gyógyítanunk, bekötöznünk, segítenünk kell, erőn felül is akár, önzetlenül, mindent félre téve. Hogy mi minden történt ebben az egy évben?

2022. február 24-én – a háború kirobbanásának napján – azonnal körbetelefonáltam az egyházmegye presbitériumát, és egy rendkívüli egyházmegyei presbitériumi ülést hívtam össze elnökségemmel, Veczán Lászlóval együtt. Február 26-án meghirdettünk egy rendkívüli, rövid határidejű gyűjtést, amelyben pénzbeli és természetbeni adományokat vártunk az adakozóktól. 28-án a határátkelőkre kitelepült segélyszervezetekkel, önkormányzatokkal és egyházközösségekkel kapcsolatot létesítettem, végiglátogattam őket, és biztosítottam az ott dolgozókat arról, hogy mindenben a segítségükre leszünk. Így jártunk hétről-hétre 5 határmenti településre (Tiszabecs, Beregsurány, Lónya, Barabás és Záhony), és a szervezetek, önkormányzatok, egyházközösségek igényeit figyelembe véve vittünk számukra mindent, amire szükségük volt: vízforralókat, matracokat, ágyneműket, paplanokat, hálósákákat, higiéniai termékeket, tartós élelmiszereket, a gyermekek ellátásához szükséges termékeket, szendvicsalapanyagokat és kész szendvicseket. Nemcsak az egyházmegye határán belül, hanem a megye határán kívülről is megszámlálhatatlan sok segítség, felajánlás, adomány érkezett. A saját bőrünkön tapasztaltuk, hogy az egész ország

és a magyarországi evangélikus gyülekezetek, intézmények mozdultak meg a mi felhívásunkra is. Leírhatatlan az a mennyiségű felajánlás, ami érkezett. A háború kitörését követő hónapokban kb. 15 000 szendvicset gyártottunk két gyülekezet összefogásával (Nyíregyháza-Nagytemplom és Nyírtelek), sajtos-szalámis és rántott húsos szendvicseket, ezzel segítve a segélypontokat, hogy a szendvicskészítés „terhét” levegyük a vállukról. Több tonna élelmiszert, édességet, több ezer liter innivalót vittünk a határ mellé minden héten. Segítettünk menekültbefogadó helyeket, vásároltunk tűzhelyeket, mosógépeket, mikrószütőket, melegszendvics-sütőket, kávéfőzőket, hogy a befogadott menekültek számára a legalapvetőbb segítséget meg tudják adni, mivel a szállásadókat váratlanul érte a menekült-hullám. Minden igyekezetünkkel azon voltunk, hogy a háború borzalmait igyekezzünk feledtetni a háború sújtotta területekről menekültekkel, és hogy megtapasztalják hazánk és egyházunk közösségének befogadó szeretetét. Éreztetni akartuk velük minden egyes találkozásunkkor, hogy ránk számíthatnak, szeretettel, irgalommal fordulunk feléjük. Azt a pótolhatatlan közösséget, ahonnan kiszakadtak, szerettük volna valamilyen formában pótolni számukra akár a gyülekezetekben, akár a családokban. Megtapasztaltuk, hogy az egyházmegyénkben, de az országban mindenfelé sokan önzetlenül fogadtak be családokat, biztosítottak ideiglenes szálláslehetőséget a rászorulóknak. Minden héten kint voltunk a határon, és segítettük az ott folyó munkát. Kb. 10 000 igekártyát gyártottunk (kartonpapírra nyomtatva, lelaminálva), 15 000 db evangéliumi traktátust osztottunk szét magyar és ukrán nyelven, ezzel is betöltve küldetésünk, hogy lelki és testi táplálékkal segítsük a menekülteket, reményteleneket. Lelki támaszt nyújtva, hogy minél többeknek közösségük lehessen a békeséget adó Istennel.

Nemcsak a határátkelő pontokra, hanem a megye területén lévő településekre is – ahol menekültek szálltak meg – eljuttattunk élelmiszer-szállítmányokat. Szolgálatunk nem csak a határ innenső oldalára terjedt ki, hanem a kárpátaljai területre érkező menekülteket, főként az ottani egyházközösségeket is igyekeztünk segíteni. Így támogattuk fo-

lyamatosan a csongori, nagydobronyi, tiszakeresztúri és szolyvai református gyülekezetet. Határon innen a csengeri kollégium számára vásároltunk rengeteg élelmiszert és műszaki terméket, ahol 58 kárpátaljai magyar diák számára nyújtottak szállást.

Tanévkezdéskor kb. 500 tanuló számára vittünk tanszereket Kárpátaljára. A karácsonyi időszakban több száz ajándécsomagot vittünk a gyermekeknek.

Nyíregyháza-Mandabokorban több ukrán és kárpátaljai család számára nyújtottunk szállást, és biztosítottunk számukra nyugodt, békés, lelki légkört amellet, hogy minden szükségüket igyekeztünk kielégíteni. A gyülekezet közösségébe is be tudtak kapcsolódni, érezve a gyülekezet szeretetét, befogadását.

Többszörös öröm

Lezárult a Gyermekszív akció

Közel egymillió forint gyűlt össze a mélyszegénységben élő nagycserkeszi és olcsvai gyerekek javára a Gyermekszív karácsonyi adománygyűjtő és figyelemfelkeltő akció keretében. Háromezer üdvözlőlapot osztottak ki a Magyarországi Evangélikus Egyház diakóniai intézményeiben karácsonykor. A képeslapokat evangélikus iskolák alsós tanulói rajzolták. A kedves meglepetéssel az idősothtonok és egyéb bentlakásos intézmények lakóinak magányosságérzését kívánták enyhíteni. A kezdeményezés a 2021. december 6-án meghirdetett Gyermekszív karácsonyi adománygyűjtő és figyelemfelkeltő akcióhoz kapcsolódott. Ennek keretében a mélyszegénységben élő nagycserkeszi és olcsvai gyermekeket lehetett támogatni. 2022. január 6-ig a perselypenz.lutheran.hu oldalon keresztül összesen 935 500 forint érkezett be 78 online adományozó tranzakció keretében. A befolyt összegből olyan programokra – például színházba, moziba, múzeumba, élményfürdőbe vagy kirándulásra – viszik

Az egyházmegye mellett az Oltalom Szeretetszolgálat, az Élim Szeretetotthon, a Luther-kollégium, a Joób Olivér Szeretetintézmény is nagyon sok segítséget nyújtott a hazánkba érkező, segítségre szoruló menekültek számára.

Most érezzük igazán annak az igének a jelentőségét, ami a 2022. esztendő igéje: „Jézus Krisztus mondja: »Aki én hozzám jön, azt én nem küldöm el.«” Jn 6,37. Úgy szeretnénk végezni a szolgálataunkat, hogy aki hozzánk jön, azt mi nem küldjük el, hanem, amit kaptunk az Úrtól, azt továbbadva, az Úrral való közösséget szeretnénk erősíteni az emberekben. Célunk és feladatunk közösséget építeni, és közösséget teremteni, különösen azok számára, akik közösség nélkül maradtak itthon és határon túl.

a gyerekeket, amelyek mások számára mindennaposak lehetnek, nekik azonban a támogatás nélkül elérhetetlenek lennének.

A bajor püspökkel találkoztak a roma szakkollégisták

Március 6.

Kölcse – A nyíregyházi Evangélikus Roma Szakkollégium tagjai Ukrajna megtámadása óta folyamatos készenlétben álltak, és várták az értesítést, hogy éppen hol van szükség az önkéntes munkára. Március 6-án négy diák Kölcсэн teljesített szolgálatot. A helyszínen találkoztak Heinrich Bedford-Strohm-mal, a Bajorországi Evangélikus Egyház (Evangelisch-Lutherische Kirche in Bayern) püspökével és Michael Martin egyházfőtanácsossal is, akik a magyar–ukrán határnál tájékoztak a válsághelyzetről. Az Evangélikus Roma Szakkollégium négy tagjának maradandó élmény és fontos tanulás volt ez a találkozás, személyes példamutató. Kölcсэн az általános iskola tornatermét alakították át a menekültek befogadására, többek között egy 14 tagú, kárpátaljai magyar ajkú romacsoport is szállást kapott itt. A korábban érkezett menekül-

tek vagy továbbmentek az ország belseje felé rokonokhoz, ismerősökhöz, vagy visszafordultak. A Pap Túrja Túraközpontban Szarvasról, az Ótemplomi Szeretetszolgálattól érkezett önkéntesek rendezkedtek be, akik melegéttel látták el a rászorulókat.

Még láthatóbb a nagycserkeszi jelenlét

Április 6.

A Felzárkózó települések elnevezésű program keretében a nyíregyházi székhelyű Oltalom Szeretetszolgálat még 2020-ban „karolta fel” Nagycserkeszt, munkatársaik azóta folyamatosan jelen vannak a faluban. Nemrégiben megvásároltak egy ingatlant (Jelenlét Pont), amit fel is újítottak, ezt adták át kis ünnepség keretében április 6-án. Az alkalmon a helyi óvodások lelkes csoportja és az általános iskola tanulóiból szerveződött ének- és zenekar szolgált, majd Kovács Erzsébet és Laborczi Géza evangélikus lelkészek kérték Isten áldását az épületre és a szegénység elleni küzdelemben itt a Magyar Máltai Szeretetszolgálattal közösen végzett munkára.

A jó Pásztor nyomában Olcsván

Május 1.

Olcsva – Hosszú évek után újra gyülekezeti alkalom volt Olcsván. A gyülekezeti és közösségi délutánra száznál többen érkeztek Nyíregyházáról, helyből és a szegregátumból is. A Jó Pásztor vasárnapjára meghirdetett evangélikus alkalmon szükségnek bizonyultak a nagyterem széksorai, újabb és újabb padokat állítottak a terem végébe. Az együttlét a kertvárosi Pásztortűz együttes szolgálatával kezdődött. Az istentisztelet végén a nagycserkeszi Felzárkózó települések program képviselőjében a Nagycserkesz Band énekszolgálata következett Lakatos István egykori szakkollégista vezetésével. A továbbiakban bemutatkoztak az egybegyűlteknek azok az új munkatársak, akik munkához látnak a Magyar falu programban elnyert pályázati támo-

gatás keretében. A nyertes pályázat jelenti az új fejezetet az olcsvai szórvány szervezésében: két szakembert foglalkoztatnak a jövőben a helyi közösség megerősítése céljából. Deme Dóra szociálpolitikus és Györéné Csengeri Katalin evangélikus hitoktató személyében. A Magyar falu programban elnyert támogatás eszközök, könyvek, informatikai és audiovizuális berendezések beszerzésére is lehetőséget ad, s reményt arra, hogy lassan hitében is megerősödjék a beregi szórvány.

Gyülekezeti hétvége a Mályi-tónál

Május 20–22.

Mályi – A Filadelfia Evangélikus Egyházközségben a szokott időben került sor – a pandémia miatt az elmúlt években elmaradt vagy más időpontban tartott – gyülekezeti hétvégére a Mályi-tó partján lévő Mécses Központban. A téma Rogate vasárnapjához kapcsolódóan az imádság volt (Mt 6,7–8). A hétvégén mintegy kilencvenen vettek részt. A vendégigehirdető Hulej Enikő volt, akit a gyülekezet presbitériuma megkeresett a megüresedett lelkészi állás betöltése kapcsán, így egyben bemutatkozó szolgálat is volt ez a hétvége. A szervezők a felnőttek mellett a gyerekekre is gondoltak, nekik is színes programot állítottak össze.

Presbiteri és dolgozói kirándulás a Megyer-hegyre

Október 7.

Megyer-hegy (Sárospatak) – A Filadelfia Evangélikus Egyházközség presbiteri és dolgozói közül 32-en közös kiránduláson vettek részt október elején. A napot igei elcsendesedéssel kezdték az Útmutató napi igéje alapján (Zsolt 30,6). Dél előtt a Megyer-hegyi tengerszemet csodálták meg az Úrtól kapott gyönyörű időben, ebéd után pedig a sárospataki vár Vörös tornyának rejtjelmeit fedezték fel közösen, majd jóleső fáradtsággal és hálával tértek haza.

Titkos angyalok a Verba-tanyán

Egy adománygyűjtő program utóélete

Július 19–23.

A nyíregyházi Oltalom Szeretetszolgálat nyári táborát szervezett a Felzárkózó települések programba bevont nagycserkeszi és olcsvai családok számára. Közel ötven gyermek és felnőtt nyaralt június 19–23. között a kótaji Verba-tanyán. A gyermekek a 2021. adventjében egyházunk által szervezett Gyermekszív karácsonyi adománygyűjtő program képeleplakciójában is részt vettek: evangélikus

szeretetintézményekben élő időseknek szereztek szép pillanatokat. Harmincöt-negyven gyerek jött Nagycserkeszről és Olcsváról az óvodástól a középiskolás korosztályig vegyesen, illetve csatlakoztak még hozzájuk a nyíregyházi Családok Átmeneti Otthonában élő gyerekek, sőt szülők is jöhettek. A tábor bibliai tematikáját Noé bárkájának története adta.

Napközis tábor Görögszálláson – Amerikai–magyar ifjúsági alkalom Kisvárdán

Augusztus 16–18.

Görögszállás – A Filadelfia Evangélikus Egyházközség augusztus 16–18. között tartotta napközis táborát a görögszállási hátrányos helyzetű, többségében roma gyermekek számára, melyen Jonathan Unverzagt lelkész vezetésével amerikai testvérek szolgáltak a bibliai Eszter története alapján. A Filadelfia Evangélikus Egyházközség kisvárdai gyülekezet részében került sor arra az ifjúsági alkalomra, melyen kisvárdai, nyírteleki és amerikai fiatalok közösen vettek részt. Vidám játék és kötetlen beszélgetés után Jonathan Unverzagt lelkész alapvető keresztyén fogalmakról – hogy pontosan mit jelent a hit és a reménység – tanította az ifjakat.

Gyülekezeti csendes nap és jubileumi ünnepség a harmincéves Filadelfia Evangélikus Egyházközségben

Augusztus 20.

Nyírtelek – A Filadelfia Evangélikus Egyházközség augusztus 20-án tartotta immár hagyományos csendes napját az „Isten nagy családjában”-mottó jegyében. Dél előtt Jonathan Unverzagt amerikai lelképásztor hirdette az igét, aki 11 gyerekes édesapaként stílszerűen 11 pontban beszélt a testi és

lelki nagycsaládban megélhető áldásokról. Ezt követte Györfi Mihály nyugalmazott lelkész bizonysgtétele „*A gyülekezet, mint Isten nagy családja – 30 év 30 percben*” címmel. Ebédidőben jó beszélgetések közepette fogyasztották a résztvevők a nyárson sült disznót, délután pedig sor került „sőrekúti kereszt” hivatalos átadására, melyet egy hőszivattyú külső egységeként már 2021 decemberében felállítottak. Beszédet mondott Vinnai Győző országgyűlési képviselő, Seszták Oszkár, a megyei közgyűlés elnöke és Szekeres József polgármester, majd magyar és szlovák énekekkel szolgált a lucfalvai énekkar. A nap zárásaként Hulej Enikő ígehirdetésében arról szólt, hogyan alakul ki Isten nagy családja a kereszt körül. Az úrvacsorai közösség után indulhatott ki-kí otthonába az átadáson megtanult ének dallamával a szívében: „*Áll a Krisztus szent keresztje elmúlás és rom felett...*”

„Isten is ránk mosolygott...”

Augusztus 28.

Kölcse – A gyülekezet missziói napot tartott „*Egymás terhét hordozzátok*” címmel. A vendégígehirdető, Laborczi Géza lelkész, a kezdő áhítatban,

és az azt követő előadásban az egyéni és a közös terhekről, és azok hordozásáról szólt. A közös ebéd után a testvérgyülekezetből, Szatmárnémetiből érkezett gyülekezeti ének- és zenekar szolgált a templomban. A záró istentiszteleten Illyés Sándor szatmárnémeti lelkész prédikált, az alkalom úrvacsorai közösséggel zárult.

Új esély Kisvárdán

Hulej Enikő lelkész iktatása

Szeptember 18.

Kisvárdán – Augusztus 1-jén új és fontos állomásához érkezett életútján Hulej Enikő lelkész és a Nyírtelek, Kisvárdán és Görögszállás központtal működő Filadelfia Evangélikus Egyházközség is. Hulej Enikő a nyugdíjba vonuló Györfi Mihály helyét vette át, hogy együtt szolgálja a közösséget Malik Péter Károly igazgató lelkésszel. Az új lelképásztor a kisvárdai parókiára költözött be, így több figyelem jut majd az ottani hívekre. Iktatását szeptember 18-án tartották. Zsarnai Krisztián, a Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye esperese az iktatási prédikációjában 1Kir 17,24 alapján szólt. Hulej Enikő az ígehirdetésében (Kol 3,17) a figyelmet a Jézussal való élő kapcsolat fontosságára irányította, amelynek mind szavakban, mind tettekben meg kell mutatkoznia. Az ünnepség közgyűléssel

folytatódott, amelyen számos köszöntés hangzott el. Emellett énekeltek a kisvárdaiak és a nyírtelekiek is, és szót kért a norvég testvérgyülekezet vezetője is.

Egyházmegyei presbiteri nap

November 5.

Kölcse – Egyházmegyei presbiteri napot tartottak Ítélet vasárnapján, amelynek fókuszában az a kérdés állt: Hogyan szolgálhatom az Istent családomban és gyülekezetemben? Az előadások és az áhítatok a szolgálatról szóltak. A nap témáját Luther Márton gondolata határozta meg: „*Aki Krisztust testben szeretné szolgálni, az szolgálja a felebarátját.*” A nyitóáhitat után Zsarnai Krisztián esperes tartott beszámolót „*Mentsétek meg a kizsákmányoltat elnyomójától! A jövevényt, az árvát és az özvegyet ne nyomorgassátok!*” (Jer 22,3b) címmel az ukrán menekültek között végzett szeretetszolgálatról. Laborczi Géza lelkész a Nyíregyháza-Kertvárosi Evangélikus Egyházközség menekültek között végzett munkájáról számolt be. A keleti végeken élő evangélikus gyülekezetek munkáját a Szarvasi Ótemplom Diakóniai Szolgálatának önkéntesei is segítették, akik a Pap Túrja Túraközpont új falai között egy hónapig kaptak szállást a kölcsei gyülekezettől. A menekültek megsegítéséről szóló két előadás után fórumbeszélgetésen vehettek részt a presbiterek. A beszélgetés középpontjában továbbra is a menekülthelyzet és az ukrán háború és annak következményei álltak. A megyei presbiteri nap délutánján Hulej Enikő Ez 37 alapján az élő gyülekezetéről szólt. Az egyházmegyéből ötvenkilencen érkeztek a presbiteri napra, amely a helyi gyülekezet megerősítését is szolgálta.

46

Ádventi sorozat

Nagycserkesz – Ádventi sorozatot rendeztek a nagycserkeszi gyülekezetben. A három este során Hulej Enikő kisvárdai lelkész hirdette az igét. Egy-egy alkalommal a nyíregyházi Luther Márton Evangélikus Kollégium diákjai, az Élim Szeretotthon

gondozottjai és munkatársai, a Roma Szakkollégium diákjai voltak a vendégek és szolgáltak is a gyülekezet közösségében. A gyülekezet minden este süteményekkel látta vendégül a szolgálattelvőket.

Ádventi délután Kisvárdán

December 11.

Kisvárdá – A Filadelfia Evangélikus Egyházközség kisvárdai gyülekezet részében ádventi családi délutánt tartottak december 11-én, melyre mintegy negyvenen jöttek el, köztük osztálytársak, szomszédok, ill. a közösséghez laza szállal kötődők is. A karácsonyi történetet Hulej Enikő lelkész nő interaktív módon dolgozta fel a jelen lévő gyerekekkel. A gyülekezeti tagok nyolcfős csoportja kis színdarabbal is készült. Az alkalom utáni szeretetvendégségen kötetlen beszélgetésekre is lehetőség nyílt. Adja Isten, hogy legyen folytatás azok életében, akik most nyitottan fogadták a hívást!

„Gyermekeink nyomában”

Július 20.

Nagycserkesz – Olcsvára és Beregbe szervezett kirándulást a nagycserkeszi gyülekezet. A ma már nagyszülőkorban lévő gyülekezeti tagok látni akarták azt a helyet, ahol évtizedekkel ezelőtt, éveken át táboroztak gyermekeik Olcsván az 1980-as években Laborczi Géza és Sztankó Gyöngyi nyíregyházi lelkészek vezetésével. Mivel 1992-ig a nagycserkeszi gyülekezetet Laborczi Géza pásztorolta, az itteni fiatalok is aktív résztvevői voltak az olcsvai táboroknak. Otthon mindig lelkes beszámolót tartottak a szülőknek, akiknek most nyílt lehetőségük a kirándulás keretében megnézni a régi tábori helyszínt. Laborczi Géza Nyíregyháza-Kertvárosi Ágostai Hitvallású Egyház igazgató lelkésze mesélt a résztvevőknek a hely történelméről, elhelyezkedéséről és a táborokról. Az Olcsván elköltött batyus ebéd után a beregi Árpád-kori templomokat látogattuk meg.

★ ★ ★

Tágas tér

SZABÓ ANDRÁS (ESPERES, VANYARC)

„Tágas térre állítottad lábamat” – ujjong Dávid örvendezve, Isten szabadító munkáját megtapasztalva. Egészen konkrétan megfogalmazza örömeinek és istendicséretének okát: „Nem adtál ellenség kezébe.” (Zsolt 31,9) Ha a 2022-es évet megelőző időszakot újra átgondoljuk, akkor azt állapíthatjuk meg, hogy változó intenzitással támadott a covid nevű ellenség. Most már azt mondhatjuk, olyan volt, mint egy rossz álom, bár a kényszer új pozitív ötleteket is szült. Éreztük a szűkös tér nehézségeit. 2022 pedig ismét hasonlított a megszokott, „normális” életünkhöz. Azzal a többlettel végezhetjük dolgainkat, hogy az újból megnyíló lehetőségeket nem vettük természetesnek, hanem Isten ajándéka-ként fogtuk fel. A kiszabadulás, a tágas tér öröme ismét a mienk lehetett, itt Nógrádban is.

Az év elején, januárban szabadon megrendezhettük az imahetet. Ökumenikus közösségekben vagy akár szomszédos gyülekezetekkel is összefogva éltük át az igehallgatás és imádság örömeit. Hogyan is indulhatna jobban útjára az új év? Azután a szomszédos Ukrajnában február 24-én kitört háború árnyékot vetett az életünkre, félelmeivel és a béke reménységével beköltözött a gondolatainkba. Felébredt a felelősség is, lehetőségeink szerint gyülekezetileg és egyházmegyeileg is támogattuk a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye határon zajló menekültek között végzett megfeszített munkáját.

Március 8-án Salgótarjánban ünnepélyes keretek között új fázisába lépett a gyülekezetünket támogató Modern városok program. A teljes megyei és városi vezetés részvételével zajlott ünnepélyes megnyitón Fabiny Tamás püspök hirdette az Isten igéjét, hiszen csakis az Úr áldása teheti az örökkévalóság távlatában is hasznossá az emberi munkát.

Március 19-én mintegy 70 gyermek részvételével megyei hittanversenyt rendeztünk Vanyarcon. Az országos versenyre bejutott csapataink igen előkelő helyezeket szereztek meg a Hittudományi Egyetemen tartott országos versenyen is.

Áprilisban ötnapos konfirmációi tábort tartottunk Piliscsabán több gyülekezetünk fiataljainak részvételével. A hónap végén megyei ifjúsági napot tartottunk Szandavár-Terényben, novemberben pedig Nógrádon. Sorra jártuk a megyei várakat, rácsodálkozva Isten teremtő munkájára, a tágas tér szépségére.

Május végén sokan vettünk részt az óbudai egyházkerületi napon átélve az Istennel és keresztyén testvérekkel való újbóli találkozás örömeit. Egy hét múlva, pünkösdhétfőn a megyei énekkari találkozót is újra megtarthattuk Balassagyarmaton.

Június 15-e nagy ünnepe volt az ősgárdai gyülekezetnek, de az egész egyházmegyének is. Fabiny Tamás püspök lelkésszé szentelte Nagy Ádám teológust. A tény, a lelkésszentelés Nógrádban, mutatja az itteni gyülekezetek spirituális erejét, de még inkább dicséri az elhívó Úr munkáját.

Augusztus első hetében ismét volt egyházmegyei zenei tábor Vanyarcon. (2001-ben volt az első). Jó látni, hogy a zene és Isten igéje hogyan hat a fiatalokra. Augusztus 7-én megyei szabadtéri evangélikizáció volt Sámsonházán Győri Gábor esperes igehirdetésével, és a kiskőrösi Gospel Sasok zenei szolgálataival, akiket Lupták György esperes vezetett.

Szeptember 11-én áldást mondtunk a teljesen megújult mohorai evangélikus templomra (Mikszáth Kálmán és felesége Mauks Ilona házasságkötésének helyszínén). A hónap végén pedig örömmel vettünk részt a felemelő EPOT-találkozón Budapesten.

November 13-án a felsőpetényi gyülekezet megújult templomát és parókiáját szentelte fel Fabiny Tamás püspök személyesen is megismerve a gyülekezet vezetőségét, és áldást kérve a gyülekezet jövőjére.

A felsorolás természetesen nem teljes. Rengeteg gyülekezeti esemény, táborok, kirándulások, koncertek és egyéb alkalmak gazdagíthattak bennünket. Örültünk a tágas térnek, melyet Urunk adott nekünk. Övé legyen a dicsőség!

Túrmezei Erzsébet 110 – megemlékezés a szügyi gyülekezetben

Február 23.

Szügy – Túrmezei Erzsébetre, az evangélikus diakonissza és költőnő szolgálatára és életútjára emlékeztek születésének 110. évfordulóján. A példás életű, mélyen hívő diakonissza 1912. február 14-én született. Az alkalmon Torzsa Tamás lelkész felolvasta Túrmezei Erzsébet életútját, kiemelve a szügyi gyülekezeti kötődéseket. Sok személyes visszaemlékezés hangzott el az alkalmon. A hitelesítő alkalmat, szeretetvendégséggel és további írások, versek felolvasásával zárták.

Külső és belső építkezés Salgótarjánban és környékén

Március 8.

Salgótarján – A környezet templomainak és épületeinek megújulása régi vágya volt a helyi lutheránus közösségnek. Ez most megvalósulhat a Magyarország Kormánya és Salgótarján önkormányzata

közötti együttműködési megállapodás részeként a Modern városok program keretében 579 millió forintból. A fejlesztés érinti a salgótarjáni evangélikus templomot, az imaházat, a gyülekezeti termet és a lelkészlakást. Az 579 millió forintos támogatásból ezekenkívül a zagyvapálfalvai és a karancslapujtói evangélikus templom, valamint a ságújfalvai evangélikus imaház is megújul. A gyülekezet imaházában megtartott projektismertető alkalom kezdetén Horváth-Hegyi Ádám, a gyülekezet beosztott lelkésze rövid prezentáció keretében bemutatta a gyülekezet programjait. Az alkalmon Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke 1Kor 3,11 alapján hirdetett igét. Szabó András, a Nógrádi Egyházmegye esperese történelminek nevezte a fejlesztéseket, amelyek jelentőségükben szinte vetekszenek az épületek egykori megszületésével.

Határon átívelő pünködsi öröm

Június 6.

Sámsonháza – Már 2020-ban tervbe vették, hogy a gyülekezet meghívja a losonc-füleki testvérgyülekezet lelkészének, Ludovít Hroboňnak bátyját, Ján Hroboň püspököt egy ünnepi szolgálatra. A füleki magyar nyelvű, valamint a sámsonházai szlovák nyelvű szolgálatok csak rövid ideig kényszerültek leállításra, de a püspöklátogatás tervét a járvány miatt el kellett halasztani. Végül június 6-án, pünkösdhétfőn kerülhetett sor a szlovák püspök szolgálatára. Az ünnepi istentiszteleten négy lelkész szolgálhatott együtt: Ján Hroboň püspök, Ludovít Hroboň és Mária Hroboňová losonci lelkész házaspár, valamint Szttyéhlik Csaba, a sámsonházai gyülekezet lelkésze. Mind a szlovák, mind a magyar gyülekezeti tagok számára igazi pünködsi ünnep lehetett ez az úrvacsorai istentisztelet, mely után a helyi szlovák önkormányzattal közösen tarthatunk vendégséget a faluházban.

Kis közösség – Nagy találkozás

Június 20–24.

Pásztó – Huszonkét gyermek részvételével zajlott a napközis tábor. A hat és tizennégy év közti gyerekek a hét folyamán három, korosztályonként bontott csoportban ismerkedhettek meg életkoruknak megfelelő formában a napi történetekkel, melyek az *Életformáló találkozások Jézussal* című köré rendeződtek. A gyerekcsoportokat Lőrincz Lászlóné, a gyülekezet felügyelője és négy gyülekezeti tag, illetve Szttyéhlik Csaba lelkész vezették. A tartalmas beszélgetéseket követően a táborozók a témához kapcsolódó közös kézműves foglalkozásokon vehettek részt, így festhettek textiltáskát, kincsesládát és készíthettek agyagedényt is. A délutánokból a közös éneklés, mozgás, sportolás öröme sem maradt ki. A hét talán legemlékezetesebb eseménye a Pásztói Mentőállomás dolgozóinak látogatása volt, akik a táborban egy rohamkocsit mutattak be kívül-belül, és meséltek hivatásuk részleteiről. A sok áldással gazdagító hetet családi estével zárták.

Közösségben Krisztussal Budapesten

Július 4–9.

A sámsónházi és pásztói ifjúság tagjai közös táborozáson vettek részt. A nyolc fiatal Budapest szívében töltött együtt öt napot lelkészük, Szttyéhlik Csaba vezetésével, amely során programjaik a közösség témája köré szerveződtek. A lelki közösség és épülés alkalmai mellett a várost járva is számos lehetőség nyílt a hét témájának megélésére. Ellátogattak a Szent István-bazilikába, a budai várba, valamint az Evangélikus Múzeum kiállítását is megtekintették. A szabadulószoobai kaland szintén hozzájárult, hogy a közösségi gondolkodás és munka élményét gyakorlatban is megtapasztalhassák. A hét során a két gyülekezet ifjúsága valódi közösséggé formálódhatott, és a fiatalok új élményekkel, lelkileg is feltöltődve térhettek haza.

Tanévzárás és ifjúsági keresztény könyvtár Szügyben

Június 11.

Szügy – Keresztény ifjúsági énekek töltötték be a gyülekezeti házat, ahol megkezdődött a tanévzáró alkalom. A közelgő „szabadság” öröme nyitott és felszabadult hangulatot teremtett a gyerekek között. Megnézték a David Livingstone-ról szóló életrajzi rajzfilmet, majd közösen megbeszélték a misszionárius életének eseményeit, döntéseit, rámutatva Isten akaratára, a döntések következményeire és az áldásokra. Ezt követően az udvaron a közös sport- és kézműves-foglalkozással folytatódott az együttlét. Ezen az alkalmon nyílt meg a gyülekezet keresztény ifjúsági könyvtára is, amely a gyülekezeti házban kapott helyet.

Nyári élmények Krisztussal

Augusztus 5–6.

Sámsónháza – Ifjúsági és családi napokon a gyülekezet minden korosztályának részvételével épülhetett tovább a testvéri közösség a templom falain

kívül is. A családos nap programját Lóczy Tibor előadása és az azt követő beszélgetés tette még színesebbé és tartalmasabbá. A téma gerincét a szlovákiai magyarság körében végzett misszió adta, melyben a gyülekezet is aktív szerepet vállal. Másnap Sámsonháza adhatott otthont a Nógrádi Evangélikus Egyházmege evangelizációjának.

Világosság gyermekei

(Re)evangelizációt tartottak a Nógrádi Egyházmegeben Augusztus 7.

Sámsonháza – A helyiek háromnapos gyülekezeti hétvégét szerveztek, amelynek utolsó napján rendezték meg az egyházmegei evangelizációt. A parókia és a gyülekezeti terem melletti árnyékos

színpadot erre a rendezvénysorozatra újították fel, remek helyet biztosítva a megjelent közel kétszáz vendég számára. A heti ige (Ef 5,8–9) alapján született meg az alkalom fő üzenete, mottója: világosság gyermekei. Az ige hirdetés szolgálatát Győri Gábor nyugalmazott esperes végezte. A gazdag lelki tartalmat a kiskőrösi Gospel Sasok szolgálata fogta közre, akik az ige hirdetés előtt és után hangszerrel kísért énekszóval, bibliai versekkel és bizonyosságtételekkel léptek fel. A Lupták György nyugalmazott esperes vezette kórus kétszázötven kilométert utazott, hogy vidámságot, frissességet, igei muníciót hozzon a nógrádi faluba. A délután folyamán külön foglalkozást tartottunk a gyermekeknek, sokat énekelünk, úrvacsorai közösségben vetünk részt, és a nap végén szeretetvendégség keretében maradhattunk még együtt.

Szeret az Úr

Kerek évfordulókra emlékezett a salgótarjáni gyülekezet Augusztus 21.

Salgótarján – A százötven éve megalakult gyülekezetért és a száznegyven éve felszentelt templomért adtak hálát Istennek a salgótarjániak. Az ünnepi istentiszteleten Szabó András esperes prédikált, majd Koncz István egyházmegei, Patakfalvi Zoltán jelenlegi és Kukely György korábbi egyházközségi felügyelők köszöntötték az ünnepelőket. A gyülekezet korábbi lelkészei, Deme Károly és Balicza Iván írásban üdvözölték a szép számmal megjelent testvéreket. Az elmúlt másfél évszázadról Horváth-Hegy Ádám, a gyülekezet jelenlegi lelkésze készített vetített képes történeti összeállítást. Az istentiszteleti együttlét úrvacsorával zárult, majd a közösség tagjai által készített közös ebédre, szeretetvendégségre került sor. A délután folyamán a háttérzenét az Akkord fúvós kiségyüttes adta, gyülekezetünk énekkara pedig az istentiszteleten szolgált.

Egy kis gyülekezet kettős nagy ünnepe Szeptember 11.

Mohora – A Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-től kapott pályázati forrásból szeptember elejére elkészült a templom tetőfelújítása. A felújítási munkákban azonban nemcsak a tető, hanem az egész templom megszépülhetett, és az épület új szint is kapott az egyházmegye, a gyülekezeti tagok, a mohorai önkormányzat és helyi lakosok támogatásának segítségével. A gyülekezet az erejét meghaladó felújítás befejezéséért a 147. templomszentelési emlékűnnepen adott hálát. Szabó András esperes Salamon templomszentelési imádsága (1Kir 8,22–30) alapján hirdette az ígét. Torzsa Tamás gyülekezeti lelkész a liturgiai szolgálatot követően köszöntötte az egybegyűlteket. Ipolyi Károly plébános az ökumenéj jegyében üdvözölte a gyülekezetet, hangsúlyozva a helyi római katolikus felekezettel való testvéri jó kapcsolatot. Balla Mihály országgyűlési képviselő jelenlétével járult hozzá a gyülekezet ünnepéhez. Gulyás Géza mohorai polgármester a község elöljárójaként is minden segítséget biztosított az ünnepség és az azt követő szeretetvendégség megtartásához. Koczúr István vállalkozó, szügyi gyülekezeti tag munkája nyomán lett a kis templom Mohora ékszerdobozává.

Személyes kötődések és költemények tanúságával

52 *Túrmezei Erzsébet diakonissza költőnőről tartottak megemlékezést Balassagyarmaton*
Október 16.

Balassagyarmat – A Fébé Evangélikus Diakóniai Egyesület idén több helyszínen is megünnepelte Túrmezei Erzsébet születésének százötödik évfordulóját. Október 16-án Balassagyarmaton idézték fel ünnepi istentisztelet, koszorúzás és történeti előadás során még élő tanúk jelenlétében a helyi

kötődésű diakonissza költőnő életének eseményeit. A gyülekezeti istentiszteleten Gregersen-Labossa György hirdette az ígét 1Jn 3,18–24 alapján. Erzsébet testvér rövid életrajzát a róla elnevezett helyi bentlakásos evangélikus diakóniai intézmény egyik lakója, Cservenákné Annus néni ismertette, aki kislánykorában gyakran találkozott a diakonissza költővel, aki szüleivel baráti kapcsolatot ápolt. Az ünnepséget követően a gyülekezeti teremben tartott szeretetvendégségen Kondor Boglárka doktorandusz tartott előadást a magyarországi evangélikus diakonisszák történetéről, majd Gregersen-Labossa György ismertette az egyesület életében végbe ment változásokat és a jövőbeni terveket a diakónusképzésről, a gyülekezeti diakónia támogatásáról, valamint egy újonnan szerveződő lelki közösség reményéről.

Reformációi asztali beszélgetések a szügyi gyülekezetben

Október 30.

Szügy – A reformáció ünnepének előestéjén újszerű program és gazdagon megterített asztalok vártak mindazokra, akik elfogadták a meghívást a reformációi asztali beszélgetésekre. Torzsa Tamás gyülekezeti lelkész az alkalom elején ismertette Luther Márton életútját a reformáció előzményeire külön is kitérve. Luther Mártont írásai alapján mint vívódó és kereső embert mutatta be. Hosszabb-rövidebb részleteket olvasott fel, amelyek között

lehetőség volt a hozzászólásra, az értelmezésre és az egyéni kérdések megválaszolására is. Sok érdekes, új ismeretre és életrajzi adalékra is szert tehetett a közösség. Az alkalom szeretetvendégséggel és további beszélgetésekkel zárult.

Ádventre hangolni

Pásztó – Koncertsorozattal is hangolódhattak az ünnepekre ádventben a gyülekezet tagjai. A Rajeczky Benjamin Zeneiskola növendékeinek ádventi koncertje az elmúlt évek során már hagyománnyá vált a pásztói gyülekezet életében. A zeneiskolás gyerekek a Rozmaring népdalkörrel közösen előadott meghitt és színvonalas műsorát örömmel hallgatta idén is a gyülekezet és a város érdeklődő közössége. A templom adott otthont idén a Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei kórusok találkozójának és hangversenyének, amelyen különböző életkorú és zenei stílust képviselő énekkarok éltek át a közös zenélés és éneklés örömteli élményét a hallgatóság nagy örömeire. December 22-én Pitti Katalin operaénekes művésznő koncertjén vehetett részt a szép számú érdeklődő a pásztói templomban. A műsorban ádventi és karácsonyi ihletésű zeneművek válogatását hallgathatta meg a közönség. A dallamok sok érdeklődőt csábítottak be a templomba, ahol az ige is megszólalt a két zenei alkalom elején Sztyéhlik Csaba lelkész közvetítésével, így válhattak ezek az alkalmak a missziói szolgálattá.

Várfoglaló nógrádi ifjak

Várfoglalás címen egyházmegyei ifjúsági találkozó sorozat indult a Nógrádi Evangélikus Egyházmegyében. A találkozók egy-egy nógrádi várhoz kirándultak el, majd egy környező gyülekezetet látogattak meg a fiatalok. Április 30-án a fiatalok Szanda várát hódították meg, majd a terényi gyülekezet vendégszeretettel élvezték. Áhítatot tartott Szabó András esperes. November 5-én Nógrád várából

tekinthettek körbe, majd a nógrádi gyülekezetben várták őket ebéddel, játékkal, énekléssel. Koncertet adott a Füge Jam, a beszélgetést Viktor Máté nógrádi egyházmegyei teológushallgató vezette, az áhítatot Járja Krisztina szintén nógrádi egyházmegyei teológushallgató tartotta.

Galgagutai események

Galgaguta – Virágvasárnap Fabiny Tamás püspök látogatta meg a gyülekezetet, és hirdette Isten igéjét. Ezt követően húsvét ünnepén először volt hajnali istentisztelet, ami nagy lelki feltöltődést jelentett a résztvevőknek. Húsvét ünnepe utáni első vasárnap, a népviselet napján pedig a gyülekezet több tagja viseletben vett részt az istentiszteleten. Májusban a gyülekezet fiataljai első alkalommal indultak az evangélikus bábfesztiválra, ahol a legjobb feltörekvők címet nyerték el. Június 4-én gyülekezeti kirándulást szerveztek a budai várba. Ősszel felelevenítették a gyülekezet régi szokását, amikor visszahozták minden hónap utolsó vasárnapján a szeretetvendégséget, amelyet a születésnaposok köszöntésével is összekötnek. Havi rendszerességgel tartottak nordic walking botokkal gyülekezeti sétákat a környező erdőkben. Új, havi alkalom a Beszéljésték, ahol a középgeneráció gyűlhet össze etikai témákról beszélgetni. Az istentiszteleteken rendszeresen részt vevő gyermekek létszámának köszönhetően a havi családi istentisztelet mellett alkalmanként gyermekbibliakört is tartanak.

Intézményeink híreiből

Diakónia

Szeretve szolgálni – ünnep Húvösvölgyben

Állandó kiállítás nyílt a diakonisszák életéről
November 20.

54

Budapest-Pesthidegkút – Kettős ünnepre gyűltek össze a hívek Örök élet vasárnapján Húvösvölgyben: a Sztehlo Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat Sarepta Otthonának kápolnájában istentisztelet keretében zárták le a Túrmezei Erzsébet-emlék-évet. Az liturgiát Gregersen-Labossa György, aki

egy személyben a Fébé Egyesület elnöke, a szeretet-szolgálat intézményi lelkésze és a Magyarországi Evangélikus Egyház Diakóniai Bizottságának elnöke végezte. Az alkalmon Fabiny Tamás elnök-püspök hirdette Isten igéjét. Hangsúlyozta, hogy az a gondolat, miszerint az ember élet és halál ura lehet csak akkor változhat meg, ha Istent visszaengedjük az őt megillető helyre. A visszatérő, dicsőséges Jézus el tudja venni a szenvedést, gyógyulást tud adni a betegeknek, mégpedig nem alkalmi, hanem örök gyógyulást. Christa Schrauf, a Kaiserswerthi Diakonissza-anyaházak Szövetségének ügyvezetője rövid köszöntőjében arról beszélt, hogy a Jézus által gyakorolt felebaráti szeretetre napjainkban nagyobb szükség van, mint bármikor. Az istentisztelet után Görög Zoltánné, a Fébé Egyesület elnökségi tagja és Gregersen-Labossa György megkoszorúzták az egykori anyaház épületének emléktábláit, majd megnyitották a *Szeretve szolgálni* című kiállítást, amely a diakonisszák történetét mutatja be. A tárlat kapcsán elsőként Túrmezei Erzsébet jó barátja, Gertrud Heublein berlini diakonissza testvér szólt az egybegyűltekhez személyes történeteken keresztül engedve betekintést Túrmezei Erzsébet szolgálatába. Harmati Béla László, az Evangélikus Országos Múzeum vezetője kiemelte, hogy a kiállítás nemcsak a múltról szól,

hanem a jövő felé is mutat. A múzeum munkatársa Kondor Boglárka – aki a diakonisszák életéből írja doktori disszertációját – a kiállítás mottójáról szólva diakonisszák és a felkaroltak közötti kölcsönös szeretet jelentőségéről beszélt.

Gyülekezeti és intézményi ádvent a Sztehlóban

December 2.

Dunakeszi – Az ádventi időszakban a dunakeszi Sztehlo Gábor Evangélikus Diakóniai Központban szolgált fúvós zenével az a Budapesti Evangélikus Rézfúvós Együttes, akik az országos presbiter-találkozó résztvevőit is üdvözlötték a nap kezdetén. Az este zenei részét Johann Gyula vezette, igei gondolatokkal Petriné Chikán Katalin intézményi lelkesítő szolgált. Gyülekezeti tagok, intézményi lakók és dolgozók találkozója volt ez az alkalom, amelyen minden ülőhely elkelt a kápolnát körülvevő aulában. A fogyatékkal élő és az idős lakók számára különösen is kedves volt ez az este, mert több muzsikus is ismerős volt számukra, mivel többen rendszeres diakóniai szolgálatot is ellátnak közöttük. Kedves, vidám dallamok is felcsendültek, és koráléneklésre is sor került, melyre a lakók már korábban készültek. Soha ilyen biztosan, hangosan és tisztán nem hangzott még evangélikus ének az intézmény falai között.

Képek az alberti Káldy Zoltán Szeretetotthon életéből

Alberti – Az Alberti Evangélikus Egyházközség Káldy Zoltán Szeretetotthona 2022 októberében ünnepelte fennállásának 80. évfordulóját. E jeles alkalmon túlmenően egész évben igyekeztek programokkal, rendezvényekkel színesíteni a gondozottak mindennapjait. Míg a január és február eseményeit megghiúsította a világjárvány, márciusban már a korlátozások feloldásával jó egészségben köszönthették az időseket nőnap alkalmából. Május elsején anyák napján egy operett-gálaműsor örvendeztette meg a lakókat. Júniusban nyárköszöntő ünnepséggel nyitották meg a meleg hónapokat. Augusztus 14-én a Szeretetotthon működésének 80. évfordulójának alkalmából zenés gálaműsor keretében ünnepeltek az otthon kertjében a vendégekkel és hozzátartozókkal. A műsort Revuczky Katalin szervezte, s áldozatos munkájának eredményeként a Szeretetotthon még adományokhoz is jutott. Augusztusban az államalapítás ünnepére is emlékeztünk a már szokássá vált új kenyér megáldásával, felszeletelésével. Szeptember 17-én a szüreti felvonulás állomásaként megvendégelték a felvonulókat egy kis pogácsával. Október 2-án néhány lakó részt vett a gyülekezet istentiszteletén, ahol egy kis műsorral készülve szolgáltak az idősek napja alkalmából. Október 18-án az Alberti Evangélikus Egyházközség Óvodájának nagycsoportos gyermekei látogatták meg a Szeretetotthont, és műsorral köszöntötték a gondozottakat. Október 23-án a lakókkal közösen emlékeztek meg az 1956-os eseményekről. A szüreti időszak zárását méltóképpen szüreti bál megrendezésével ünnepelték október 27-én. Decemberben a Mikulás is járt a lakóknál. Karácsonykor ünnepséggel, ajándékokkal kedveskedtek a gondozottaknak.

A könyvtár a teljességet és az örök rendet tükrözi

Megújult az Evangélikus Hittudományi Egyetem könyvtára
Február 8.

Budapest – Mind külsőben, mind szolgáltatásai terén megújult az Evangélikus Hittudományi Egyetem könyvtára. Olvasói tere az országban másodikként ezentúl a nap huszonnégy órájában várja az olvasókat. A megnyitón Csepregi Zoltán rektor köszöntötte a megjelenteket, majd Szemerei János püspök igeszolgálatában a bizalomról beszélt. H. Hubert Gabriella, az Evangélikus Országos Gyűjtemény igazgatója az evangélikus könyvtár és az egyetem könyvtára közötti, évtizedek óta tartó, szoros együttműködést hangsúlyozta. Monok István, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtárának főigazgatója az egyensúlyról beszélt, amelyet egy jó könyvtár a digitális és a fizikai világ között meg tud teremteni. A megnyitó végén Mészáros Kornélia, a könyvtár vezetője ismertette azt a rengeteg zajjal és porral járó tevékenységet, amelynek végén megújult a könyvtár olvasótere, valamint a képernyők előtt végzett sok-sok munkát, amely segítségével felfrissült az intézmény informatikai rendszere.

Összegyűltek a pedagógusok

Szarvason találkoztak az evangélikus pedagógusok
Június 29 – július 1.

Szarvas – Két esztendőben is elmaradt, 2019 után azonban idén újra megrendezték a nyári evangélikus pedagógusakadémiát. Az Evangélikus Pedagógiai Intézet, valamint a két helyi intézmény, a Benka Gyula Evangélikus Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskola, Óvoda és Alapfokú Művészeti Iskola és a Vajda Péter Evangélikus Gimnázium társszervezésében megvalósult találkozón a vendégfogadókkal együtt majdnem háromszáz óvodapedagógus, általános és középiskolai tanár, intézményvezető, iskolalelkész és a nevelést-oktatást segítő kolléga volt együtt. Plenáris előadást tartott Fabiny Tamás elnök-püspök, Varga Márta, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodája Nevelési és Oktatási Osztályának vezetője, valamint Lénárt Viktor lelkész. Az első este különleges kulturális programja a Tessedik Sámuel lelkész életét bemutató, *Akácember* című musical megtekintése volt. A második nap került sor az egyik legjobban várt eseményre, a díjátadóra. 2022-ben Az Év Óvodapedagógusa díjat Csernusné Samu Edit (Szarvas – Benka, igazgatóhelyettes) kapta. Az Év Tanítója díj kitüntetettje Rébbné Bartha Zsuzsanna (Aszód – Petőfi) lett. Az Év Tanára díjat Beluzsárné Torkos Erzsébetnek (Miskolc – Kossuth, tagintézmény-vezető), és Szentpáli Csabának (Sopron – Eötvös, igazgatóhelyettes) ítelték oda. Ez évben az Arany Lélek díjat Valentinyi Mária (Mezőberény – Petőfi, tanítónő), valamint Sándor-Kerestély Ferenc (Békéscsaba – Szeberényi, tanár) kapta. A harmadik napon a pedagógustalálkozó záró istentiszteletét az Ótemplomban Kondor Péter püspök tartotta Mk 5,22–34 alapján.

Új a ház, hagyományos a szellemiség

Felavatták a Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon új épületét

Szeptember 16.

Budapest – Megnyitotta kapuit a Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon új, százhusz férőhelyes épülete a főváros XI. kerületében, a Magyarországi Egyházak Ökumenikus Tanácsa székházának telkén. Az ünnep a tradíciónak megfelelően a kulcsok átadásával-átvételével vette kezdetét. A kulcsot előbb az épületet tervező Benczúr László Ybl-díjas építész és Holman Attila, a kivitelező Confector Kft. vezetője nyújtotta át Fabiny Tamásnak, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspökének, aki aztán Barthel-Rúzsa Zsolt intézményvezetőnek adta tovább. Az alkalmon ígét hirdető Fabiny Tamás az intézmény küldetéséről szólva rámutatott: a Luther Otthonban elkötelezett keresztyéneket képeznek, akikre nagy szüksége van a világnak. Köszöntőt mondott Prőhle Gergely egyházunk országos felügyelője, aki köszönetet mondott mindazoknak, akik a tervet kezdettől fogva támogatták. Gulyás Gergely miniszterelnökséget vezető miniszter pedig kifejezte, hogy őszintén bízik abban, hogy az itt kialakuló közösség meghatározó lesz az evangélikus egyház életében, csakúgy, mint a közéletben és az élet számos más területén.

Az új igazgató is templomépítő ősök leszármazottja

Intézményvezetőt iktattak a nyíregyházi evangélikus gimnáziumban

Augusztus 31.

Nyíregyháza – Beiktatta hivatalába Fabiny Tamás püspök a gimnázium új igazgatóját, Morauszky Tamást. Az istentisztelet liturgiájában Fabiny Tamás mellett Zsarnai Krisztián, a Hajdú-Szabolcsi Evangélikus Egyházmegye esperese, valamint a gimnázium iskolalelkésze, Bozorády Ildikó is közreműködött. A püspök 2Tim 1,12 alapján hirdette Isten ígétjét, és kiemelte, hogy az egyház igazi kincse Jézus Krisztus evangéliuma, amely arra kötelez bennünket, hogy ma is meg tudjunk újulni. Megható pillanat volt, amikor a beiktatott igazgató az oltárhoz térdelve áldást kapott életére és szolgálataira. A kántori, valamint zenei szolgálatban az iskola diákjai vettek részt. Az istentisztelet után az új igazgató, Morauszky Tamás köszöntése következett, akinek megbízatásához a lelkészek mellett kollégái, a testvérintézmények képviselői és a város vezetése kívánt erőt és áldást. A köszöntések sorát a nyugdíjba vonuló igazgató, Babicz Gyöngyi zárta, akinek közel két és fél évtizedes munkája alatt számtalan beruházás és korszerűsítés történt, a patinás épület kívülről teljes egészében megújult, gyülekezeti felügyelőként pedig a gimnázium és az egyházközség szoros kapcsolatát is erősítette.

Országos Gyűjtemény

Írószobából egyházi gyűjteménybe

Megnyitotta kapuit az Esterházy Péter és Gitta Könyvtár
Január 21.

Budapest – A magyar kultúra napjához kapcsolódva avatták fel egyházunk országos központjának épületében az Esterházy Péter és Gitta Könyvtárat. A nagy értékű kollekciónak az Emberi Erőforrások Minisztériumának támogatásával kerülhetett új helyére. Mint az Evangélikus Országos Gyűjtemény különgyűjteménye a kutatók és a nagyközönség számára is nyitva áll – emellett találkozási pont és izgalmas közösségi tér is egyben, amelyben igazi kuriózumokra is lelhet a látogató. Prőhle Gergely a köszöntőjében köszönetet mondott a családnak, az Evangélikus Országos Gyűjtemény munkatársainak, Balázs Gergely és Gyula építészeknek – és külön is azoknak, akik a meghirdetett felhívásra már beküldték, nekik milyen dedikációt írt egy-egy könyvbe Esterházy Péter. A megnyitóünnepségen Gryllus Dorka és Simon Kornél színművészek Esterházy-művekből olvastak fel részleteket, és felcsendült Haydn D-dúr vonósnégyeséből három tétel is. *„Egy találkozásuk alkalmával 2019-ben vette fel Esterházy Gitta dr. Fabiny Tamásnak a kérdést, hogy egyházunk befogadná-e a 2016-ban elhunyt író könyvtárát. Az egyházi elnökség és az Evangélikus Országos Gyűjtemény megtiszteltetésként értékelte ezt a bizalmat, és felmérve a lehetőségeket, örömmel mondhattuk: a kért feltételek teljesíthetők.”* – árulta el a háttér H. Hubert Gabriella, a gyűjtemény igazgatója. Az Esterházy házaspár tizenkétezer-száztizennyolc kötetes könyvtára közel négyszáz dobozban érkezett meg a Budapest

VIII. kerületi Szentkirályi utcába, egyházunk országos központjának épületébe. A gyűjtemény feldolgozásában az Evangélikus Országos Gyűjtemény igazgatója mellett Balogh Kriszta könyvtárvezető és Zászkaliczky Zsuzsanna kurátor vett részt, az immár egy éve tartó háttérmunkát Németh Katalin és Ravasz Ildikó könyvtáros végezte.

Mennyei és földi kincsek hirdetői

Átadták a Prónay Sándor-díjat

November 12.

Budapest – Egyháztörténeti jelentőségű eseményhez méltó módon, ünnepi keretek között adták át a Magyarországi Evangélikus Egyház egyik legmagasabb kitüntetését, a Prónay Sándor-díjat a Luther Otthon – Evangélikus Diákothon épületében. A díjat az Országos Gyűjtemény munkatársai vehették át. A báró Prónay Sándor aransarkantyús lovagra, királyi kamarásra, korábbi egyetemes felügyelőre emlékeztető díj olyan világi személynek vagy intézménynek ítélhető, aki/amely kiemelkedő szellemi vagy anyagi támogatással áll

a Magyarországi Evangélikus Egyház mellett. A laudációt mondó Próhle Gergely országos felügyelő a két évszázados múltra visszatekintő, felbecsülhetetlen értékeket őrző gyűjtemény munkatársainak szerteágazó értékőrző tevékenységét és az integráció szép példáját húzta alá méltatásában. Az EOGY-ot az evangélikus levéltár (alapítás éve: 1812), könyvtár (1921) és múzeum (1979) integrálásával egyházunk 2017-ben, a lutheri reformáció kezdetének ötszáz éves évfordulóján alapította. A gyűjtemény első igazgatója, H. Hubert Gabriella munkatársaival együtt múlhatatlan érdemeket szerzett a gyűjteményi munka magas szintű végzése, a megőrzés, a feldolgozás, a korszerű bemutatás, az egyház intézményeivel való folyamatos, illetve projektszerű együttműködés terén. A 2019-ben újraindított *Evangélikus Gyűjteményi Kiadványok*

című sorozat és az Esterházy Péter halála után az egyház tulajdonába került könyvtár feldolgozása és látogathatóvá tétele csak két elem a példaértékű megvalósulások sorából. A díjat a gyűjtemény idén megválasztott igazgatója, Lackner Pál és Zászkaliczky Zsuzsanna igazgatóhelyettes vette át. Az idén nyugdíjba vonult H. Hubert Gabriella családi kötelezettsége miatt nem lehetett jelen. Köszönőszavaiban Lackner Pál így fogalmazott: „*Felmerülhet a kérdés: a hegyi beszéd passzusával – »Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön...« (Mt 6,19) – hogyan hozható össze a gyűjteményi munkánk. A válasz nagyon egyszerű: ezek azért vannak, arra használjuk, és azért őrizzük őket, hogy a mennyei kincseket hozzuk előtérbe, tegyük mindenki számára megragadhatóvá, és jelezzék azt az utat, amin megyünk.*”

Konferenciák és lelkigyakorlatok

A tudomány és a hit szolgálatában

Díszdoktorokat avattak az Evangélikus Hittudományi Egyetemen

Április 29.

Budapest – Akadémiai napot tartottak április 29-én az Evangélikus Hittudományi Egyetemen. Az evangélikus identitás teológiai és aktuális szempontjairól beszélt előadásában – Csepregi Zoltán, az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) rektorának és Fabiny Tamás elnök-püspöknek a köszöntője után – Carsten Rentzing. Az előadó kitért a testvérszeretet fogalmára, rámutatva, hogy keresztényként nem mehetünk el mások sorsa mellett. Értelmezésében ez nemcsak a szolidaritást, hanem a missziói parancs szerinti odafordulást is jelenti. *A Genézreti-tó és a szomszédos Galilea*

Jézus korában címmel tartott előadást Wolfgang Zwickel professzor. A neves régész bemutatta többek között a Tibériásban, Kapernaumban, Magdalában végzett ásatásokat, régészeti leletek segítségével hasonlította össze a Jézus korabeli és a jelenleg látható izraeli tájat. Az előadások után az ünnepélyes díszdoktoravatás következett. Bodó Sára református lelkész, gyakorlati teológus, illetve Fehér Károly és Hans Kratzert evangélikus lelkészek vehettek át díszdoktori oklevelet. Bodó Sára *A életre bátorító katechézis valláslelektani szempontjai* című székfoglaló előadásában a katechézis aktuális kérdését állította középpontba. *A lelkész mint teológus – néhány személyes megjegyzés* címmel tartott székfoglaló előadást Hans Kratzert. A heidelbergi nyugalmazott lelkész rámutatott, hogy a teológia a kezdetektől párbeszédben áll a mindenkori szellemi, politikai és világnézeti irányzatokkal. Teszi ezt azért, hogy „megválaszolhassuk a hit kérdését”- mondta.

Isten munkatársai vagyunk!

Munkaévkezdő lelkészkonferencia az Északi Egyházkerületben

Augusztus 22–25.

Közös évkezdésre gyűltek össze az Északi Evangélikus Egyházkerület lelkészei augusztus 22–25. között Balatonszárszón, az Andorka Rudolf Evangé-

likus Konferencia- és Missziói Otthonban. A hivatás-gondozó céllal szervezett konferencián elhangzott előadások és beszélgetések a lelkészi elhívás megerősítését célozták, de az aktuális társadalmi helyzet egyházra gyakorolt hatásairól és az előttünk álló munkaévről is szó esett.

A Fabiny Tamás püspök és Johann Gyula lelkész vezette plenáris nyitóalkalmat személyes beszélgetések követték, amelyek folyamán a résztvevők megoszthatták egymással szolgálatuk örömeit és nehézségeit, majd csoportbeszélgetésekben folytatódott a közös gondolkodás a lelkészi szolgálatra kapott elhívásról. Németh Mihály maglódi lelkész áhítatát követően a konferencia első napja egyházvezetői fórummal zárult, amelyen Fabiny Tamás püspök és Fábri György egyházkerületi felügyelő vezetésével az energiaválságról és a közelgő népszámlálásról folyt a beszélgetés.

A konferencia második napja Barbara Lötsch áhítatával vette kezdetét, majd négy, különböző szolgálati területen tevékenykedő lelkész rövid impulzusreflexiója vitte tovább a szolgálatról való közös gondolkodás irányvonalát. Sághy Balázs gyülekezeti lelkészként, Pethő Judit iskolalelkészként, Keczkó Pál a hatodéves teológusok mentora-ként és Szilák-Túri Krisztina diakóniai lelkészként idézte fel elhívásának történetét. A délelőtt további részében Járay Márton református lelkész, a Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetének egyetemi tanársegédje beszélt az egyházunkban folyó lelkész kutatás eredményeiről. A délután folyamán Krámer György országosiroda-igazgató a lelkészutánpótlás kérdéséről tartott felvezető előadást, amelyet a lelkészi kar beszélgetése követett. A konferencia második napja Nagy Szabolcs budahegyvidéki beosztott lelkész áhítatával zárult.

A konferencia zárásaként úrvacsorás istentiszteletet tartottak, amelyen Fabiny Tamás püspök hirdetett ígét.

Három nap az északi teológushallgatókkal

Északi Egyházkerülethez tartozó teológushallgatók csendes hétvégéje

Szeptember 1–3.

Piliscsaba – Élményekben gazdag három napot tölthettek el az Evangélikus Hittudományi Egyetem Északi Egyházkerülethez tartozó hallgatói Fabiny Tamás püspök, Réz-Nagy Zoltán egyetemi lelkész és Kézdy Péter helyi gyülekezeti lelkész vezetésével. A találkozó fő témája a tanítványság volt. Az áhítatokban egy-egy tanítványról esett szó, indulásukról, útjukról Jézussal. Az első napon a Sztello Gábor Evangélikus Szeretetszolgálat piliscsabai Siló Társas Lakóotthon és Önálló Élet Központjába látogattak el, este pedig Kézdy Péter tartott ismertetőt Andorka Eszterről. Második nap délelőtt a Holdvirág-árokba kirándultak, majd a délután bibliodráma keretei között elevenítették meg Mária és Márta történetét. A zárónap reggelén meglátogatták a már épülő, új piliscsabai templomot, utána úrvacsorás istentiszteleten vettek részt.

Tanítványok lehetünk!

Több mint másfél ezren voltak az evangélikus presbiterek országos találkozásán

Szeptember 24.

Budapest – Gyülekezetek és intézmények vezetői, illetve munkatársai számára rendezett konferenciát a Hungexpo C pavilonjában a Magyarországi Evangélikus Egyház. Az evangélikus presbiterek országos találkozásán (EPOT) összesen ezerhat-százán merítették erőt további szolgálatukhoz abból, hogy Jézus elfogadta és elhívta őket, és az ő tanítványai lehetnek. A Johann Gyula vezette Budapesti Evangélikus Rézfűvósok köszöntötték az érkezőket, akik aztán a hivatalos megnyitó előtt Bence Gábor egyházzenésznek, az Evangélikus Kántorképző Intézet igazgatójának vezetésével közös énekléssel hangolódtak az egész napos

együttlétre. A jelenlévőket a nap házigazdái: Zászkaliczky Anna Eszter kommunikációs referens és Mészáros Tamás, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület felügyelője, az alkalom egyik főszervezője üdvözölték.

Próhle Gergely országos felügyelő köszöntője után Hafenscher Károly bibliatanulmánya következett, melynek témáját a néhány napon belül elkezdődő népszámlálás adta. Az ehhez kapcsolódó panelbeszélgetésben Szlaukó-Bobál Orsolya ceglédi lelkész két lelkipásztort (Deák Lászlót Kispestről és Kovács Viktort Ajkáról), illetve két gyülekezeti felügyelőt (Ratkay Dorottya hitoktatót, vallásszociológust Gyomárról és Pesti Fruzsina jogászt Legéndről) kérdezett, többek között arról, véleményük szerint kik vallhatják magukat evangélikusnak a népszámláláson.

A délutáni programban összesen öt szekcióban egy-egy „felszólításon” gondolkodtak közösen a résztvevők. Szabóné Mátrai Marianna és Sefcsik Zoltán vezetésével a „*Merítsünk spirituális forrásokból!*” -témát, Pángyánszky Ágnes és Koczor Tamás segítségével a „*Tanuljuk a Krisztust!*” -gondolatot járták körbe. Fábri György és ifj. Zászkaliczky Pál szekciója az *Éljük meg a hitünket!*, Mesterházy Balázs és Heinczinger Orsolya foglalkozása a *Működünk együtt, mint egy test tagjai!*, Szabó B. András és Pongráczné Győri Boglárka csoportja a *Látni, látszani, láttatni!* címet viselte. A szünetben a lehetőségek piaca révén egyházunk különféle intézményeinek, szolgálatainak gazdag kínálatával ismerkedhettek a jelenlévők.

Az EPOT záró istentiszteletének liturgiájában Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke és Korányi András, a Déli Egyházkerület püspökhelyettese működött közre. Az énekek a fóti Evangélikus Kántorképző Intézet Mandák kórusának (karnagy: Kertész Péter és Kretz István) és Bence Gábornak a kántori szolgálatával szolgáltak meg. A prédikáció alapjául az ötezer ember megvendégelésének története (Mk 6,30–44) szolgált. Fabiny Tamás elnök-püspöknek, az Északi Egyházkerület lelkészi vezetőjének igehirdetését

Végh Lajos képzőművész homokanimációja és Pózsár Eszter előadóművész szaxofon-, illetve fuvola-játéka gazdagította.

Az úrvacsorával zárult alkalom végén a megérdemelt köszönet szavait tolmácsolták az EPOT kezdeményezőinek és „motorjainak”: Gáncs Péter nyugalmazott püspöknek és Mészáros Tamás egyházkerületi felügyelőnek. Ugyanígy nagy tapsot kapott Tornay András gyülekezeti referens, az EPOT főszervezője is.

Tevékeny részvétel a közösségben

Október 21.

Pannonhalma – Nagyszabású nemzetközi ökumenikus konferenciát rendeztek *Tevékeny részvétel a közösségben – Ökumenikus tapasztalatcsere a szinodalitás lehetőségeiről* címmel Pannonhalmán. A meghívott előadók között volt mások mellett Mario Grech bíboros, a püspöki szinódus főtitkára; Musa Panti Filibus nigériai evangélikus érsek, a Lutheránus Világszövetség elnöke; Job Getcha pisi-diai ortodox metropolita, a Konstantinápolyi Egyetemes Patriarchátusnak az Egyházak Ökumenikus Tanácsához delegált állandó küldöttségének vezetője és Alois Löser, a taizéi közösség perjele. A hazai testvéregyházak – így a Magyarországi Evangélikus Egyház is – a legmagasabb szinten képviseltették magukat. Musa Panti Filibus evangélikus érsek szerint a szinodalitás egy konstitutív egyházi út, hogy Isten szemével és szívével lássuk a valóságot, és kövessük Jézus Krisztust. Négy alapvetése van: az apostoli tanítás, a közösség, a kenyér megtörése és az ima. A Lutheránus Világszövetség elnöke történelmi távlatokat vázoló előadásában a szinodalitás, a kollegialitás és a konciliaritás (olyan egyházkép, mely szerint az egyház legfőbb hatalmi szerve az egyetemes zsinat) fogalmait magyarázta. A délutáni szekció egyik előadásában Csermely Péter evangélikus lelkész, biokémikus, hálózatkutató, akadémikus a biológia területén használt hálózat-

fogalmat mutatta be, hiszen a hálózatosság az egész teremtett világban, így az egyház életében is érvényesül. A kerekasztal-beszélgetés során Görfői Tibor teológus, egyetemi docens egyebek mellett arról is kérdezte a beszélgetőpartnereket, hogyan jellemeznék azt az új helyzetet, melyre a szinodalitás a válasz. Grech bíboros kiemelte: a szentatya szerint a szinodalitás az egyház építő-eleme, vagy szinodálissá válik az egyház, vagy nincs jövője. Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke arról beszélt, hogy az ökumenizmus hozzátartozik a szinodális egyházhoz, és úton vagyunk a látható egység felé. Job Getcha említette, hogy már az apostolok írnak arról, hogy a szinodalitás tetszik a Szentléleknek. Az ökumenikus vesperáson a bazilikában Mario Grech bíboros hirdetett igét a Római levél szavait magyarázva. „Nincsen különbség” – hangsúlyozza Pál apostol (Róm 3,22), mi mégis különbözőségeinkben gondolkodunk. Az apostol arra hív meg minket, hogy abból induljunk ki, ami közös. Mindnyájan részesei vagyunk a bűnnek, rászolgáltunk Isten haragjára. Meglepő fordulat, hogy Isten mindenkin könyörül. Az ő logikája eltér a miénktől: büntetés helyett ingyenesen megkapjuk a szabadulást.

Váljunk a békéltetés és a béketeremtés eszközeivé!

„Az igazság békét teremt” (Ézs 32,17a)

November 24.

Budapest – A béketeremtés és békéltetés teológiai megközelítéseiről, a sebek feldolgozásáról és a kiengesztelődésről is szó esett *A háború és a béke a Bibliában* címmel az Evangélikus Hittudományi Egyetem és a Keresztény–Zsidó Tanács által közösen szervezett november 24-i konferencián. Csepregi Zoltán rektor köszöntőjében rámutatott, hogy a Szentírás üzenete szerint a normalitás mindig a kegyelem. Michael Wallace Banach, Magyarország apostoli nunciusa utalt Ferenc pápa egyik, Úr városában elhangzott tanítására – a római katolikus

egyház feje ebben arra szólított fel, hogy „*legyünk a béke kézművesei*” –, így mutatott rá, hogy mai korunk háborús konfliktusai között közösségi és egyéni felelősségünk van. Az ember által elképzelt egyéni igazságnak, a közösségi igazságnak és az Örökkévaló örök igazságának kérdése állt Radnóti Zoltán A „*kétfajta igazság*”-elvé a talmudi irodalomban címet viselő előadásának fókuszában. Isten rendjéről, az isteni rend keresésének hiányáról és mai korunk égető kérdéseiről szolt Székely János a *Miért csak az igazságra épülhet fel tartós béke?* címen tartott előadásában. Jézus a feltámadása után kétszer is úgy köszöntötte tanítványait: „*Békesség nektek!*” (Jn 20,19c.21c) Ez a mozzanat is jól ábrázolja, mennyire nehéz a béke megteremtése – mutatott rá. *A béketeremtés boldogsága és kihívásai – A háború és a béke protestáns teológiai megközelítései* című előadásában Khaled A. László. Az üdvösség és a kegyelem meghatározásának nehézségére, egyben kockázatára hívta fel a figyelmet előadásában (*Az igazságosság és béke törekvésében rejlt erő*) Johann Gyula. „*Milyen jó lenne közösségi – köztük felekezeti és társadalmi – szinten megbékélni a traumákkal, nem mindig ugyanazokhoz a traumákhoz visszanyúlni!*” – mutatott rá *A megbékélés jelentősége a transzgenerációs traumák feldolgozásának útján* címmel tartott előadásában Thoma László református lelkész. Orosz Gábor Viktor, az EHE Rendszeres Teológia Tanszékének egyetemi tanára elmondta: a béke olyan állapot, amelyben biztonság uralkodik. (*Mitől szép a béke?*) A konferencia végén a jelenlévők a száz éve született Schweitzer József (1922–2015) országos főrabbiára emlékeztek. Az ünnepi alkalmon jelen volt felesége, Spitzer Ágnes és két gyermekük, Judit és Gábor. Fabiny Tamás evangélikus elnök-püspök a beszédében megállapította: a Széchenyi-díjas egyetemi tanár, országos főrabbi nemcsak a tudománynak, hanem a keresztény–zsidó testvériségnek és párbeszédnek is meghatározó képviselője volt. A család nevében Schweitzer Gábor szolt.

Erőt meríteni a hálaadásból

Evangélikus felügyelők országos konferenciája

November 5–7.

Révfülp – Az evangélikus presbiterek szeptemberi országos találkozásán elhangzottakat gondolták tovább a felügyelők idei országos konferenciájának résztvevői az Ordass Lajos Evangélikus Oktatási Központban. A konferencia nyitó előadását Navracsics Tibor területfejlesztésért és az uniós források felhasználásáért felelős tárca nélküli miniszter tartotta *Magyarország Európában* címmel. Az esti áhítaton Fabiny Tamás, egyházunk elnök-

püspöke a 108. zsoltár alapján arról beszélt, hogy a háború sötéttségében elengedhetetlenül fontos a hajnal keresésére. Pröhle Gergely országos felügyelő kiemelte: szükségünk van a hálaadásból fakadó erőre, arra, hogy hitvalló keresztyének legyünk, korszerű nyelven fogalmazzuk meg és adjuk tovább azt, ami számunkra fontos. Mészáros Tamás, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület felügyelője, az EPOT egyik szervezője a tanulságok, reflexiók kapcsán kiemelte: az egy szakmai továbbképző nap volt lelki útravalóval. A konferencián az EPOT öt szekciója közül négyet idéztek fel az előadók, így utólag mindegyiknek részesei lehetnek a felügyelők. Sefcsik Zoltán, a Szekszárd és Környéke Társult Evangélikus Egyházközség lelkesze, a *Spirituális források* elnevezésű szekció egyik vezetője a különböző – karizmatikus, fundamentalista, kapcsolatközpontú, intellektuális, misztikus – istenélményekről beszélt. A *Látni, látszani, láttatni* szekció egyik vezetője, Szabó B. András pestújhelyi lelkész azt elemezte, hogyan tudjuk az egyház kisebbségi helyzetéből a legtöbbet kihozni, hogyan tudunk a valós méretünknel nagyobb hatást kifejteni. Heinczinger Orsolya budavári gyülekezeti felügyelő, az Északi Egyházkerület püspöki hivatalának vezetője, a *Működjünk együtt, mint egy test tagjai* című szekció vezetőjeként megkérdezte a felügyelőket, vajon fülnek, száznak, lábnak vagy kéznek tartják-e magukat a gyüleke-

zetben. Fábri György, az Északi Egyházkerület felügyelője a felelős gazdálkodásról, egyházfinanszírozási kérdésekről beszélt, arról, hogy az áldozatvállalás nem anyagi kérdés, hanem elszántság kérdése. A gazdálkodás témájához kapcsolódóan Krámer György országosiroda-igazgató a covidválság és a háború hatásait ismertette. Az áhítatok és az istentiszteletek a lelki feltöltődést, a gazdagodást segítették. Áhítatot tartott Kondor Péter, a Déli, illetve Szemerei János, a Nyugati (Dunántúli) Egyházkerület püspöke. A vasárnapi istentiszteleten a házigazda, a révfülöpi oktatási központ igazgatója, Hafenschner Károly lelkész Kol 1,3–6 alapján hirdette Isten ígését, a hála és a reménység jelentőségét hangsúlyozva.

Szemelvények a Budavári Evangélikus Szabadegyetem előadásaiából

A háború árnyékában

Március 21.

Határtalan segítség – Az ukrajnai háborús helyzetben és a menekültek között címmel tartotta legutóbbi alkalmát a Budavári Evangélikus Szabadegyetem, ezúttal több meghívott vendég részvételével. A Magyar Ökumenikus Segélyszervezet (MÖS) képviseletében Keveházi Klára nemzetközi fejlesztési és humanitárius igazgató, Fabiny Lóránt, az ukrajnai segítségnyújtás projektvezetője és a Magyarországi Evangélikus Egyház (MEE) Országos Irodájának Diakóniai Osztálya részéről Mészáros

Attila menekültügyi referens volt jelen. Keveházi Klára és Fabiny Lóránt a segélyszervezet Kárpátalján és Ukrajnában végzett szolgálatáról számolt be. Előadásukat követően Fabiny Tamás püspök bemutatta a jelen lévő, Ukrajnából menekült nigériai egyetemistákat, nevükben David és Emmanuel fejezték ki hálájukat a kapott segítségért. Szavakkal, éneklésükkel és zongorajátékukkal hitükről is bizonyosságot tettek, békét kívánva Ukrajnának. A nigériaiak zenei szolgálatát követően Mészáros Attila beszélt az MEE segítő tevékenységéről.

Tűzzel és lánggal festett szakralitás

Madarassy István

Április 11.

Előadásában Madarassy István ötvös- és szobrászművész többek között a négy őselem, a teremtő Isten, a Biblia, a tudás fája és az alma szakrális szimbólumait, valamint bibliai és történelmi alakokat, szenteket ábrázoló szobrait mutatta be a jelenlévőknek. A négy evangélista alakjának megformálása visszatérő eleme Madarassy művészetének: egész alakos szoborként és a Margit körúti ferences templom ambójának díszítőelemeként is

feldolgozta a témát. A művész azt is elárulta, hogy ez utóbbi alkotáshoz személyes, családi szálak is fűzik, mert szintén szobrászművész édesapjának befejezetlenül maradt alkotásából született. Kiemelte, hogy nagy megtiszteltetés volt számára ugyanakkor, hogy Mádl Ferenc köztársasági elnök római látogatása alkalmával II. János Pál pápának ajándékozta I. (Szent) István királyt és feleségét, Gizellát ábrázoló szobrait. Különleges szerepet töltenek be Madarassy életművében a Dante művészetéhez kapcsolódó alkotásai. 1994-ben, 1996-ban, 1998-ban és 2000-ben a ravennai Dante-biennálé meghívott vendége volt, és ezekre az eseményekre készítette a Pokol, a Purgatórium és a Paradicsom kapuja című műveit, amelyek ma a ravennai Museo Dantéban tekinthetők meg. Az előadást, mivel az alkalom nagyhét elejére esett, Madarassynak a Jézus szenvedéstörténetét – az utolsó vacsorát, Júdás árulását, a Pilátus előtt álló Krisztust és a sírba tételt – megjelenítő alkotásairól szóló beszámoló zárta.

Gondolkodás a nyelvről

Nádasdy Ádám
Május 9.

Nádasdy Ádám nyelvész, költő, műfordító, az Eötvös Loránd Tudományegyetem professor emeritusa *Van-e a nyelvnek köze a társadalomhoz?* címmel adott elő. Az általános nyelvészeti megközelítésen

túl a keresztyénség és a nyelv kapcsolata is szóba került. Az alkalom első felében Nádasdy Ádám arra a problémára hívta fel a figyelmet, miszerint a nyelvekben nincsenek ősi szavak a nyelvtani elemek kifejezésére, vagyis nincs nyelvi elemzés, a nyelv nem reflektál saját komponenseire. A nyelvész előadásának második felében alapvetésként szögezte le, hogy nyelv nélkül nincs társadalom. Majd a nyelvűség és a nyelviség fogalmának bevezetésével közelítette meg a nyelv és társadalom viszonyának kérdését. A nyelviség – hogy az ember nyelvet használ – a kultúra feltétele, eleme, de ezen túlmenően teljes mértékben független a társadalomtól. A nyelvűség – hogy ki mikor milyen nyelvet használ – és a társadalom viszonyában csak a szókincs esetében találhatunk kapcsolópontot. Azonban ez sem teljesen egyértelmű, hiszen a különböző kultúrákban fontos szerepet játszó elemeket – meghatározó voltak ellenére – sem jelöljük mindig önálló kifejezéssel. A címben feltett kérdésre a nyelvész azt a meglepő választ adta, hogy az elmúlt százötven-kétszáz év kutatásai – amelyekből példáit hozta – azt bizonyították, hogy nincs köze a nyelvnek a társadalomhoz, ahogyan az újabb kutatások szerint az emberi szervek működése sem függ össze a boldogsággal.

Éneklő Ukrajna

Both Miklós
Június 13.

Both Miklós zeneszerző, népzene kutató, a Hagymányok Háza főigazgatója az ukrán népzeneről tartott előadást, melyben többéves kutatásának eredményeit osztotta meg az érdeklődő közönséggel. Both Miklós autentikus zenei felvételek, adatközlőkkel készített interjúk segítségével nem csupán az ukrán népzene, hanem az ukrán népi valóság, szokásrendszer és történelmi emlékezet világába is betekintést nyújtott. Az ukrán népzene jellemző népi többszólamúság az 1600-as évek óta mutatható ki, eredete vitatott, egyes kutatók az ortodox

liturgia hatását feltételezik a technika népi megjelenésében, amely olyannyira meghatározóvá vált, hogy a régi egyszólamú zenei anyag esetében is megfigyelhető, hogy kései hatásra többszólamúvá válik. A többszólamúság szép példája a ballada műfaja, amelyben a biztos szövegismerettel rendelkező „nótafa” előéneklí a versszakokat, és két-három összetett rögtönzött szólammal csatlakoznak hozzá énekes társai. A siratókban az érzelmek által meghatározott improvizatív hangvétel a legmeghatározóbb stíluselem, ehhez kapcsolható az a szokás is, hogy az asszonyok siratás közben vesszővel verik a sírköveket. Both Miklós előadásának az orosz–ukrán háború miatt szomorú aktualitása volt. De ugyanakkor örömet is okozhatott annak az ukrán menekült édesanyjának és négy gyermekének, akik a budavári gyülekezet vendégszeretét élvezik, s így kényszerből elhagyott hazájuk dallamait hallgathatták.

Megvan az ideje a nevetésnek és a sírásnak

Greccsó Krisztián

Szeptember 12.

A nagy népszerűségnek örvendő Greccsó Krisztián kortárs író, költő, dalszerző a beszélgetésben vallott hitéről, családjáról, az alkotás folyamatáról, amikor nagy megpróbáltatások után, most a kegyelem állapotát éli, ami izgalmas összefüggéseket tárt fel az értő közönség számára. A vele kapcsolatban sokat emlegetett „vidéki író”-identitást boncolgató beszélgetés, hamar ennek a keresztyénség megélésével való összefonódása felé fordult. Fabiny Tamás felvetésein elindulva az író kedves családi anekdotákkal világította meg, miért büszke délalföldi paraszti gyökereire, amik valójában a katolikus paraszti identitást jelentik számára. A beszélgetés következő részében Esterházy Péter betegsége és a két író közötti barátság is szóba került. Az Esterházy Hasnyálmirigy naplójából

felolvasott, az író fanyar humorával fűszerezett részlet Fabiny Tamás hangján megszólalva megérintette a jelenlévőket. A párhuzam is izgalmas volt, Greccsó Krisztián elmondta, hogy ő egész másképp működött: nem a kezeléseket és a betegség alatt írta meg a történeteit, hanem utána. A folytatásban arról is beszélt, hogy a betegség legmélyén talált vissza Istenhez, nem akkor, mikor második esélyt kapott.

Wittenberg Hajnalcsillaga

Fabiny Katalin

Október 10.

Bóra Katalin (Katharina von Bora) alakját idézte fel Fabiny Katalin és Fabiny Tamás közös előadása. A reformáció hónapjában tartott előadás Ursula Koch regénye, valamint az egykori apáca születésének 500. évfordulójára, eredetileg a Duna Televízió számára, készített dokumentumfilm segítségével elevenítette fel Luther Márton feleségének élettörténetét. Fabiny Katalin, a Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium tanára az este elején elmondta: úgy szeretné bemutatni a reformátor feleségét mint nőtársát, egy másik papnét, akivel közös a sorsa. Az egész előadást átható személyes érintettsége már korábban is megmutatkozott akkor, mikor egy wittenbergi konferencia hatására ő fordította le 1999-ben Ursula Koch *Rózsák a hóban* című, Bóra Katalin életét feldolgozó regényét. Előadásában Fabiny Katalin Luther Márton, a kiugrott szerzetes és Bóra Katalin, a szökött apáca bátorságra valló házasságát a hit nagy alkotásának, a bátorság gesztusának nevezte. Bóra Katalinnak a reformátor feleségeként mérhetetlen terheket kellett elviselnie. A család, az otthon melegét megteremtő feleség azonban az apácakolostorban elsajátított mintákat követve, jó érzékkel, komoly gazdasági tevékenységet folytatva stabil anyagi hátteret biztosított a támadások keresztttüzében álló Luther családja számára.

Egy elfeledett zeneszerző nyomában

Vashegyi György

November 14.

Vashegyi György karmester, a Purcell Kórus és az Orfeo Zenekar művészeti vezetője, a Magyar Művészeti Akadémia elnöke, a régi zene elismert szakértője egy elfeledett, de európai rangú zeneszerző, Gregor Joseph Werner *Der gute Hirt (A jó pásztor)* című, 1739-ben írt oratóriumát mutatta be az érdeklődő közönségnek. Vashegyi György előadásának bevezetéseként arról beszélt, hogy személyes hitéletében és zenei munkásságában is meghatározó szerepet tölt be Johann Sebastian Bach lutheránus egyházzeneje. Az előadásban bemutatott, bécsi udvari mintára visszavezethető „sepolcro” oratórium a legpusztítóbb pestisjárvány idején (1738–1742) született, 1739 nagypéntekén mutatták be a kismartoni kastélykápolnában. A Lukács evangéliumában olvasható jó pásztorról szóló példázatot Werner saját szövegezésben foglalta zenedrámába. Ebben a teológiai zsenialitást sem nélkülöző zenei bizonyágtételében a nagypénteki evangélium üzenete szólal meg. A nyájból elveszett egyetlen bárány a paradicsomi biztonságot elhagyó, fellázadt ember szimbóluma, akinek megtalálása és az üdvösség

ösvényére való visszavezetése csak az őt szüntelenül kereső, őt soha el nem hagyó, neki mindent megbocsájtó jó Pásztor, Jézus Krisztus, az Atya egyetlen áldozatával lehetséges. Az esemény a társművészetek találkozására is lehetőséget adott, ugyanis Madarassy István Kossuth-díjas ötvös- és szobrászművész, a Budavári Szabadegyetem korábbi előadójának Jó Pásztor című alkotása is illusztrálta a szóban és zenében elhangzottakat.

Az őrségben állók figyelő szemével

Petényi Katalin és Kabay Barna

Petényi Katalin művészettörténész és filmrendező, Ámos Imre művészetének legjobb ismerője, számos film alkotója, és Kabay Barna, a *Jób lázadása* című film tárrendezője tartottak vetített képes előadást. Az alkalom elején Fabiny Tamás püspök tartott rövid áhítatot, ahol *Ezékiel könyvének* 33. fejezete alapján szólt az őrállók felelőségéről. A két vendég előadásuk illusztrációjaként 10 filmjükből vetített rövid részleteket, majd életükről, filmjeikről beszéltek. Kiemelték, hogy a filmrendező felelőssége, hogy mit mutat meg a világból. Feladata, hogy az ismeretlent, a fehér foltokat mutassa be, és olyan sorsokat tárjon a nézők elé, amely értékeket képviselnek.

★ ★ ★

Pillanatfelvételek a püspöki szolgálatokból

A könnyek reményt fakasztanak

Hamvazószerdán Fabiny Tamás elnök-püspök prédikált a teológián

Március 3.

Budapest – Hamvazószerdai istentiszteletet tartottak március 1-jén az Evangélikus Hittudományi Egyetem (EHE) kápolnájában. Igehirdetéssel Fabiny Tamás elnök-püspök szolgált. Az alkalmon az egyetem és a Melanchthon Evangélikus Szakkollégium diákjai mellett számos tanár is részt vett. Csatlakozva Ferenc pápa és a Lutheránus Világszövetség felhívásához, az istentiszteleten a békéért is imádkoztak, és megemlékeztek az ukrajnai háború áldozatairól és családjaikról. A liturgia előtt Lacknerné Puskás Sára, a Budakeszi Evangélikus Egyház-

község lelkésze egy szépséges oltárterítő-készletet ajándékozott a kápolna részére, amelyet a gyülekezet a templomépítés előtt a kápolnában használt. Ezt követően Bódi Emese, az EHE Egyháztörténeti Tanszékének oktatója szólt személyes hangon a közösséghez. Az istentisztelet liturgiájában a püspök mellett Réz-Nagy Zoltán egyetemi lelkész és hallgatók is részt vettek. Igehirdetésében Fabiny Tamás Jer 31,15–17 alapján többek között Ráhelnek a szenvedésben és sírásban megélt reménységéről beszélt. Az istentisztelet keretében a püspök megáldotta az oltárterítőket, majd az Északi Egyházkerület teológushallgatói könyvcsomagot vehettek át.

Elégetésre ítéltetett, most könyvként vehető kézbe

Megjelentek Ordass Lajos naplófeljegyzései

Március 9.

Budapest – *A Naplóm. Ordass Lajos evangélikus püspök naplófeljegyzései 1948, 1956–57* című kötetet a Magyarországi Evangélikus Egyház székházának kápolnájában mutatták be. A kerekasztal-beszélgetés résztvevői Fabiny Tamás elnök-püspök, Isó Gergely, a Nemzeti Emlékezet Bizottságának munkatársa, aki a kötet szerkesztője is, Mirák Katalin, a Magyarországi Evangélikus Egyház Tényfeltáró Bizottságának elnöke, a kötet lektora és tanulmány-szerzője, valamint Soós Viktor Attila, a Nemzeti

Emlékezet Bizottságának tagja, a kötet lektora voltak. A beszélgetést ifj. Zászkaliczky Pál, az Ordass Lajos Alapítvány kuratóriumának elnöke moderálta. *„Megdöbbenett, hogy a naplóból kiderül: Ordass többször is elsírta magát. Korábbi élményeim alapján róla mindent el tudtam képzelni, csak azt nem, hogy sír. Pedig sír, és ez többször is előfordul a napló tanúsága szerint, még a gyülekezete előtt, igehirdetés közben is, amit annak tud be, hogy az idegei felmondták a szolgálatot. Ezzel függhet össze az is, hogy sokszor azzal zárja este lejegyzett sorait: nagyon fáradtnak érzi magát”* – osztotta meg a könyvbemutató résztvevőivel az olvasás közben szerzett élményeit Fabiny Tamás.

Mint odaillo sípok

Felújított orgonát szenteltek Aszódon
Május 15.

Aszód – Cantate vasárnapján szentelték fel Aszódon a templom felújított orgonáját és az új úrvacsorai készletet. Az egybegyűlteket Lőrincz Csaba parókus lelkész köszöntötte, majd a nagy létszámú gyermekkórus énekszolgálattal emelte az ünnep fényét. Fabiny Tamás püspök prédikációja alapigéjéül az alkalom meghívóján is szereplő zsoltárverset vá-

lasztotta: *„Dicsérjétek az Urat! Milyen jó Istenünkről énekelni, milyen gyönyörű a szép dicséret!”* (Zsolt 147,1) Igehirdetésében az orgona építőjének és megszólaltatójának szerepéről beszélt. Előbbi munkája mindannyiunk Alkotóját idézi, aki tiszta hangra intonálta a világot. Hogy miképpen hangzik fel a zenemű, az a gyülekezet vezetőin is múlik. Akár kottából játszik valaki, akár improvizál, a harmónia, az összhangzat a döntő. Tiszta hang csak úgy jöhet létre, ha összhang van életünk különböző területei között, és összhangban vagyunk azzal is, amit Krisztus vár el tőlünk. Ezért újra és újra Jézus-hoz, az abszolút hanghoz kell mérni életünket – mondta a püspök. A hangszert Cantate vasárnapján Finta Gergely orgonaművész szolgáltatta meg. Az úrvacsorát megelőzően a gyülekezet konfirmandusai, valamint Lőrincz Csaba és családja által adományozott új, először a mostani jeles alkalom során használt úrvacsorai készletet is megáldotta Fabiny Tamás. Az ünnepi közgyűlésen Lőrincz Csaba ismertette az orgona felújításának részleteit. Fabiny Tamás püspök köszöntőjében kifejezte óháját a gyülekezet felé, hogy minden vasárnap legalább annyian legyenek a templomban, ahány sípja – összesen kétszázhusz – van a most megszentelt orgonának.

Egymás hite által erősödhetünk

Evangelikus és görögkatolikus püspökök találkoztak Nyíregyházán
Március 29.

Nyíregyháza – Ötödik éve tanácskoznak rendszeresen a görögkatolikus és az evangélikus főpásztorok. 2022 tavaszán a görögkatolikus hierarchák, Kocsis Fülöp hajdúdorogi érsek-metropolita, Orosz Atanáz miskolci megyéspüspök, valamint Szocska

A. Ábel nyíregyházi megyéspüspök fogadta az evangélikus vendégeket: Fabiny Tamást, az Északi Evangélikus Egyházkerület, Szemerei Jánost, a Nyugati (Dunántúli) Evangélikus Egyházkerület és Kondor Pétert, a Déli Evangélikus Egyházkerület püspökét, Lackner Pál nyugalmazott tábori püspököt, valamint Krámer Györgyöt, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatóját. Az eseménynek a Nyíregyházi Egyházmegye püspöki hivatala adott otthont. Szocska A. Ábel püspök atya házigazdaként mutatta be az egyházmegye központját, majd közös imádságra hívták az evangélikus vendégeket. A szertartást a Görögkatolikus Papnevelő Intézet kápolnájában tartották. A tanácskozásnak több kiemelkedő napirendi pontja is volt. Megvitatták az orosz–ukrán háború Magyarországra gyakorolt hatásai közül a menekültek kérdését, a háború elől menekülők humanitárius megsegítéséről szerzett tapasztalatokat, hiszen mindkét egyház igyekszik kivenni a részét ebből a szolgálathból. A másik témakör a Ferenc pápa által meghirdetett szinodalitás volt. A tanácskozás kötetlenebb folytatásában a résztvevők közös ebédet költöttek el a görögkatolikus szeminaristákkal.

Amerikai evangélikusok látogatása

Május 19.

Budapest – Az ukrainai menekültek közötti munkánkat nagy érdeklődéssel és a támogatás készségével kísérte figyelemmel az Amerikai Evangélikus-Lutheránus Egyház (ELCA). 2022 tavaszán az Északkelet-iowai Egyházkerület képviselőjében Liz Albertson püspöki titkárt és munkatársát, majd az egyház chicagói központjából érkező Marie Anne Sliwinski diakóniai vezetőt és munkatársát fogadta Fabiny Tamás elnök-püspök. Utóbbiakat az a Rachel Eskesen lelkész is kísérte el, aki férjével együtt hét éven keresztül Magyarországon szolgált.

Legyen százszoros termés!

Evangélikus óvodát szenteltek Cegléden

Szeptember 5.

Cegléd – A gyülekezet kezdeményezésére, az önkormányzattal több évig folytatott egyeztetés után ettől a tanévtől az evangélikus egyház fenntartásában működik tovább a Szép utcai óvoda, Százszor-Szép néven. Szeptember 5-én az öt csoportban százöt gyermeknek helyet adó épület udvarán gyűltek össze az óvodások, a dolgozók és a vendégek. Az ünnepségen Huzella Péter Kossuth-díjas énekeszeneszerző hívta a vendégeket közös éneklésre, majd Kissné Kocsi Mária óvodavezető köszöntötte az egybegyűlteket. Csáky András polgármester rámutatott, a gyermekek egész életét végigkíséri, amit itt megtanulnak. Szlaukó-Bobál Orsolya lelkész az ovisok közreműködésével adta elő Zalán Tibor József Attila-díjas írónak az alkalomra írott, Százszorszépek születése című meséjét. Fabiny Tamás püspök a prédikációjában Mt 13,8 alapján a százszoros termésről beszélt: „*Én azt szeretném, hogy százszoros termés hozam legyen, vagyis mindaz, ami történik neveléssel, tanítással, emberséggel kapcsolatban, az valóban százszorosan megtérüljön.*” Az igehirdetés után a püspök, Győri Péter Benjámín esperes és Szlaukó-Bobál Orsolya megáldotta az épületet, a gyermekeket, a dolgozókat és az ott folyó munkát. Az alkalom végén Huzella Péter ismét bevonta az éneklésbe a közönséget.

Egykor szekéren érkeztek, most tortával ünnepeltek

Háromszáz éves a pilisi evangélikus gyülekezet

Október 9.

Pilis – Jubileumi istentisztelettel és gyülekezet-történeti kiállítással ünnepelte megalakulása háromszázadik évfordulóját a Pilisi Evangélikus Egyházközség. Az alkalmon legalább négy dologért

adhattak hálát a helyiek: a már említett évforduló mellett az idén negyvenéves finn–magyar testvér-gyülekezeti barátságért, a termésért, valamint két kisgyermek megkereszteléséért is. Az ünnepi alkalmon Fabiny Tamás, az Északi Egyházkerület püspöke hirdette Isten ígését 1Kor 1,9 alapján. A prédikációt követően Jukka Reinikainen, a finnországi kontiolahtii evangélikus gyülekezet lelkésze is hálát adott a magyar–finn barátság elmúlt negyven évéért. Köszöntést mondtak a gyülekezet korábbi lelkészei: Keveházi László, aki a gyülekezet 20. századi történetének egyik legmeghatározóbb egyénisége volt, továbbá Krámer György, aki feleségével, Pángyánszky Ágnessel tizenhat éven keresztül szolgált itt, valamint Adámi László, aki öt évet töltött a pilisiek között. Az istentisztelet után az ünneplők megtekinthették a gyülekezeti házban berendezett gyülekezettörténeti kiállítást, melyet a testvérek közösen állítottak össze számos régi okirat, emléklap, kivonat, valamint családi ereklyének számító tárgy és fénykép felhasználásával. A tárlat megnyitóját közös ünnepi ebéd követte az egyházközség udvarán. Ennek megkoronázásaként felválták a háromszázas számot formáló születésnapitortát.

Ökumenikus imádság a békéért

Október 11.

Budapest – Együtt imádkozott a békéért október 11-én délután a három legnagyobb magyarországi keresztyén egyház vezetője Budapesten, az Északi Evangélikus Egyházkerület püspöki hivatalának kápolnájában. Veres András, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia elnöke, Balog Zoltán, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkészi elnöke és Fabiny Tamás, a Magyarországi Evangélikus Egyház elnök-püspöke imádságban kérte Isten segítségét, hogy a világon, de különösen Ukrajnában megteremtődjön a béke. A jelenlevők

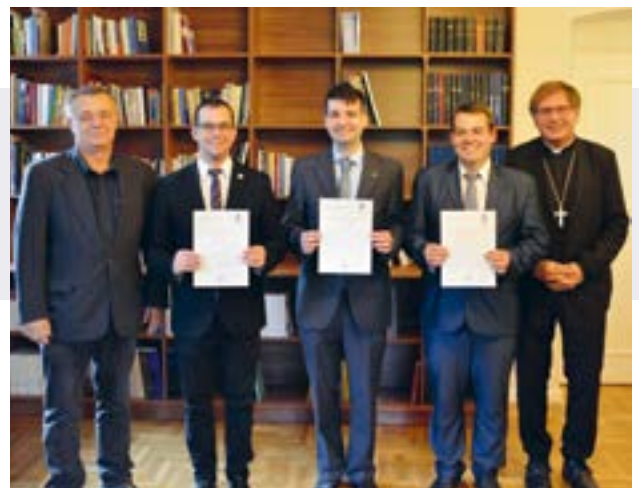
megvitatták a három egyházat érintő aktuális kihívásokat, hangsúlyozták a testvéri párbeszéd fontosságát. A világban dúló háborús konfliktusok kapcsán kijelentették: szent háború nincsen, csak a béke szent.

Sikeres parókusi alkalmassági vizsgák északon

Október 11.

Budapest – A minden évben szokásos parókusi alkalmassági vizsgára 2022-ben Horváth-Hegyi Ádám, a Salgótarjáni Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze, Lukács Máté András, a Galgautai Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze és Rosenberger Tamás, a Galgagyörki Evangélikus Egyházközség beosztott lelkésze adta be jelentkezését, valamint a szükséges dokumentumokat, prédikációkat. A négyfős vizsgabizottságok állandó tagjai Fabiny Tamás püspök és Fábri György egyházkerületi felügyelő voltak. Rajtuk kívül Horváth-Hegyi Ádám esetében Szabó András, a Nógrádi Egyházmegye esperese és Patakfalvi Zoltán, a Salgótarjáni Evangélikus Egyházközség felügyelője; Lukács Máté András esetében Szabó András esperes és Pleva Norbert, a Galgautai Evangélikus Egyházközség felügyelője; Rosenberger Tamás esetében pedig Mekis Ádám, az Észak-Pest Megyei Egyház-

megye esperese, valamint Kerti Pálné, a Galgagyörki Evangélikus Egyházközség felügyelője vettek részt a vizsgán. A vizsgázók a leadott anyagok, valamint szituációs tételek alapján adtak számot felkészültségükről. Mindhárman sikerrel megállták helyüket, így mostantól parókus lelkésszé válnak.

Összekapcsolni az embereket Istennel és egymással

Átadták a szolnoki gyülekezet közösségi házát
Október 16.

Szolnok – Birtokba vehette újonnan épült Adapterházát, és felújított templomáért is hálát adhatott október 16-án a szolnoki evangélikus gyülekezet. Az ünnepi istentisztelet liturgiai és igei szolgálatát Fabiny Tamás püspök, Győri Péter Benjámín esperes, helyi lelkész, valamint Győri János Sámuel nyugalmazott lelkész végezte. Győri Péter egy adaptert hozott szemléltetésként, ez az átalakító berendezés összeköt két eszközt, csatlakozási felületet nyújt, ezért is választották ezt a nevet a megépült közösségi háznak. Kállai Mária országgyűlési képviselő a gyülekezet és a város vezetésének jó kapcsolatáról beszélt. Végh Miklós református lelkész a szolnoki ökumenikus lelkész kör nevében köszöntötte az egybegyűlteket. Az istentisztelet után Fabiny Tamás püspök felszentelte az új épületet. Az Adapterház felépítése és berendezése százötvenmillió forintba, a templom felújítása, korszerűsítése százhuszmillió forintba került. A teljes fejlesztésnek része volt egy ifjúsági ház vásárlása, felújítása és részbeni berendezése is, összesen további hatvanmillió forint értékben. A szükséges összeg részben állami szerepvállalásból (Magyarország Kormánya száznyolcvanmillió forinttal járult hozzá a költségekhez), részben közegyházi és külföldi támogatásból, valamint gyülekezeti forrásokból gyűlt össze.

Erős várunk nekünk az Isten!

220 éves a Ceglédi Evangélikus Egyházközség
Október 30.

Cegléd – Ünnepi istentisztelettel emlékezett meg a Ceglédi Evangélikus Egyházközség alapításának 220. évfordulójáról. Az ünnepi alkalmon Fabiny Tamás püspök hirdette Isten igéjét, és a gyülekezet korábbi lelkésze Zászkaliczky Pál is részt vett az eseményen. A híres Bach-orgonán Kulcsár Kristóf szolgált. A református, katolikus és baptista testvérek együtt ünnepeltek a gyülekezettel, Csáky András polgármester mellett Földi László, a térség országgyűlési képviselője is köszöntötte az egybegyűlteket. E napra készülve a gyülekezet meghirdette a hittanos gyermekek között „A mi gyülekezetünk, a mi tempomunk”-mottójú rajzpályázatot, amelynek eredményhirdetésére az ünnepi istentiszteleten került sor.

Bemutatták az új Bibliai héber–magyar szótárat

Fabiny Tamás is beszédet mondott az eseményen
December 12.

Budapest – Könyvtörténelmi eseménynek adott otthont a Károli Gáspár Református Egyetem Hit tudományi Kara, ahol bemutatták az első teljes

héber–magyar szótárt. A rendezvényen több felekezet és vallás képviseltette magát. Fabiny Tamás, a Magyarország Evangélikus Egyház elnök-püspöke beszédében rámutatott, hogy a mű nagyban segíti a lelkipásztorok igehirdetői munkájának megalapozottságát. Laudációjában kiemelte, a mű nemcsak a teológusoknak és lelkészeknek készült, hanem felekezeti és vallási hovatartozástól függetlenül mindenkinek, aki a Szentírás iránt érdeklődik. A Keresztény–Zsidó Társaság ügyvezető elnökeként beszélt arról is, hogy a szótár komoly eredményt jelent a zsidó–keresztény párbeszédben is. Szólt arról is, hogy Egeresi László Sándor szótára egyedi alkotás, mert hazai kontextusba helyezi a nemzetközi kutatások, szótárak eredményeit. A mű nemcsak a héber szavak jelentését írja le, de az ivrit nyelvvel való összefüggéseket is jelöli, utalva ezzel arra, hogy a héber nyelv mögött ma is vannak emberek, zsidó testvéreink.

A betlehemi jászol nem maradt üres – a templom se legyen az

Megújult a felvidéki Gömörhosszúszó evangélikus temploma

December 18.

Gömörhosszúszó – Hálaadó istentisztelet keretében szentelték újra az evangélikus templomot, amely Magyarország Kormányának támogatásával újult meg. A templom újrászentelése alkalmából Fabiny Tamás elnök-püspök hangsúlyozta, egy templom nem ismerhet határokat, Isten szeretete határtalan, mindenkire kiárad, szlovákokra és magyarokra egyaránt. Peter Mihoč, a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház Keleti Egyházkerületének püspöke a templomot a betlehemi jászolhoz hasonlította, kiemelve, mindkettőnek csak akkor van igazából értelme, ha nem maradnak üresen. Hetey Ágota, Magyarország kassai

főkonzulja egyéb kötelezettségei miatt nem tudott jelen lenni, levelét Buczkó István első beosztott konzul olvasta fel. Üzenetében kiemelte, egy közösség szakrális épületeinek sorsa szorosan összefonódik a közösség sorsával. Soltész Miklós, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős államtitkára ugyancsak levélben küldte el köszöntését. Hosszúszó testvérgyülekezete, a Maglódi Evangélikus Egyházközség küldöttsége Németh Mihály lelkész vezetésével vett részt az alkalmon, aki hálát adott, hogy immár tíz éve aláírhatták a testvérgyülekezeti megállapodást. A gömöri egyházmegye esperese, Mgr. Radovan Gdovin is köszöntötte az egybegyűlteket.

★ ★ ★

Éves jelentések

Közgyűlések

Próbatételek közepette – Az elköteleződés jegyében

A koronavírus-járvány kitörése óta először tartott személyes jelenléttel közgyűlést az Északi Evangélikus Egyházkerület május 20-án a Budahegyvidéki Evangélikus Egyházközség gyülekezeti termében. Az ülést Fábri György egyházkerületi felügyelő vezette.

A nyitó áhítatot Tóth Melinda Anna, az Ózd-Putnoki Társult Evangélikus Egyházközség lelkésze, zsinati küldött tartotta. 1Móz 32,12 alapján arról beszélt, hogy Isten teljesíti, amit megígér. Ő képes új emberré tenni minket, és ebben áll a mi reményességünk is.

A küldöttek és munkatársak bemutatása után a jelenlévők az ez évben esedékes ordinációkról kaptak tájékoztatást: Lóczy Tibor (Felvidék), Mannhardtné Szlovák Katalin, Nagy Ádám, Némethné Tóth Szilvia, P. Nagy Krisztina és Veczán Zoltán készülnek lelkésszé szentelésükre.

A napirendi pontok tárgyalását Fabiny Tamás püspök vezette fel. Összefoglalójában kiemelte a Magyarországi Evangélikus Egyház széles körű szerepvállalását a menekültek segítésében. Hangsúlyozta az Ökumenikus Segélyszervezettel való szoros együttműködést is.

A menekültek között végzett hatalmas munkáról Zsarnai Krisztiánnak, a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye esperesének képekkel, videókkal szemléltetett beszámolójából kaphatott részletes tájékoztatást a hallgatóság. Az esperes utalt rá, hogy a határ mentén és a gyűjtőpontokon végzett szolgálat az amúgy is sokrétű gyülekezeti munka mellett igen megterhelő, de a diakóniai intézményekkel és a többi – helybéli és távolabbi – lelkésszel, egyházközséggel való együttműködés példaértékű. Kiemelte, hogy a lelki szolgálatra külön is odafigyelnek.

Fabiny Tamás a Prédikátor könyvéből vett igei mottóval indította püspöki jelentését: „*Jobban boldogul kettő, mint egy...*” (Préd 4,9) Hangsúlyozta: lehetőleg minden alkalmat meg kell most ragadni

a személyes találkozásokra. Szólt arról is, hogy a lelkész elsődleges feladata az igehirdetés szolgálata, és hogy a tiszttségére való tekintet nélkül mindenki ezen a mérlegen méretik meg.

Fábr György egyházkerületi felügyelő az *Idők, jelek, számvetések* címet adta felügyelői jelentésének. Felhívta a figyelmet arra, hogy a járvány és a háború nagymértékben meghatározza a következő éveket, érintve az egyházi diakóniát, az iskolarendszert és a gyülekezeti életet is. A felügyelő ismertette, miként zajlanak a népszámlálás, illetve az evangélikus presbiterek szeptember 24-re tervezett országos találkozójának az előkészületei.

Heinczinger Orsolya, a püspöki hivatal vezetője részletesen bemutatta a május 28-i egyházkerületi missziói nap programját. Jasper-Makay Emese teológiai referens a norvég testvérkapcsolatról számolt be: idén imanaptár bevezetésével erősítik a kapcsolatot, valamint jelentős pénzadományt küldtek a norvég gyülekezetek az Északi Egyházkerület számára a menekültügy támogatására.

Az ülés végén Fabiny Tamás püspök elmondta: a zsinat elé terjesztik azt a javaslatot, hogy 2023 a konfirmáció és az elköteleződés éve legyen.

Szeretetben, konstruktívan

Budapesten, a püspöki hivatalban ülésezett november 11-én az Északi Evangélikus Egyházkerület közgyűlése.

Fábr György egyházkerületi felügyelő köszöntőszavai és a napirendi pontok ismertetése után a püspöki hivatal új munkatársai – Nagy Ádám püspöki titkár, Ittész-Venásch Eszter püspöki referens és Angyal-Cseke Csaba teológusgyakornok – mutatkoztak be. Jasper-Makay Emese, aki november végéig még teológiai referensként dolgozik, elköszönt a közgyűléstől, mivel az Evangélikus Hittudományi Egyetemen folytatja doktori tanulmányait.

Az egyházmegyék elnökségei az elmúlt fél év eseményeiről szólva örömteli történésekről, elké-

szült épületekről, felújításokról szóltak, de a sok hálaadásra indító téma mellett a nehézségekről is említést tettek.

Fabiny Tamás püspök beszámolójában felidézte az idei lelkézszenelési alkalmakat. Nagy örömmel ad okot Lóczy Tibor, Nagy Ádám, Némethné Tóth Szilvia, P. Nagy Krisztina és Veczán Zoltán szolgálatba indítása. Három lelkész – Horváth-Hegyi Ádám, Lukács Máté András és Rosenberger Tamás – sikerrel zárta parókusi vizsgálatát. A gyülekezetplántálási kérdések tekintetében a püspök arról tájékoztatta a jelenlévőket, hogy azokkal a tavaszi közgyűlés fog részletesen foglalkozni. A külkapcsolatok erősödését érzékeltetve beszámolt Musa Panti Filibus nigériai érsek, a Lutheránus Világszövetség elnöke látogatásáról, valamint arról, hogy Lóczy Tibor ordinálása kapcsán egyeztetett Peter Mihočsal, a Szlovákiai Ágostai Hitvallású Evangélikus Egyház Keleti Egyházkerületének püspökével. Végül néhány szóban ismertette azt a kötetet is, amely *Elindult, nem tudva, hova megy – Feljegyzések az evangélikus női lelkészi szolgálat kezdeteiről* címmel az első magyarországi evangélikus lelkész nő ordinációjának ötvenedik évfordulójára jelent meg az egyházkerület kiadásában.

Fábr György egyházkerületi felügyelő az evangélikus presbiterek országos találkozója kapcsán hálóját fejezte ki mindenkinek, aki részt vállalt a rendezvény szervezésében, lebonyolításában. Az alkalmat tartalmasnak, lelkileg felemelőnek értékelte. Kitért a még néhány napig tartó népszámlálásra is, külön is megköszönve azok szolgálatát, akik hirdetik, biztatják a testvéreket felekezeti hovatartozásuk megvallására.

A folytatásban Krámer György, a Magyarországi Evangélikus Egyház Országos Irodájának igazgatója beszélt az előttünk álló nehézségekről és az egyház megoldási, támogatási tervezetéről. A beszámolót érdeklődéssel hallgatták a jelenlévők, több kérdés, felvetés is érkezett reakcióként.

A negyedik napirendi pontban Fábr György a közelgő tisztújításról és az azzal járó feladatokról beszélt. Az egyházkerületi ügyész, Nagy Norbert beszámolóját egyhangúlag elfogadta a közgyűlés.

A szünet után Heinczinger Orsolya irodavezető gazdasági tájékoztatást adott, Jasper-Makay Emese a norvég testvér-egyházkerületi kapcsolatról számolt be, Nagy Ádám pedig a májusban lezajlott Találkozó Velede egyházkerületi nap tapasztalatait foglalta össze, egyszersemind a jövő évi lehetséges helyszínekről is említést tett.

A közgyűlés összességében testvéri szeretetben zajlott le, a résztvevők konstruktívan, az egyházmegyék és az egész egyházkerület ügyeit előremozdítva, építően voltak jelen. Az alkalmat Fabiny Tamás imádsággal, áldással zárta.

Püspöki jelentés a 2022-es évről

FABINY TAMÁS PÜSPÖK

A püspöki jelentésben hagyományosan beszámolok mindarról a tevékenységről, amelyet lelkesi, lelkipásztori, egyházkormányzási, továbbá ökológiai területen végeztem, illetve felsorolva a közgyűlés elé tárom publikációs listámat, valamint a velem készült interjúk és egyéb közéleti megnyilvánulások jegyzékét. A sorrend nem esetleges, mivel elsősorban lelkesnek tekintem magam, akinek legotthonosabb közege a szószék, de sajátos megbízatásom miatt bőségesen kell egyéb feladatokat is végezni. Ezeket igyekszem rendszerezve, csoportosítva a közgyűlés tagjai elé tárni.

I. Covid után

Egyházunk, benne egyházkerületünk 2022-es életét meghatározták a koronavírus-járvány utáni talpra állással kapcsolatos feladatok. Ezzel kapcsolatban örömdetes jelenségekről is be tudok számolni. Hála Istennek ismét sok gyülekezetet és intézményt meg tudtam látogatni, közben és emellett sok-sok személyes beszélgetést folytathattam, örömmel

mondhatom: sokaknak gyorsan és hatékonyan sikerült ez a talpra állás. Olykor még az is megvalósult, amit előző évi jelentésemben így fogalmaztam meg: a covid után nem oda kellene visszatérnünk, ahol 2020 tavaszán voltunk, nem az addigiakat kellene folytatnunk, hanem megerősödve, új szemlélettel kellene kijönni a válságból. Ezt a tatárjárás utáni helyzethez hasonlítottam: IV. Béla nem a korábbi földvárakat építtette újjá, hanem a hatékonyabb kővárakat építését szorgalmazta. Sok gyülekezetben a digitalizációnak is köszönhetően kiterjedtebb lett a missziói munka, a lelkesek felismerték, hogy munkatársak nélkül nem megy, és azt, hogy az egyházkerület és az országos egyház központja nem a gyülekezetek bosszantására, hanem épp ellenkezőleg azok hatékony segítségére van különféle pályázatok kiírásával, szakmai tanácsadással és még sok másfajta segítséggel.

Az alábbiakban sorolom fel, hogy 2022-ben mely gyülekezeteket és intézményeket volt módomban meglátogatni.

★ ★ ★

Meglátogatott gyülekezetek az Északi Evangélikus Egyházkerületben (21)

Aszód	Galgaguta	Piliscsaba
Budagyöngye	Hévízgyörk	Rétság
Budahegyvidék	Irsa	Salgótarján
Budavár	Kálmánháza	Szolnok
Cegléd	Miskolc	Tokaj
Dunakeszi	Nyíregyháza	Tállya
Felsőpetény	Pilis	Csillaghegy

További meglátogatott gyülekezetek (15)

Balatonszárszó	Graz	Muraszombat
Bécs	Győr	Nagydobrony
Budapest-Kőbánya	Gyula	Rákoskeresztúr
Budapest-Sziklakápolna	Kőszeg	Szarvas
Gömörhosszúszó	Munkács	Zapszony

Meglátogatott intézmények (12)	
Fébé Evangélikus Diakonissza Anyaház, Budapest	Evangélikus Hittudományi Egyetem, Budapest
Nyíregyházi Evangélikus Kossuth Lajos Gimnázium	Béthel Evangélikus Missziói Otthon, Piliscsaba
Sarepta Otthon, Budapest	Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon, Budapest
Budapest-Fasori Evangélikus Gimnázium	Evangélikus Országos Múzeum, Budapest
SzázszorSzép Evangélikus Óvoda, Cegléd	Dévai Fogadó, Budapest
Evangélikus Középiskolai Kollégium, Budapest	Oltalom Szeretetszolgálat, Nyíregyháza

Az egyházkerületi és országos egyházi alkalmakat most nem megkülönböztetve örömmel emlékezem vissza azokra a két vagy több év után újra megvalósult rendezvényekre, mint a Találkozó Veled, vagyis az egyházkerület missziói napja Óbudán; a Szélrózsa találkozó Gyulán; a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület kétnapos ülése Budapesten; az egyházkerületi lelkészkonferencia Balatonszárszón, az északi egyházkerületi teológushallgatók lelkigyakorlata Piliscsabán és nem utolsósorban az őszi EPOT a Hungexpo területén. Sok áldást kaptunk ezeken az alkalmakon, amelyek sohasem öncélúak voltak, hanem a gyülekezetek megelevenítését szolgálták. Köszönetet mondok a szervezőknek, akik igazán önzetlenül és fáradhatatlanul tudásuk legjavát adták.

Itt kell megemlítenem a határon túli és nemzetközi kapcsolatokat is. Sajnos a covid miatt az elmúlt két évben nem volt alkalmunk személyes találkozókat szervezni, de Istennek hála ebben az évben már sok valóságos találkozásban lehetett részünk. Először a határon túli magyar evangélikusokkal való kapcsolatainkról szólva csak felsorolom most azokat a területeket, melyeknek képviselőivel személyesen vagy egyéb csatornán keresztül felpezsdtettük együttműködésünket.

Erdély: Több testvérgyülekezeti kapcsolat is működik egyházkerületünk gyülekezetei és erdélyi testvéreink között. Sajnos a Szélrózsa kevesebben tudtak most eljönni, de az EHE hallgatói Kolozsváron járhattak konferencián. 2023-ban két rendezvényre is meghívásom van. Az erdélyi sajtóval is jó az együttműködésünk.

Felvidék: Sikert elérni, hogy Nagy Olivér személyében hivatalos koordinátora legyen a magyar

munkának. Lóczy Tibort felszenteltem, és kiküldtem a szolgálatba. 8 lelkészünk vesz részt az „egyházi kishatárforgalomban”, közöttük Bálintné Varsányi Vilma és Dechertné Ferenczy Erzsébet havonta jár fel istentiszteletet tartani. Alkalmam volt Pozsonyban és Hosszúszón szolgálni, az utóbbi helyen a magyar kormány támogatásával újult meg a templom. Tornalján ugyancsak magyar – állami és MEE (diaszpóra és elnökségi keret) – támogatással készült el, és a kúria felújításával bővülni fog a konferenciaközpont.

Szlovénia: Domonkosfán és Muraszombaton szolgáltam ősszel, interjút adtam a szlovén TV-nek. Személyes jó kapcsolatot ápolok Leon Novak püspökkel. Fontos kezdeményezés, hogy szombatonként Györfi Judit jár Ljubjanába, hogy egy fiatal családkból álló közösséget gondozzon. Ez mintegy 2-2 óra autótutat jelent neki.

Ausztria: Szolgáltam a magyar és egy osztrák gyülekezetben is tavasszal. Több magyar lelkész végez munkát Ausztriában különféle területeken.

Németország: Stuttgart az egyik biztosnak látszó hídfőállása a magyar közösségnek. Több német gyülekezetben szolgál ösztöndíjas hallgató. Berlin is evangélikus vezetésű, jóllehet nincs állandó lelkésze, de a közelben lakó Csabay Csaba és mindig valamelyik ösztöndíjasunk, jelenleg Pöcze Barnabás ellátják a szolgálatot. Göttingenben Bence Áron van, de tudtommal nem végez magyar munkát.

Nyugati diaszpóra: Svájcba magyar lelkész jár ki, a svéd szolgálat sajnos átment református kézbe. Finnországba magyar lelkészek szolgálnak. Brüsszel, Luxemburg és Párizs magyar közössége inkább csak református gondozásban van.

Tengerentúl: Az AMEK-kal sajnos egyre keve-

sebb a kapcsolat, az *Erős Vár* újságot kapjuk. Egy vagy két ösztöndíjas hallgató mehet Columbusba, akik olykor átjárnak szolgálni Clevelandbe. Innen 2023 elején érkezett haza 6 doboznyi anyag, melyet hamarosan átveszünk az OSZK-tól. A kapcsolatot az ott lévő lelkésszel, Tamásy Évával rendszeres.

Venezuela: Puky Ákos lelkészt itthon láttuk vendégül. Szeretnénk a magyar evangélikus gyülekezet iratanyagát megmenteni, hazahozni.

Argentína: Folyamatos a levelezés az ottani közösséggel, olykor videós áhítatot küldök.

Mindezt a munkát jól összefogja a Magyar Evangélikus Tanácskozó Testület.

De nem akarok megfélemlíteni a hagyományos értelemben vett külkapcsolatokról sem, ideértve a testvéregyházi (ELCA – Northeastern Iowa Synod, a bajor, a vesztfáliai, a szász, az Olaszországi Evangélikus Egyház – ELKI, a szlovák, a finn, a nigériai egyház) és testvér-egyházkerületi (a norvégiai Mørei egyházkerület) kapcsolatot, valamint a különböző nemzetközi szervezetekkel (LVSZ, EVT, KEK, GEKE, M-L-B, GAW) való együttműködést.

Az említett örvendetes jelenségeket el nem felejtve megkockáztatom a kifejezést: egyházunk még mindig posztcovid-tünetekkel küzd. Alighanem mindannyian betéve tudjuk, milyen tünetek jelennek meg az emberi szervezetben ilyenkor. A fertőzésen átesett betegeknél szív- és érrendszeri, tüdőgyógyászati, neurológiai tüneteket, valamint pszichés problémákat is diagnosztizáltak az akut fertőzést követően. A posztcovid-időszakban a leggyakoribbak a fáradékonyság, nehézlégzés vagy mellkasi fájdalom, koncentrációs zavarok. Az eddig felsorolt tünetek mellett jelentkezhet még gyors pulzus, fejfájás, brain fog (korai demenciás tünetek) stb.

Amennyiben a panaszok a fertőzés lezajlása után 12 héttel is fennállnak, akkor a szakirodalom szerint ún. longcovid- (vagyis hosszúcovid-) szindrómával kell számolnunk.

Az egyház Krisztus teste. Úgy tűnik ezt az organizmust sem kerülik el ezek a tünetek. Az ügy komolysága nem engedi meg, hogy tréfásan – ám-bár nagy eséllyel találó módon – beazonosítani próbálják bizonyos tüneteket, de jelezni szeretném, hogy a nyugtalanság, fáradékonyság, igen gyakran a feledékenység egyes szolgáltókra és közösségekre mintha a korábbiakhoz képest jellemzőbb volna. A kiegészítő lehetősége mindig is jelen van a sok energiát elszívó segítő szolgálatokban, de most mintha ez is gyakrabban jelentkezne. Ugyanezt kell mondanom a magánéleti, házassági vagy éppen a hitbeli és hivatásbeli válságokról.

Azt is fontos azonban megjegyezni, hogy nem vagyunk egészen eszköztelenek. Ahogy a 8-10 éve némileg magasabb sebességre kapcsolt digitális

fejlesztés (aminek mindig zászlóvivője volt egyházkerületi elnöktársam) nagyon jól jött a karantén idején, vagy miként az elmúlt évek néhány (sajnos nem elégséges) energetikai fejlesztése sok közösséget megsegített az energiaválság idején, úgy a helyét a rendszerben egyre inkább megtaláló LÉM sokak segítségére lehet a posztcovid idején. És itt tudatosan mindhárom lábát említem a LÉM-nek: a képzések és továbbképzések felkínálását, a jelzőrendszer működését és a fizetések rendezését. Egy, az egyházkerületünket is érintő országos ügyet is ide kívánok hozni. Tavaly januárban nagy vihart kavart egyházunkban az a jó szándékból fakadó, de balul sikerült kezdeményezés, amely a lelkészeket aszerint osztotta két különböző csoportba, hogy ők „miként viszonyulnak ma a Szentíráshoz, Isten igéjéhez”. Sokan tették, tettük szóvá, hogy egyrészt ez a „kutatás” nem felel meg a szakmai kritériumoknak, másrészt a lelkészek osztályozása, csoportokba való besorolása végtelen leegyszerűsítést jelent, és lényegében a polarizálódást szolgálja. Utóbb a szervezők maguk is leállították a kutatást. Mindez viszont lehetőséget adott arra, hogy – részben az egyházkerület elnökségének kezdeményezésére – zsinati fórumot tartsunk két témában. Összesen hat előadás hangzott el egyrészt a bibliai hermeneutika, másrészt aktuális szociális kérdések tárgyában. Az előadásokat – amelyek utóbb a *Lelkipásztorba* is megjelentek – élénk vita követte.

Sajnos külön lehetne szólni az egész mai magyar társadalom posztcovid állapotáról, benne az oktatási és az egészségügyi helyzet számos megoldatlan kérdéséről.

Fábi felügyelő úrral úgy osztottuk meg a feladatot, hogy konkrét ügyekről ő számol be, így áttérek két más területre.

II. Ökumené

Idén 50 éves a Leuenbergi Konkordia, amely célja a protestáns ökumené megvalósítása volt. Ennek egyik része a közös úrvacsoravétel, tehát az oltárközösség, a másik a szószékközösség, aminek az alapja, hogy ugyanazt az ígét hirdetjük, egyek vagyunk ebben a missziói ígéhirdetésben, de a társadalmi felelősségvállalásban is.

Az ökumenének ma nem az a modellje, hogy mindenáron szervezettel egyesüljünk, az pedig pláne nem, hogy a nagy hal megegye a kis halat, azaz a kisegyházak betagozódjanak a nagyba, hanem az, hogy egyfajta megbékélt sokféleséggel tudjunk együttműködni, amiben elfogadjuk a tanításbeli különbségeket, de képesek vagyunk ezekkel békében együtt élni. Természetesen ez nem jelenti a teológiai diskurzusok hiányát.

Leuenberg másik üzenete, hogy az egyházat nem lehet a püspökökkel, de még a lelkészekkel sem azonosítani, az egyház a hívek közössége. A világi tisztségviselők is ugyanolyan fontos és legitimációval rendelkező vezetők minden szinten (gyülekezetben, egyházmegyében, egyházkerületben és országosan). Ráadásul ők a maguk területének – pl. gazdaság, média, környezetvédelem – a szakértői. Fontos, hogy ennek az 50 éves évfordulónak a kapcsán is figyelmeztessük magunkat: ne engedjük, hogy elpaposodjon, elklerikalizálódjon az egyház, vonjunk be jobban a világiakat; világiaként merjünk aktívabbak lenni!

III. Háború

A jelentésem tárgyát képező 2022-es év legnagyobb nyomorúsága a február 24-én kitört háború. Sokat írtam és beszéltem már erről, így csak utalok korábbi megszólalásaimra, különösen is a zsinati jelentésemben írtakra.

De azt fontosnak tartom itt újra elmondani, főleg mert egyházkerületünket is érinti, milyen nagyra értékelem azt a gyülekezeti és intézményi összefogást, amely bő egy éve szüntelenül megtapasztalható ezzel kapcsolatban, elsősorban a menekültekkel való foglalkozásban. Felügyelő úrral magunk is tájékozódunk Kárpátalján, és meg tudjuk erősíteni, hogy milyen rettenetesek az ottani körülmények. Az elvándorlóknak és az ott maradtaknak is meg kell adnunk minden segítséget.

Azt is leírtam és elmondtam már többször, hogy a lehető legnagyobb aggodalommal követem az Oroszországi Föderáció Ukrajna elleni agresszióját. Elsősorban azért, mert mérhetetlen emberi szenvedést okoz a háború. Ezen túl mélységes aggodalom-

mal követem a fejleményeket azért is, mert egy független ország területi integritásának semmibevétele, annektálása a nemzetközi jog elfogadhatatlan megsértése. Ez a második világháború után kialakult nemzetközi rend összeomlásával fenyeget.

Nagy az egyházak felelőssége. Megdöbbenéssel halljuk, hogy az Orosz Ortodox Egyház főpapja, Kirill moszkvai pátriárka „metafizikai” jelentőségűnek nevezte a háborút és a „jó” és a „rossz” küzdelmeként értelmezte azt. Ez összeegyeztethetetlen a keresztény tanítással: magam is csatlakoztam számos teológushoz, amikor aláírtam a keresztény hitigazságokkal való ilyen visszaélés elutasítását tartalmazó Oxfordi szolidaritási nyilatkozatot.

Azt is bőrünkön érezzük, hogy a háború következtében egész Európa válságos helyzetbe kerül, nem utolsósorban gazdasági tekintetben. Az infláció, az árak – elsősorban az energiahordozók árának – brutális emelkedése minden egyes családot érint, de a közösségeket, így a gyülekezeteket is. Ebben a helyzetben egyrészt önmérsékletre és számos jó helyi kezdeményezésre van szükség, másrészt az egyházkerület és az országos egyház is segít anyagiak átcsoportosításával, pályázatok kiírásával és hasonlókkal. Örülök annak, hogy mai ülésünkön ilyenekről is szó lesz.

IV. Zárszó

Megköszönöm az egyházkerület népének bizalmát és együttműködését, elnöktársamnak, helyettesemnek és a hivatal munkatársainak a testvéri kooperációt, a fáradhatatlan munkát és a sok megtapasztalt támogatást.

Budapest, 2023. március 3.

Fabiny Tamás 2022. évi publikációi

I. Saját írások

Evangélikus Élet Égtájéoló

Hogy ne törjön el minden Egész

87. évfolyam, 9-10. szám, 14–15. o.

Találkozó veled

87. évfolyam, 15-16. szám, 14–15. o.

Tres faciunt ecclesiam

87. évfolyam, 27-28. szám, 14–15. o.

Evangélikus Élet egyéb

Nagypéntek – Zsid 9,24-28. Függőleges híd.

Az ünnep igéje. 87. évfolyam, 13–14. szám, 8. o.

Bandi és Timótheus

87. évfolyam, 7–8- szám, 36–37. o.

Lelkipásztor

Böjt 1. vasárnapja (Invocavit): Zak 3,1-7

97. évfolyam 2. szám, 70–72. o.

Már nem csinálhat soha mást: Görgey Gábor búcsúztatója (1929-2022)

97. évfolyam 7. szám, 278–280. o.

Enyém vagy! Igehirdetés Detre János nyugalmazott evangélikus esperes temetésén (Ézs 43,1)

97. évfolyam 10. szám, 384-385. o.

Könyvrészletek, tanulmányok, cikkek

Középen: Jézus és Tamás

Budavári Hírmondó XXVII. évfolyam 2022/1. szám
Böjt-Húsvét, 1. o.

Dialógus és Diapaxis

Vigília 87. évfolyam 7. szám, 529–532. o.

Ecclesia et saeculum. Tér és idő keresztjére verve.
Dejcsics Konrád (szerk.): *Isten és a világ. Vendég-ségben az Ige asztalánál.* Pannonhalmi Főapátság – Bencés Kiadó. Pannonhalma, 2022., 37–55. o.

Köszöntés Balog Zoltán püspökszentelésén. Dezséri Ágnes (szerk.): „Minden a tiétek”

Püspökszentelés Dunamelléken. Dunamelléki Református Egyházkerület. Budapest, 2022.

A „wittenbergi katolikus” örökség.

A Szív 108. évfolyam 10. szám, 34–36. o.

<https://jezsuitakiado.hu/cikkek/a-wittenbergi-katolikus-orokseg/> (letöltve: 2023. 02. 07.)

Mindnyájan Krisztusban. Sárkány Tiborné Horváth Erzsébet: Elindult nem tudva hova megy. Feljegyzések az evangélikus női lelkeszi szolgálat kezdeteiről. Északi Evangélikus Egyházkerület, Budapest, 2022., 7-8. o.

A fény felé. Lelki útravaló az év minden napjára.

Galambos Ádám (szerk.) Budapest, Gyülekezeti és Missziói Osztály, Luther Kiadó, 2022.

03. 09., 07. 08., 11. 07.

A 2023. év igéje. Útmutató.

Budapest, Luther Kiadó, 2022. 5–7. o.

Az elválasztó falak lebontása – Az evangélikus egyház munkája roma testvéreink között.

Máltai tanulmányok. 2022/2. 6–12. o.

<https://maltaitanulmanyok.hu/magazin/az-elvalasztó-falak-lebontása-az-evangelikus-egyház-munkája-roma-testvéreink-kozott/#tab-id-4> (Letöltve: 2022. 12. 08.)

Grußwort.

Dokumentation. 75 Jahre Lutherischer Weltbund (LWB) und Deutsches Nationalkomitee des LWB (DNK/LWB). 29. November 2022. 28. o.

Isten a mélyben.

NOE levelek. 2022/6. 352–353. sz. 26. o.

Közösen az emmausi úton.

Hafenscher Károly - Isó, M. Emese - Zászkaliczky, Zsuzsanna (szerk.): *Ezt cselekedjétek!* Luther Kiadó, Budapest, 2022., 7-9. o.

[Imádság] Pyhä rakas Jumala. Arkkipiispa Tapio Luoma 60 voutta.

Kirjoittajat ja Kirjapaja, Helsinki, 2022., 158-161. o.

Evangelikus.hu-ról

Cél a talpon maradás.

<https://www.evangelikus.hu/hireink/itthon/750-millio-forint-gyulekezeti-energetikai-beruhazasokra-ulesezett-az-oroszagos-presbiterium>

Egy hitvalló evangélikus Afrikából

A Lutheránus Világszövetség elnökének látogatása elé

<https://www.evangelikus.hu/hireink/nagyvilag/egy-hitvallo-evangelikus-afrikabol-a-lutheranus-vilagszovetseg-elnokenek-latogatasa-ele>

II. Interjúk

Könyvbemutató pódiumbeszélgetés

Keresztény Igazság 2022. 2. szám, 3–20. o.

Fabiny Tamás: a legnagyobb mélységben is ott a vizsgáló Isten

<https://www.evangelikus.hu/hireink/interju/fabiny-tamas-a-legnagyobb-melysegben-is-ott-a-vigasztalo-isten> (Megtekintés: 2022. december 1.)

„... Kicsit idegen, de integrálható...” – Interjú Fabiny Tamás evangélikus püspökkel

SiópArt 2022/3. 43–59. o.

„Isten nem fenyeget, hanem szeret”

Magyar Nemzet 2022. október 31., 4. o.

A béke nem elvont koncepció – Beszélgetés Fabiny Tamás evangélikus püspökkel

2022. november 23. (Új Ember 2022. november 27. nyomtatott változat)

<https://www.magyarKurir.hu/hirek/a-beke-nem-elvont-koncepcio-beszelgetes-fabiny-tamas-puspokkal>

Fabiny Tamás: A kormányzó keresztény politikusok lelkiismerete szeretnék lenni.

<https://index.hu/belfold/2022/12/23/fabiny-tamas-evangelikus-puspok-interju-kozoktatas-szocialis-egyhazi/> (letöltve: 2023. 01. 09.)

Egyéb

Fabiny Tamás püspök „Erős jelentést kapnak az evangélium szavai”.

Hot 2022/50–51. december 14–27.66. o.

A ma is aktuális Bonhoeffer.

Magyar Hang. <https://hang.hu/konyveshaz/fabiny-tamas-kiss-noemi-nyary-krisztian-kony-olvasni-valo-karacsony-konyvespolc-149384> (letöltve: 2023. 01. 09.)

Serdeczne pozdrowienia & Dobre zyczenia / Warm greetings & good wishes from international guests sent and / or delivered ont he ordination service on 7th May 2022 in the Holy Trinity Church in Warsaw

Egyházkerületi felügyelői jelentés a 2022-es évről

FÁBRI GYÖRGY EGYHÁZKERÜLETI FELÜGYELŐ

Visszaolvasva egy évvel ezelőtti jelentésemet látható, hogy az orosz agresszióval indult háború feletti megdöbbenés hatja át bevezetőjét, a jövő iránti aggodalomtól kísérve. Az eltelt idő csak mélyítette ezt a megrendülésemet. A szomszéd országból jövő hírek a szenvedésről, a nem szűnő támadások, a világhelyzet mind zavarosabb elbizonytalanodása, a gazdasági nehézségek közepette egyetlen reménységünk valóban csak a Teremtő kegyelme lehet. Ő adhat vigaszt a háborúság áldozatainak és kellő bölcsességet a döntéshozóknak, nekünk pedig a józan értékítélet képességét, hogy meg tudjuk különböztetni a jót a rossztól, és nem szűnő odafigyelést a rászorultakra, hogy jól segítsük őket. Krisztuskövetésünk vezessen el hozzájuk! Ennek is próbája a közelmúltbéli földrengés, ahol az emberi silányság okozta a természeti katasztrófa áldozatainak számának mértéktelenségét. Imádságunk és áldozatunk legyen a törökországi, szíriai szenvedőknek segítség, támogatás!

Gyakran halljuk, hogy ezek már nem az idők jelei, hanem maguk az idők. Ezért egy mindezekhez képest össze nem hasonlíthatóan nyugodtabb és kényelmesebb helyzetben lévő keresztény egyház tagjaiként vajon nem kellene némi pirulással néznünk a saját huzakodásainkra, csetlő-botlóságunkra, szervezeti nyomorúságainkra? Hiszen jól látható, hogy a világ ilyenténképpen alakulását megérteni és megélni evangélikus keresztényként úgy lehet esélyünk, ha mindenekelőtt és mindenekfelett teológiai, hitéleti megújulásunk áll a közép-pontban. Jelentésemben ezért az elmúlt egy év történéseit, munkáit ennek tengelyén igyekszem

bemutatni, ahogyan a jövőbeni kihívásainkat is ennek jegyében fogalmazom meg.

1. Hitmegélési – teológiai folyamataink

Egyházkerületi közgyűlésünk még 2021-ben kezdeményezte, hogy induljon teológiai igényességű, testvéri és őszinte párbeszéd egyházunkban a hitmegélési, társadalmi-valláserkölcsei kérdésekben felmerült álláspontok megfogalmazására. Az Országos Presbitérium (OP) és a Zsinat is támogatta előterjesztésünket, így került sor 2022 áprilisában arra a zsinati fórumra, amelyen a bibliai hermeneutika, a morálteológia és a társadalmi kérdésekről szóló egyházi diskurzus témáit járták körül az előadók. Az előadások többsége párbeszédre törekvő és szakmailag is magas színvonalú volt, például s egyben konkrét kiindulópontokat kínálva az egyházi kereteinkhez méltó vitákhoz. Ezért is fájdalom, hogy az alkalmat nem követte az egyházi felületen további diskurzus, és további rendezvényekre sem került sor.

Pedig egyházi életünkben bőven állnak előttünk meg- és kibeszélendő teológiai, hitmegélési kérdések. Biztató, hogy ezek között vannak olyanok is, melyek a szervezeti szemléleten túllépve teológiai szinten is megfogalmazódnak, mint például az evangélikus diakónia ügye. Hasonlóan jár együtt az idei évben az elköteleződés és konfirmáció ekleziológiai, gyakorlati és teológiai értelmezése. Evangélikus kegyességeink többfélesége, ezen belül az egység és testvériesség érvényesülése ugyancsak teológiánk és gyakorlatunk közös ügye.

Népmozgalmi folyamataink is egyszerre jelzik missziós és szervezeti erőnket.

	Választói névjegyzék	Keresztelés	Konfirmáció	Esküvő	Temetés
Borsod–Heves	965	32	14	21	54
Buda	3167	205	146	80	213
Dél-Pest	4380	204	110	48	214
Észak-Pest	6431	272	126	53	237
Hajdú–Szabolcs	2269	151	81	42	189
Nógrád	3797	83	30	22	151
Északi Egyházkerület	21009	947	507	266	1058

Választói névjegyzékben szereplők számának változása az előző évhez képest

A számosságokat azonban sohasem önmagukért figyeljük. A tavalyi év nagy egyházi energiákat megmozgató programja, a népszámlálási kampány stratégiai tervezésekor és a megvalósításában is sikerült érvényesítenem azt a felfogást, hogy kifejezetten missziós, egyházépítő kampányt csináljunk. Evangélikus identitásunkat hiteles személyiségeink jelenítették meg (köztük budahegyvidéki lelkész testvérünk, Keczkó Szilvia), a kampány legfőbb felületeként pedig aktív és az információkat összekapcsolódva terjesztő egyháztagjaink hálózatát építettük fel. A népszámlálási adatokat ősszel tudjuk majd értékelni, az azonban már most elmondható, hogy a kampány eredményeként a visszajelzések és mérések alapján egyházunkról a társadalomban kialakult kép kedvező volt, gyülekezeteink aktivitása pedig erősödött. Hiányérzetem abban maradt, hogy több hitvallásos tanúságtételt reméltem, de így is értékelendő, hogy szélesebb körben voltunk láthatóan evangélikusok.

2. Találkozásaink Krisztusban

A covid miatti kényszerű lezárások után a régóta hiányolt személyes együttlétek mindannyiunkat új reménységgel töltöttek el. A tavaly májusi óbudai egyházkerületi napunk, az évkezdő lelkészkonferenciánk Szárszón, a novemberi felügyelői talál-

kozó Révfülöpön az év legszeleesebb körű eseményei voltak, de legalább ilyen hasznosnak érzem, amikor gyülekezeti alkalmakon, egyházmegyei egyeztetéseken vehettem részt. A gyülekezeti, egyházmegyei, kerületi és országos alkalmak mindegyikét itt nincs mód számba venni, az igen sikeres és minden tekintetben lélekemelő Találkozó Veledegyházkerületi missziós napot Óbudán pedig őszi közgyűlésünkön már értékeltük. Ezért itt most két olyan eseményt idézek fel jelentésemben, amelyek teológiai megújulásunkat nagy erővel szolgálták. Egyházkerületünk és az országos egyház vezetésében végzett szolgálatom leginkább örömteli és hiterősítő alkalmai is ezen találkozásokhoz kötődnek.

A népszámlálási kampányt is segítette annak a kiemelt alkalomnak a megrendezése, ami sok év után újra egybegyűjtötte az evangélikus presbitereket. A testvéri, lelki és intellektuális épülést egyaránt nyújtó EPOT-ra minőségi körülmények között került sorra. A programtervezésben és a gazdasági önállósodásról szóló szekció előadójaként egyaránt tapasztaltam a presbiterek felelős érdeklődését közös ügyeink iránt. Egyházmegyéink részvétele nem volt egyenletes, de az ott lévőkkel az egymástól való tanuláson túl közös élményünk lehetett a találkozások, közös imádságok és éneklések hiterősítő élménye.

Északi Ek	Részvevők száma
Borsod–Hevesi Egyházmegye	5
Budai Egyházmegye	112
Dél–Pest Megyei Egyházmegye	82
Észak–Pest Megyei Egyházmegye	108
Hajdú–Szabolcsi Egyházmegye	112
Nógrádi Egyházmegye	99

Elnöktársam, Tamás püspök nemzetközi szolgálatai egyházunk erősségét jelentik abban is, hogy saját helyzetünket szélesebb horizonton tudjuk szemlélni. Ennek egyik fontos eleme a norvégiai Mørei Egyházkerülettel való többéves kapcsolataink, aminek keretében több lelkésszel közösen októberben meglátogattuk norvégiai testvéreinket. Az egyhetes otthont megéltük itthoni személyes találkozások (egyebek között a tavalyi missziós napunkon is vendégül láthattuk őket), a közös imahíd és az ukrainai szenvedőknek nyújtott támogatásban való együttműködésünk is. A Kristiansudben tartott lelkészkonferencia egyik fókuszpontja is a menekültek segítése volt, aminek során például a Hajdú-Szabolcsi Egyházmegye aktivitása jelentett felrázó élményt a norvég lelkészek számára. Emellett találkozhattam az Oslói Egyetem teológiai fakultásának vezetésével, ez a kapcsolatfelvétel szakmai együttműködések alapozhat meg. A legfontosabb mégis (ezt talán küldöttségünk minden tagja nevében mondhatom) annak a keresztényi közösségnek, figyelmes és figyelő vendégfogadásnak a megtapasztalása volt, amiben az egyházkerület tagjai részesítettek minket. Tusen takk, takk Gud, norske brødre og søstre!

3. Beszámolás az országos döntéshozatalról

Természetesen igyekszem az áldást megtalálni szolgálatomban az országos döntéshozatal fórumain is.

Az Országos Presbitérium az elmúlt egy évben kiemelt feladatként foglalkozott az energiaválság okozta vészhelyzet kezelésével. Azonnali intézkedésként rezsitámogatást nyújtott az egyház azoknak a gyülekezeteknek, amelyek válsághelyzetbe kerültek. Erről és az energiahatékonyság fejlesztésére kiírandó pályázatról ősszel Krámer György igazgató úr beszámolt már közgyűlésünkön, most pedig már arról adhatok számot, hogy beérkeztek az energiahatékonysági pályázatok, ezek elbírálása folyamatban van. Köszönet az országos iroda munkatársainak a professzionális és gyors munkáért! Első körben a kiírásnak eleve nem megfelelő beadványok kiszűrése zajlik (pl. a templomokra nem lehetett volna pályázni stb.), majd az OP által előre meghatározott és ismertetett értékelési szempontok szerint folytatódik a bírálat, így március 31-ig véglegesülnek a támogatások.

A válságkezelés mellett más stratégiai kérdésekkel is foglalkoztunk.

A lelkészek nyugdíjkorhatárának ügyében az OP-n konszenzusosnak látszó javaslat körvonalázódott, ami egységesíteni volt hivatott a szolgálatok

65 ill 67 éves megoldásait. A zsinati tárgyalás végül (feszültséges előzmények után) az intézményi szolgálat esetében is lehetővé tette, hogy a nyugdíjkorhatár elérése után két évig továbbszolgálhassanak a lelkészek, illetve a püspökök esetében a kerületi közgyűlés jóváhagyását iktatta törvényeinkbe.

Egyházunk identitásának és egyben a magyarországi kulturális örökség őrzésnek is fontos intézménye az Evangélikus Országos Gyűjtemény. Ennek megválasztottuk új igazgatóját, Lackner Pál testvérünk személyében.

Az egyházkerületünk által kezdeményezett személyiségvédelmi munkacsoport felállítása is megtörtént azzal, hogy megválasztottuk tagjait, és elfogadtuk ügyrendjét.

Többszöri zsinati egyeztetés után az egyházi jogi személyiség kérdése ügyében kellően kompromisszumosnak tűnő eredmény született, ami lehetővé teszi az ezt igénylő gyülekezetrészek önállóságát, és egyben reményt ad majd az egységes és a világi jogszabályoknak megfelelő rendezésre is.

Zsinati kezdeményezésemet elfogadva egy munkacsoport megkezdte a lelkészutánpótlás ügyét széleskörűen feltárni, a megoldási javaslatokat kidolgozni.

Állami pluszforrások révén mód nyílt a kistélepi lelkésztámogatások növelésére, itt elindult a gondolkodás a differenciálás lehetőségéről, de ebben nem léptünk előre.

Az országos egyházvezetés zsinati határozattal is megtámogatva nyitottan és érdemben reagált a magyar oktatási rendszerben tapasztalható feszültségekre, kezdeményezte a társegyházakkal a közös fellépést az ez ügyben nélkülözhetetlen párbeszéd ösztönzésére a pedagógusok és a kormányzat között. Várjuk a többi intézményfenntartó felekezet reagálását. Azonban azzal nem vártunk, hogy az evangélikus intézmények pedagógusai számára az év végén egységesen egyszeri, érzékelhető mértékű juttatást biztosítsunk, ezzel is kifejezve nagyrabecsülésünket és elkötelezettségünket.

Egyházunk meghatározó intézménye az Evangélikus Hittudományi Egyetem. Mivel a jelenlegi intézményvezető megbízatása idén lejár, az OP elindította a rektorválasztás folyamatát, egyben az egyházvezetés megfogalmazta a szervezeti változások igényét is.

Az OP majd a Zsinat is tárgyalta egyházunk diakóniai stratégiáját, amit jóvá is hagyott mindkét testület. Fontosnak tartom külön kiemelni, hogy itt nem csupán szervezeti vagy szolgáltatási logikájú anyagól van szó, hanem kifejezetten a diakóniai szolgálat teológiai megalapozású és lényegű felfogásából vezeti le egyházunk ezen tevékenységét. Ezzel követi az oktatási stratégiánk logikáját is.

Az OP megtárgyalta azt a lehetőséget, amit egy 2022 végén hozott törvény tett lehetővé az egyházi intézmények által használt ingatlanok tulajdonjogának igényléséről. Az elvi fenntartásaink mellett azt is megvizsgáltuk, hogy van-e olyan ingatlan, amit érdemes és a tulajdonló önkormányzatokkal való konfliktusok nélkül lehetne tulajdonba venni. Ilyet nem találtunk, ezért ilyen igényt az egyház nem adott le.

Mindezekén túl az Országos Presbitérium számos, konkrét köznevelési és diakóniai intézményt érintő személyi és gazdasági döntést hozott. Ezek között az egyházkerületünket érintő döntések konszenzusosan születettek, kellő egyeztetéssel az érintettekkel. A belső ellenőri vizsgálatokat is rendre megtárgyalta az OP, az itt feltárt hiányosságok az intézmények esetében döntő többségükben megoldásra kerültek egyházkerületünkben.

4. Problémás ügyeink

Az országos egyházi fórumokon is figyelmet kaptak azok az ügyek, amelyek egyházkerületünk régóta húzódo konfliktusaihoz kapcsolódtak.

A Csillaghegyi Evangélikus Egyházközség lelkészválasztásának törvényeink betűjének és szellemének megfelelő elindítása esperesi hatáskör, de az egyházkerület vezetése az előzmények (melyeket a korábbi közgyűléseken részletesen ismertettünk/megtárgyaltunk) miatt is teljes mértékben támogatja az egyházmegye erőfeszítéseit a törvényes rend elvárásainak érvényesítésére. Imádságos reménységgel bízunk benne, hogy az érdekeltek belátják a törvényesség és együttműködés nélkülözhetetlenségét.

A Miskolc-Belvárosi Evangélikus Egyházközséget érintő törvényességi lépésekben az egyházkerületi elnökségnek nem lehetett szerepe, így mi is szomorúan vettük tudomásul, hogy az egyházi fegyelmi eljárás, többszörös fellebbviteli bírósági döntéssel megerősítve Sándor Frigyes lelkészre jogerős elbocsátás fegyelmi büntetést szabott ki, és megállapította, hogy rendelkezési állományba került. Sajnos, ezzel a gyülekezetben korábban kialakult megosztottság nem csökkent, a presbitérium egy részében nincs meg az elvárható együttműködési készség és testvériesség. Elnök-társammal többször is egyértelművé tettük az érintettek számára, hogy kizárólag a békés, jóindulaton alapuló, a törvényes helyzetet tudomásul vevő kibontakozást tudjuk támogatni.

Ez a két eset mindazonáltal általános tanulságokkal is bír. Mindenekelőtt a gyülekezeti önállóság és felelősség kölcsönösen egymást feltételező

dinamikájára hívja fel a figyelmet. Jelenleg igen szűkösek az eszközeink arra, hogy a felelős működés meglétének hiánya esetén érvényesítsük az egyházi értékszempontokat. Az is végiggondolandó, hogy mit tehetünk, ha nem egyházi munkavállalók (például lelkészek), hanem önkéntes munkát végző egyháztagok (például presbiterek) esetében tapasztaljuk a jó rend megbontását. Nem tartjuk célravezetőnek (bár jogalap adódik rá) a fegyelmi eljárások alkalmazását ilyenkor, de a megoldást együtt kell kimunkálnunk.

5. Választanunk kell!

Jelentésem végén azokról a lépésekről kell beszélnem, amelyek már a közvetlen jövőnkre mutatnak előre. Zsinatunk februári ülése nyilatkozatot fogadott el a közelgő, teljeskörű egyházi tisztújításra való készüléstről. Ennek szellemében és az egyházkerületi elnökség törekvéseit hangsúlyozva a formálisan 2024 tavaszán induló választási folyamat tartalmának lényeges vonásaira irányítva a figyelmet zárom mondandómat.

A választási folyamat ugyanis nem csupán technikai ügy, hanem egyben alkalom gyülekezeti/ egyházi jövőképünk végiggondolására és gyülekezeti/ egyházi jövőnk formálására. Ezért szorgalmazzuk már most, hogy a jövődő presbiterek, szolgálattevők megszólításához induljon el mielőbb a tájékozódás. Tudjuk persze, hogy nem könnyű manapság új embereket bevonni ebbe a munkába. De bizonyos, hogy ha mind több gyülekezeti tag vesz részt a jövőről szóló gondolkodásban, többen vállalnak majd szerepet a megvalósításban is.

Egyházunkban nincsenek életkori vagy férfi-nő kvóták, de a gyülekezetekben bizonytalán bírnak a józan gondolkodás áldásával. Ennek jegyében természetesen és kifejezetten célravezetőnek tartjuk, ha a presbitériumokban, valamint a magasabb egyházkormányzati szinteken a tapasztaltabb testvérek mellett egyre több fiatal jelenik meg, ahogyan eléggé logikus továbbvezetése a nők gyülekezeti (felül)reprezentáltságának egyre számosabb jelenlétük a különböző testületekben.

Egyházkerületi felügyelői munkámban a következő egy évben elsősorban ebben fogok közreműködni. Kérem az egyházmegyéket, hogy közgyűléseiken legyen mód ezzel a tematikával foglalkozni, és bízom benne, hogy sok gyülekezeti alkalmon tudunk majd erről beszélgetni.

Mindennek alapján kérem a tisztelt közgyűlési tagoktól jelentésem elfogadását!

Erős vár a mi Istenünk!

Csömör, 2023. március 3.

Személyi változások

Ordináció

- Nagy Ádám – 2022. június 18. Ósagárd
- Veczán Zoltán – 2022. június 19. Nyíregyháza
- P. Nagy Krisztina – 2022. augusztus 27. Maglód
- Némethné Tóth Szilvia – 2022. augusztus 28. Budahegyvidék
- Lóczy Tibor – 2022. november 6. Budaörs

Kiküldés

Lóczy Tibor

2022. december 4-étől visszavonásig gyülekezeti beosztott lelkészi szolgálatra a Sajógömöri Evangélikus Egyházközségbe (Felvidék, Szlovákia);

Gombkötő Beáta

2022. szeptember 1-jétől visszavonásig félállásban intézményi lelkészi szolgálatra a Luther Otthon – Evangélikus Diákotthon intézménybe;

Némethné Tóth Szilvia

2022. szeptember 1-jétől visszavonásig a Magyarországi Evangélikus Egyház kórházlelkészi szolgálatára;

Horváth-Hegyi Áron

2022. szeptember 1 – 2023. augusztus 31. közötti időszakra félállásban iskolalelkészi helyettesítési szolgálatra a Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolába;

Zsarnai Krisztián

2022. szeptember 1 – 2023. augusztus 31. közötti időszakra félállásban iskolalelkészi helyettesítési szolgálatra a Túróczy Zoltán Evangélikus Óvoda és Magyar–Angol Két Tanítási Nyelvű Általános Iskolába;

P. Nagy Krisztina

2022. szeptember 1-jétől visszavonásig gyülekezeti beosztott lelkészi szolgálatra a Fancsal-Hernádvécsei Evangélikus Egyházközségbe;

Nagy Ádám

2022. szeptember 1-jétől visszavonásig az Északi Püspöki Hivatal püspöki titkáráként, egyidejűleg a Budavári Evangélikus Egyházközség gyülekezeti beosztott lelkészeként;

Veczán Zoltán

2022. július 16-ától visszavonásig gyülekezeti beosztott lelkészi szolgálatra az Alberti Evangélikus Egyházközségbe;

Dr. Csermely Péter

2022. augusztus 15-étől a Magyarországi Evangélikus Egyház egyetemi lelkészi szolgálatára.

Lelkészválasztás

Szmolár Attila

2022. augusztus 1-jétől az Ósagárdi Evangélikus Egyházközség megválasztott lelkésze;

Hulej Enikő

2022. augusztus 1-jétől a Filadelfia Evangélikus Egyházközség megválasztott lelkésze.

Felmentés, lemondás

Sándor Frigyes

Sándor Frigyes lelkész a gazdálkodásra vonatkozó szabályokat több ízben megsértve megszegte Tv. 32. § c. pontját, és elkövette a szolgálat, tisztség gyakorlásából folyó kötelezettségek szándékos vagy gondatlanságból eredő megszegését, valamint az egyházi javak kárt okozó, gondatlan kezelése fegyelmi vétségét (f. pont). Mindezekkel megsértette az Egyház szervezetéről és igazgatásáról szóló 2005. évi IV. tv. 27. § (2) bekezdését, ezért a Magyarországi Evangélikus Egyház Bírósága elsőfokon elbocsátás fegyelmi büntetést szabott ki, és megállapította, hogy Sándor Frigyes lelkész rendelkezési állományba került. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét jóváhagyta, az ítélet jogerős, ellene további jogorvoslatnak helye nincsen. Sándor Frigyes pert indított a Miskolci Törvényszék előtt szolgálati jogviszonyának helyreállítása iránt. A törvényszék és a fellebbezésük után eljárt Ítéltábla visszautasította a kérelmét, mert egyházi személynek egyházi szolgálati jogviszonyból eredő vitája során az állam nem jár el. A Miskolc Belvárosi Evangélikus Egyházközséget dr. Kapás Katalin felügyelő mellett Buday Barnabás esperes jogosult képviselni és a gyülekezet ügyeiben eljárni.

Nyugdíjkorhatár, nyugdíjba vonulás

Balázs Tibor

Nyugdíjkorhatár elérésével 2022. szeptember 1-jétől, 2023. augusztus 31-ig helyettes lelkészi megbízás meghosszabbítása a Sajókazai Evangélikus Egyházközségben;

Bence Imre

Nyugdíjkorhatár elérésével 2022. május 31-étől további 2 évig a szolgálati viszony meghosszabbítása a Budavári Evangélikus Egyházközségbe szóló parókus lelkészi megbízatásban;

Bencéné Szabó Márta

Nyugdíjkorhatár elérésével 2022. május 31-étől további 2 évig a szolgálati viszony meghosszabbítása a Budavári Evangélikus Egyházközségbe szóló másodlelkészi megbízatásban;

Dr. Cserhátiné Szabó Izabella

Nyugdíjkorhatár elérésével 2022. szeptember 14-étől 2024. június 30-ig a Fóti Evangélikus Egyházközségbe szóló lelkészi megbízatásának meghosszabbítása;

Varsányi Ferenc

Nyugdíjkorhatár elérésével a Dunaharaszti Evangélikus Egyházközségbe szóló parókus lelkészi megbízatásának 2022. augusztus 16-ától további 1 évre szóló meghosszabbítása.

Gyermekszületés

- Barcsik Csanád Zoltán született 2021. február 3-án, szülei: Barcsik Zoltán és Barcsik-Madocsai Lelle;
- Horváth-Hegyi Olívia született 2022. június 7-én, szülei: Horváth-Hegyi Olivér és Váraljai Janka;

- Malik Priscilla Eszter született 2022. október 29-én, szülei: Malik Péter Károly és Malikné Györfi Eszter;
- Rosenberger Áron született 2022. június 5-én, szülei: Rosenberger Tamás és Rosenbergné Babka Anna;
- Zsarnai Johanna Nóra született 2022. június 1-én, szülei: Zsarnai Krisztián és Zsarnainé Urbán Nóra;
- Veczán Sámuel Zoltán született 2022. október 17-én, szülei: Veczán Zoltán és Veczáné Harkai Fanni;
- Riczinger Ida Manna született 2022. június 23-án, szülei: Riczinger Péter és Riczingerne Garai Szilvia.

Halálesetek

- Detre János nyugalmazott lelkész, korábbi esperes 2022. július 9-én hunyt el;
- Dóka Zoltánné Lakos Magdolna nyugalmazott lelkész 2022. december 16-án hunyt el;
- Bozorády Zoltán nyugalmazott lelkész, korábbi esperes és püspökhelyettes 2022. december 23-án hunyt el.

Északi Evangélikus Püspöki Hivatal

- Csúry Csaba munkaviszonya 2022. április 15-én a püspöki titkári pozícióban megszűnt.
- Nagy Ádám munkaviszonya 2022. szeptember 1-jén püspöki titkári pozícióban megkezdődött.
- Jasper-Makay Emese munkaviszonya 2022. október 30-án teológiai referens pozícióban megszűnt.
- Ittzés-Venásch Eszter munkaviszonya 2022. november 2-án püspöki referens munkakörben megkezdődött.
- Gregersen-Labossa Mátyás teológusgyakornokként kezdett 2022. október 15-én.

Lelkészszentelések az egyházkerületben

Nagy Ádám a Pest vármegyei Vácon született 1991-ben. Édesanyja evangélikus, édesapja katolikus, testvéreivel az evangélikus egyházban részesültek a keresztség szentségében. Családjával a Nógrád vármegyei Nőtincsen élt, kisgyermekkorától az őstagárdi gyülekezetbe járt, itt is konfirmált 2004-ben. A váci Boronkay György Műszaki Középiskola és Gimnáziumban érettségizett, és végzett egy év technikus képzést. Az Óbudai Egyetemre nyert felvételt, de tanulmányait ott nem fejezte be. 2014-ben felvételizett az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakára. 2018–2019-ben az Egyesült Államokban, Columbusban volt ösztöndíjon. Végzősként az Északi Egyházkerület püspöki hivatalának gyakornokaként dolgozott. A hatodéves képzést Budapest-Kelenföldön végezte, mentora Blázy Árpád lelkész volt. 2022-ben szerzett diplomát. Az Északi Egyházkerületben állt szolgálatba püspöki titkárként, emellett beosztott lelkészként segíti a budavári gyülekezetet.

Veczán Zoltán Nyíregyházán született 1995-ben evangélikus családban, amelyben többen is viselték a Luther-kabátot. Dédnagyapja presbiterként szolgált, édesapja hosszú időn keresztül volt a Nyíregyházi Evangélikus Egyházközség felügyelője. Az érettségit követően a nyári szünetben egy ifis gyülekezeti kerékpártúra alkalmával életre szólóan megérintette Isten igéje. Ettől kezdve lett igazán fontossá számára a gyülekezeti élet. Zoltán a középiskola befejezése után felsőfokú tanulmányait a Debreceni Egyetemen környezetgazdálkodási agrármérnök szakon kezdte meg. Belső elhívása egyre erősebbé vált, és 2015 februárjában beadta jelentkezését az Evangélikus Hittudományi Egyetemre. Tanulmányi éve alatt ismerkedett meg Harkai Fannival, akivel 2019-ben házasságot is kötöttek, kislányuk 2020 szeptemberében született. Ordinációja után Veczán Zoltán az Alberti Evangélikus Egyházközség beosztott lelkészeként állt szolgálatba.

P. Nagy Krisztina Budapesten született 1985-ben. Szülei evangélikusok, testvérével az evangélikus egyházban részesültek a keresztség szentségében. Családjával a Pest vármegyei Maglódon élt, kisgyermekkorától a maglódi gyülekezetbe járt, itt is konfirmált 1998-ban. A budapesti Kölcsey Ferenc Gimnáziumban érettségizett 2004-ben. A Szegedi Tudományegyetem olasz–spanyol szakán kezdte meg felsőfokú tanulmányait, 2009-ben szerzett diplomát. Ösztöndíjasként Olaszországban, azon belül az Urbinói Carlo Bo Egyetemen tanult. 2013-ban felvételizett az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakára. Tanulmányival párhuzamosan – felhasználva az előző egyetemen tanult nyelveket – különböző budapesti multinacionális cégeknél dolgozott. A hatodéves képzést Fót-Mogyoródi Evangélikus Egyházközségben végezte, mentora Cserhátiné Szabó Izabella volt. 2022-ben kapott diplomát. Az Északi Egyházkerületben beosztott lelkészként állt szolgálatba a Fancsal (Encs)–Hernádvécsei Evangélikus Egyházközségben.

Lóczy Tibor Sajógömörön (Szlovákia) született 1966-ban. Édesanyja római katolikus, néhai édesapja evangélikus, testvérével az evangélikus egyházban részesültek a keresztség szentségében. A tornaljai gimnáziumban érettségizett. Több helyen is dolgozott, majd 2007-ben egy baleset után fordult Isten felé, és jutott hitre. Az Evangélikus Hittudományi Egyetem katekéta-lelkészi munkatárs szakának elvégzése után jelentkezett a másoddiplomás lelkészképzésre. Gyakorlati évét a nyíregyházi Emmaus gyülekezetben töltötte, mentora Bozorády András lelkész volt. 2022-ben szerzett diplomát. A Magyarországi Evangélikus Egyház küldi ki beosztott lelkészi szolgálatra a Sajógömöri Evangélikus Egyházközségbe.

Némethné Tóth Szilvia a Békés vármegyei Orosházán született 1973-ban. Családjával Tótkomlóson, majd Bánkon élt. Tótkomlóson keresztelték meg, Bánkon Lehoczky Endre konfirmálta. Érdekesség, hogy férjével, Németh Zoltánnal később tizenkét éven át szolgáltak ezen a Nógrád vármegyei településen. Az érettségit követően 1993-ban felvételizett az Evangélikus Hittudományi Egyetem teológus-lelkész szakára. Bár harminc éve kezdte a teológiát, de tizenhárom év gyermekonkológián végzett szolgálat után most érett meg benne, hogy Istennek szeretne esküt tenni ünnepléses formában. 1995-ben Bánkon házasodott össze Németh Zoltánnal, két gyermekük van, Bendegúz és Samu. Szolgálatát továbbra is a Szent László Kórház Gyermekhematológiai és Óssejt-transzplantációs Osztályán, illetve a hozzá kapcsolódó Déméter Házban végzi majd mint lelki-gondozó és evangélikus lelkész.

A Magyarországi Evangélikus Egyház Északi Egyházkerületének kiadványa
Budapest, 2023.

Felelős kiadó: Dr. Fabiny Tamás
Szerkesztette: Angyal-Cseke Csaba, Gregersen-Labossa Mátyás, Nagy Ádám
Olvasószerkesztő: Venásch Eszter

Nyomdai előkészítés: Ecsedi Klára
Nyomdai kivitelezés: Vareg Hungary Kft.
Felelős vezető: Egyed Márton

Megjelent 700 példányban.